

Az iskolarendszerű szakképzés, ezen belül is a képzési-beiskolázási szerkezet átalakításának szükségessége régóta a közbeszéd tárgya – hangsúlyozta Szilágyi János, az MKIK oktatási és képzési igazgatója.

(3. oldal)

Az oktatás és szakképzés beruházás a jövőbe – mutatott rá Vereczkey Zoltán, a Pest Megyei és Erd Megyei Jogú Városi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, a Közép-magyarországi RFKB társelnöke.

(3. oldal)

Regionális szinten 32 konzultációs fórumot szerveztünk, a képzési, beiskolázási szerkezetre vonatkozó szakmai javaslat elkészítése 28 kistérséget és 257 alap szakképesítést érintett – fejtette ki Gúr Nándor, az Észak-magyarországi RFKB elnöke.

(5. oldal)

Közös erővel hatékonyabb a szakképzés fejlesztése

Már elkezdődtek a kedvező változások

Senki számára nem újdonság, hogy a magyar vállalkozók elégedetlenek a hazai szakképzés helyzetével. A különböző érdekvéleletei és szakmai szervezetek ezért egyre aktívabb lépéseket tesznek a helyzet javítása érdekében – ennek részleteiről beszélgettünk Parragh Lászlóval, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökével és Szilágyi Jánossal, az MKIK oktatási és képzési igazgatójával.

Peredi Ágnes

– A vállalkozások milyen pontokon érzékelik leginkább a feszültségeket?
– A legnagyobb feszültségforrás az, hogy a szakképzett

munkaerő igen drága. Magyarországon amúgy is nagyon sokba kerül az élő munka. Ez súlyos nehézségeket okoz a vállalkozásoknak. Ugyanakkor vannak olyan cégek, amelyek látják a szakképzésben való részvétel előnyeit is. Szí-

vesen részt vállalnak a hazai szakképzési programokban. Ez segíti őket abban, hogy elsőként ismerhessék meg a fejlődési irányokat, és azt is tudják, miként lehet leginkább megtartani a jó munkaerőt – jellemzi a helyzetet Parragh László. – Több ezer vállalkozás kapcsolódott be a programjainkba, amelyekkel tompítani igyekszünk a hátrányos folyamatok hatásait. Sokféle szakma és cég képviselti már magát a programokban.

(Folytatás a 4. oldalon)

Parragh László, az MKIK elnöke: Több ezer vállalkozás kapcsolódott be a programjával

Bihall Tamás az Országos Konzorciumi Tanács munkájáról Ösztöndíjprogramok segítik majd a társadalmi szemléletváltást

Nemrégiben tették közzé a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) a fejlesztési forrásokkal támogatható, illetve a nem támogatott, s a régiókban iskolarendszerben nem oktatott szakképesítések listáját. A lista megjelenése nagy érdeklődést váltott ki a szakmai körökben, s kezdi megismerni a közvélemény is a döntéseket. Az országos tapasztalatokról, valamint a rendszer működéséről az Országos Konzorciumi Tanács elnökét, Bihall Tamást kérdeztük.

M. Vadas Zsuzsa

– A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságokról szóló törvény megjelenését megelőzően a kamara kezdeményezte a Szociális és Munkaügyi Minisztériumnál, hogy a döntések megtámasztásához a kamarák, a munkaadók és munkavállalók konzorciuma kapjon támogatást a feladat gyakorlati elvégzéséhez. Mindez egy teljesen újszerű munka, mivel a feladatot regionális szinten kell végrehajtani, és 17 szervezet együttműködése szükséges a megvalósításhoz – hangsúlyozta Bihall Tamás. Eddig ilyen

együttműködésre nem volt példa a magyar szakképzés történetében. A konzorcium jelen-

Bihall Tamás, az MKIK alelnöke: Nagy kihívást jelent a 17 szervezet együttműködésének megteremtése

tős támogatást kapott a szakképzési alapról, amelyből az érintett szervezetek személyi és tárgyi feltételeit lehetett biztosítani, valamint módszertani, szervezési anyagok készülhettek el. Közel 12 000 cég személyes megkérdezésével, 257 iskolarendszerben oktatható szakma áttekintésével és valamennyi kistérséggel feltérképezésével foglalkozott a konzorcium.

(Folytatás a 4. oldalon)

Szűcs Erika: Sokat tehetnek a regionális fejlesztési és képzési bizottságok a szakképzés átalakításáért

Több tanulót oktatnak a hiányszakmákra

Főszerepet kaptak a szakoktatásban a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB), miután 2008 január elsejétől már nemcsak javaslattevői, hanem döntési joguk is van a szakiskolai képzésekről. Még nem telt el egy év, de már pozitív tapasztalatokra tettek szert a bizottságokban részt vevő munkaadók, munkavállalók, kamarák és szakszervezetek, valamint fenntartók képviselői. Szűcs Erika, szociális és munkaügyi miniszter szerint három-négy év múlva érzékelhető majd igazán a bizottságok munkája.

Dalia László

– Milyen tapasztalatokat szerzett a minisztérium a január elsejétől kibővített jogosítvánnyal működő regionális fejlesztési képzési bizottságokról?

– A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) 2001 óta működnek (2001. évi L. tv.), s az ön által is említett változás 2008. január 1-jétől az RFKB-k összetételében és hatáskörében történt. A gazdaság szereplői által delegált tagok aránya a korábbi 50 százalékról 65 százalékra nőtt, jogkörükben a leglényegesebb változás pedig az, hogy az iskolarendszerű szakképzésnél ők döntenek a régiók beiskolázási szakirányairól és létszámárányairól.

A regionális bizottságok döntéseinek előkészítése, azok megalapozottsága és hatékonysága érdekében biztosítottuk a munkaerőpiaci érdekegyeztető szinterek kialakításának, működtetésének anyagi feltételeit. Megteremtettük a szakképzési irányok és árnyak meghatározásához, a szakképzés szakmaszerkezetének tervezéséhez elengedhetetlen – az iskolafenntartók és a gazdasági szereplők közötti – együttműködés tartalmi, szervezeti feltételeit. Biztosítottuk a döntés-előkészítéshez szükséges legfontosabb képzési és foglalkoztatási adatokhoz a hozzáférést, és módszertani segítséget adtunk a beiskolázási szakirányok és létszámárányok tervezéséhez.

– A kamaráknak milyen szerepet biztosít az új felállítás?

– A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara – melynek delegáltja valamennyi régióban az RFKB társelnöke – meghatározó szerepet vállalt a szakképzés irányaira és arányaira vonatkozó döntés előkészítésében. A Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával regionális és országos hálózatot építettek ki a munkaerőpiaci szereplők felkészítésére az iskolarendszerű szakképzés koordinációjában való részvételhez. A hálózat tagjai mérték fel az egyes régiók gazdálkodó szervezeteinek várható munkaerőigényét, ami megalapozta a szakképzésfejlesztés irányaira vonatkozó döntést.

– Ön szerint mikor érzékelhető majd igazán a bizottságok munkájának eredménye?

– A szakképzésre vonatkozó döntések ma már azon a szinten történnek, ahol a gazdaság fejlő-

összehangolásában, meghatározzák a szakképzés fejlesztési irányait és beiskolázási arányait a régióban és kezdeményezik a helyi önkormányzatoknál a szakképzés-fejlesztési társulások létrehozását. Szakképzés-szervezési társulás a közoktatási törvényben meghatározott, szakképzéssel összefüggő feladatok ellátására hozható létre. A társulásba való belépés feltétele, hogy az érintett elfogadja az RFKB-nak a szakképzés összehangolására, a fejlesztés irányaira és arányaira vonatkozó dön-

Szűcs Erika, szociális és munkaügyi miniszter: A bizottságok 2001 óta működnek. 2008-ban a jogkörük lényegesen megváltozott

désének folyamatai felmérhetőek és jó eséllyel meghatározható a munkaerő-kereslet és kínálat összetétele. A döntések hatása természetesen csak egy képzési ciklust követően, legkorábban három-négy év múlva lesz érzékelhető.

– Mi lesz azokkal az iskolákkal, amelyek nem veszik figyelembe a bizottságok határozatát? Valóban kizárják magukat a fejlesztési támogatásokból?

– Igen, azok az intézmények, amelyek nem veszik figyelembe az RFKB-k döntését, 2008. szeptember 1-jétől nem fogadhatnak fejlesztési támogatást. A közoktatási törvény 89/B §-a rendelkezik arról, hogy az RFKB-k közreműködnek a munkaerőpiaci igények és a közoktatásban folyó szakképzés fejlesztésének

tését. E szerint tehát a közoktatásban közreműködő intézményfenntartó és közoktatási intézmény csak abban az esetben juthat hozzá a szakképzés fejlesztését szolgáló forrásokhoz, ha elfogadja az RFKB döntését, és annak megfelelően alakítja képzési kínálatát. A szakképzés-szervezési társulást a szakképzési törvény 2. § (5) bekezdése Tervezési Integrált Szakképző Központként nevesíti.

– Milyen tanulságokat vontak le azokkal a felmérésekből, amelyek régióként lát-leletet vettek a mostani szakmunkás helyzetéről, s a vállalatok igényeiről?

– Az RFKB-k 2008 szeptemberében hozták meg döntésüket a 2009/2010-es tanév beiskolázási szakirányairól és létszám-arányairól.

(Folytatás a 4. oldalon)

MEGJELENT!

MAGYAR
KERESKEDELMI
ÉS IPARKAMARAA MUNKAERŐPIACI SZEREPLŐK
AZ ISKOLARENDSZERŰ SZAKKÉPZÉS
BEISKOLÁZÁSI SZERKEZETÉNEK
KIALAKÍTÁSÁBAN

Tartalom

1. A program célja, a megvalósítás tapasztalata
2. A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok 2008. évi tevékenysége
 - Az RFKB munkabizottságainak tevékenysége
 - A Munkaerő-piaci Alap szakképzési decentralizált pályázataival kapcsolatos értékelések tapasztalatai
 - Az RFKB munkáját segítő kamarai projekt értékelése
 - A kamarai projekthez kapcsolódó kérdőíves felmérés tapasztalatai
 - A beiskolázási arány-irány meghatározásának technikai kivitelezése
 - A működésre vonatkozó általános megállapítások
3. Szakiskolát végzettek iránti várható keresletet és kínálatot előrejelző kutatás első lépése – áttekintés és a továbblépés lehetőségei
 - Az MKIK kutatási programjának céljai
 - Nemzetközi tapasztalatok
 - A magyar felmérés – eredmények és korlátok
 - A továbblépés lehetőségei
4. A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok feladatvégzésével kapcsolatos folyamatról, továbbá az alkalmazott metodikai elemekről és eljárásokról
5. Javaslat a felnőttképzés regionális képzési szerkezetének orientálását, trendjeinek alakulását szolgáló intézkedésekre
 - A felnőttképzés rendszerére vonatkozó, az RFKB hatáskörét is érintő következtetések
 - A felnőttképzés rendszerét érintő befolyásolási lehetőségek

A kiadvány korlátozott számban a területi kereskedelmi és iparkamaráknál igényelhető vagy elektronikus formában elérhető a <http://www.mkik.hu> weboldalon.

A Regionális Fejlesztési és
Képzési Bizottságok feladatai

A Regionális Fejlesztési Képzési Bizottságok (a továbbiakban RFKB-k) olyan szervezetek, amelyek a regionális szakképzési koordináció szinterei, az iskolarendszerű szakképzés képzési kapacitásának megrendelői, az érdekérvényesítés szinterei, továbbá a fejlesztési projektek generálásának és forrásbiztosításának (MPA képzési alaprész, decentralizált keret) felhatalmazottjai.

Az RFKB-k 2008. évi munkáját a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács döntése és forrásbiztosítása alapján a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szakmai projektje támogatta. A program keretében – az országosan kialakított szervezeti modell alapján – regionális szinten, a területi kereskedelmi és iparkamarák koordinatív vezetésével került sor, a régiók képzési és beiskolázási szervezeteire vonatkozó javaslat elkészítésére.

I. A 2008-ban ténylegesen elvégzett munka menete és módszertana

- 1.1. A beiskolázási létszámadatak (2007) rögzítése szakképesítésenként
- 1.2. A várható kereslet (2012) adatainak rögzítése szakképesítésenként
- 1.3. A „kiegészítő” tényezők rögzítése
 - Az egyes megyék (és a régió) kulcs- és húzóágazatainak megnevezése (beazonosítása), valamint az ezekhez kapcsolódó szakképesítések/szakmák leválogatása
 - Az ún. lényeges szakképesítések/szakmák köre
 - Az etnikai kisebbséghez tartozó állampolgárok képzéséhez csatlakozó szakképesítések/szakmák köre
 - A megyei és regionális szintű fejlesztések, beruházások által valószínűsíthetően indukált munkaerő-piaci kereslet
 - A tanulószerveződéses gyakorlati képzés egzakt adatbázisa, tendenciái
- 1.4. Döntés a szakképesítések besorolásáról (ún. döntés-táblák rögzítése)
- 1.5. Az „elsőkörös” TISZK-ek1 szakképesítéseire vonatkozó döntés(ek)

A szakképesítések besorolásával összefüggő döntések teljesíthetősége érdekében négy kategória került elkülönítésre:

KIEMELTEN TÁMOGATOTT SZAKKÉPESÍTÉSEK

- A jogszabályban régiós szinten rögzített hiányszakmák
- Melyekben a 2012-es várható kereslet legalább két és félszerese a 2007-es beiskolázási létszámnak

TÁMOGATOTT SZAKKÉPESÍTÉSEK

- Melyekben a 2012-es várható kereslet legalább egyötöde (20%) a 2007-es beiskolázási létszámnak

SZAKKÉPZÉSI FEJLESZTÉSI FORRÁS ÁLTAL NEM TÁMOGATOTT SZAKKÉPESÍTÉSEK*

- Melyekben a 2012-es várható kereslet nem éri el a 2007-es beiskolázási létszám egyötödét

AZ ISKOLARENDSZERŰ SZAKKÉPESÍTÉSBNEM OKTATOTT SZAKKÉPESÍTÉSEK

- Iskolarendszerű képzést a régióban nem lehetett regisztrálni

Az „elsőkörös TISZK-ek” vonatkozásában négy kategóriát rögzítettünk:

A KAPACITÁS FÜGGVÉNYÉBEN LÉTSZÁMKORLÁT NÉLKÜL BEISKOLÁZHATÓ SZAKKÉPESÍTÉSEK
Az ide tartozó szakképesítések természetesen döntően a kiemelten támogatott mezőbe tartoznak.

A BEISKOLÁZÁSI LÉTSZÁM NEM LEHET MAGASABB AZ ELŐZŐ TANÉVINÉL

A kategória alapvetését az jelentette, hogy a kereslet-kínálat vonatkozásában egyfajta stabilitást lehetett regisztrálni, kitüntetetten a támogatott szakképesítési körben.

A BEISKOLÁZÁSI LÉTSZÁM CSÖKKENTÉSE VAGY A KÉPZÉS ÁTMENETI SZÜNETELTETÉSE JAVASOLT (AZ ELŐZŐ TANÉVHEZ KÉPEST)

Az elemzések alapján olyan szakképesítések, szakmák tartoznak ebbe a mezőbe, melyeknél a kínálat jelentősebben alatta marad a tényleges beiskolázás keretszámainak.

* A kategória természetesen nem jelenti azt, hogy fenntartói döntés nyomán ilyen képzések indítására nincs lehetőség.

Szakképzési tanácskozás az
együttműködő érdekképviseletekkel

A kifizetések rendje

A 2008. november 17-én az MKIK-ban tartott egyeztetésen a projekt elszámolására vonatkozóan a következő megállapodás született.

Az FKA-KT-10/2008. és az FKA-KT-63/2007. számú szerződések alapján megvalósuló projektek elszámolását a minisztériumi egyeztetés nyomán 2008. december 8-ig kell beadni. Az elszámolások elkészítésével, valamint a folytatással kapcsolatosan az alábbi sarokpontokat sikerült tisztázni:

- Aktuális pályázatok elszámolásának benyújtása az MKIK-hoz 2008. december 3., 12 óráig, személyesen;
- A 60 százalék előleget meghaladó felhasználás esetén a beadási határidő az utalás érdekében 2008. december 1., 12. óra;
- A költségek legkésőbb november 30-i feladatteljesítéssel számolhatóak el.
- A munkaszerződések szerinti decemberi juttatások nem számolhatóak el, azok majd az új szerződés keretében kerülhetnek elszámolásra.
- A feladatra kötött megbízási szerződések elszámolásai, a feladat teljesítése és megfelelő teljesítésigazolás mellett, kifizethetők.
- A megnövekedett feladatok elvégzésére pluszjuttatás elszámolható, de a feladatok megfelelő dokumentálása szükséges.
- Az FKA-KT-63/2007 (RFKB) pályázat tárgyidőszakról benyújtandó pénzügyi elszámolásának dokumentálási

igénye nem változik, a bizonylatok hitelesített másolatait is be kell nyújtani egy példányban, valamint elektronikusan.

- A pénzügyi végbeszámolóknak tartalmaznia kell 2 eredeti példányban a szöveges pénzügyi beszámolót, a 3., 4. és 5. sz. táblákat, melyeken összesíteni kell a pályázat teljes időtartama alatti összefelhasználást. (Az adatok az 5. sz. táblák „kumulált felhasználás a tárgy időszak végéig” összegével kell hogy megegyezzenek), valamint a teljesítési nyilatkozatot. A végleges táblákat még a papíralapon történő megküldés előtt e-mailben is meg kell küldeni.
- Szakmai beszámolók benyújtása is szükséges a szerződésben meghatározott formában elkészítve;
- Az MKIK-nál várható hétfői munkavégzés miatt szükséges minden szervezetnél kompetens ügyeletes személy kijelölése, aki elérhető a december 1-7-ig terjedő időszakban munkaidőn kívül is (beleértve a hétvégét is!), az esetleg felmerülő sürgős hiánypótlások elkészítése és benyújtása érdekében. Az ügyeletes személy nevét és mobiltelefonos elérhetőségét „postafordultával” szükséges megküldeni az MKIK részére a kopeczi@mkik.hu e-mail címre.
- A fel nem használt, de korábban átutalt támogatási összeget legkésőbb 2008. december 3-ig, azaz az elszámolás benyújtásáig vissza kell utalni.

Üzleti7

A Magyar Kereskedelmi
és Iparkamara
RFKB
különszámaAlapította:
a Budapesti Kereskedelmi
és Iparkamara 1996-banFelelős szerkesztő:
Lajos JúliaOlvasószerkesztő:
Kalocsay KatalinSzakmai lektor:
dr. Szilágyi JánosFotó:
Hatlaczkai BalázsSzerkesztőség:
Headline PR Kft.
1136 Bp., Pannónia u. 15.
Telefon: 06 30 951-8311
e-mail: headline@headline.huKiadja
MKIK Szolgáltató Kht.
1055 Bp., Kossuth L. tér 6-8.
Tel.: 474-5151, fax: 474-5159Felelős kiadó:
Ay János
ügyvezető igazgatóTördelés,
nyomdai munkák:
Perjési Grafikai Stúdió
1118 Bp., Társ u. 4.
Tel.: 209-3859
Internet:
www.reklam.perjesi.hu
Felelős vezető:
Petró LajosAz Üzleti7
RFKB különszám
című kiadványa bármely részének
másolásával, terjesztésével,
az adatok elektronikus tárolásával
és feldolgozásával kapcsolatos
minden jog fenntartva. Értesítéseket
csak az Üzleti7-re hivatkozva
lehet átvenni!

ISSN: 1416-5023

A részérdekek megjelenítése helyett a nemzetgazdaság érdekeire fókuszálnak Beruházás a jövőbe

A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok működésének az első esztendeje is igazolta már a megalakítás helyességét: nevezetesen, valamennyi érdekelt szereplő és köztük kiemelten a gazdaság képviselőinek beemelését a döntési folyamatokba – nyilatkozta tapasztalatairól Vereczkey Zoltán, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, a Közép-magyarországi RFKB társelnöke.

Erdélyi T. László

A gazdaság igényeinek megfelelő szakképzési irányok és arányok meghatározásához pontos információkra és kiszámítható gazdaságpolitikára van szükség. A globalizáció eredményeképpen azonban a világ gazdaságban zajló folyamatok egyre nehezebben prognosztizálhatóak.

– A magyar gazdaság döntő mértékben az Európai Unió nyugati felét alkotó országok gazdaságának függvényeként jellemezhető. A termelőiparban foglalkoztatott szakképzett munkaerő létszáma és a szakképzés mértéke egy-egy térségben akár egyetlenegy multinacionális nagyvállalat kedvező vagy kedvezőtlen döntésétől függhet – hívja fel a figyelmet Vereczkey Zoltán.

Az elmondottak is bizonyítják, hogy mindazok az erőfeszítések, amelyek az oktatásra, szakképzésre fordítandó társadalmi költségek optimalizálására irányulnak, rendkívül tiszteletre méltóak, s a jövőben is támogatandóak. A forma jó, a tartalom pedig a külső tényezőknél kívül belső tényezők is alakítják.

– A Közép-magyarországi Régió Bizottságában valamennyi szereplő olyan szakértelemmel és kompromisszumkészséggel rendelkező képviselőt delegált, akik képesek voltak a részérdekek megjelenítése helyett a nemzetgazdaság érdekeire fókuszálni. Tulajdonképpen annak a jelenségnek vagyunk tanúi, hogy a területen működő, a gazdaság szereplőivel, az iskolákkal, a

fenntartókkal – gyűjtő kifejezéssel élve: a valósággal – kapcsolatot tartó szakemberek sokkal felelősebben és sokkal szakosítottan alakítják ki álláspontjukat, mint az ország vezető politikusai – állapítja meg a Közép-magyarországi RFKB társelnöke. Hangsúlyozza, hogy a 24. órán már túl vagyunk! Szerinte a magyar gazdaság világgazdasági

Vereczkey Zoltán, a Közép-magyarországi RFKB társelnöke

valóság nélkül is letért volna a növekedési pályájáról, s a recesszió időszakában – amikor rosszul meg – különösen nagy jelentősége van annak, hogy mire költünk.

– Az oktatás és szakképzés beruházás a jövőbe. A jövőt pedig akkor is szolgálja kell, ha az a jelentől áldozatot követel meg. Bízom abban, hogy az ország 2009-es költségvetése legalább bázis reálérték szinten biztosítani fogja a megkezdett munka folytatását – zárja le gondolatmenetét Vereczkey Zoltán.

Minőségi mutatókat is be kell építeni a tervezésbe

Merre tovább képzési-beiskolázási szerkezet?

A magyar szakképzés történetében egyedülálló jelentőségű, hogy több évtizedes halogatás után javaslatcsomag született az iskolarendszerű szakképzés képzési-beiskolázási szerkezetének átalakítására, a vállalkozói szféra munkaerő-piaci igényei és az egyes régiók eltérő sajátosságai figyelembevételével. Szilágyi Jánossal, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) Oktatási és Képzési Igazgatójának vezetőjével a gazdasági szervezetek körében végzett országos felmérés eredményeiről, tanulságairól és a közeljövő legfontosabb feladatairól beszélgettünk.

Kőrösi Katalin

Az iskolarendszerű szakképzés, ezen belül is a képzési-beiskolázási szerkezet átalakításának szükségessége régóta a közbeszéd tárgya. A nyáron befejeződött az MKIK által szervezett nagymintás, empirikus adatfelvétel, amelynek során – négyszáz kérdezőbiztos közreműködésével – 12 100 gazdálkodó szervezetet kérdeztünk meg a munkaerő-piaci szükségleteikről. Az összesített adatok alapján az MKIK Gazdaság- és Vállalkozás-elemző Intézete prognózist készített a szakképzettek iránti keresletről és a szakiskolák 2012-ben várható kibocsátásáról.

– Egy hatékonyan működő országos tervezési-irányítási rendszer körülmények között a legalább három esztendő szükséges. Mi magunk is, valamint a munkában részt vevő munkaadói és munkavállalói érdekképviseletek is erre vállaltunk kötelezettséget – mondta el Szilágyi János. – A most lezárult első évben három célt tűztünk ki magunk elé: a humán erőforrás háttér kialakítását, az empirikus keresletfelmérés lebonyolítását, valamint azt, hogy regionális koordinációs vitafórumokat szervezzünk a szakképzés szereplőivel (iskolák, önkormányzatok, gazdálkodó szervezetek) együttműködve.

Az országos igényfelmérés elsősorban azon kritikus területekre fókuszált, ahol jelentős eltérések mutatkoznak a munkaerő-piaci kereslet és a kínálat között. Ez alapján négy kategóriába sorolták az iskolai rendszerű szakképzésben szerezhető több mint 250 szakképesítést. Az első csoportba a kiemelten támogatott szakmák tartoznak (számuk tíz és harminc között alakul, régióitól függően), s az ezeket oktató szakképző intézmények a jövőben a szakképzési fejlesztési forrásokból komoly támogatásra számíthatnak. A második kategória a támogatott szakmák köre, amely az államilag biztosított

normatíván túl többletforrásokra csak akkor számíthat, ha az első kategória nem merítette ki a keretet. A harmadik csoportot a szakképzési fejlesztési források által nem támogatott szakmák alkotják – ide tartoznak az úgynevezett divatszakkmák, amelyek iránt nagy az érdeklődés, munkaerő-piaci relevanciájuk viszont nem jelentős. A negyedik csoport az adott régióban nem oktatott szakmák köre.

– A problematikus területeket megnyugtatóan be tudtuk határolni, s a négy kategória alkalmas arra, hogy az iskolarendszerű szakképzési rendszert olyan pályára állítsa, ahol saját maga, önjáró módon kezdi átalakítani a szerkezetet, a képzési arányokat és irányokat – véli az MKIK oktatási és képzési igazgatója. – Ez egy puha eszköz, ám úgy döntöttünk, hogy ebben az évben ezt alkalmazzuk. Így mindenkinek lesz ideje elhelyezni magát a szakképzési támogatások új koordináta-rendszerében.

Az eltelt időszak további fontos eredménye, hogy a képzési-beiskolázási igények felmérésére irányuló projektben részt vevő kilenc munkaadói és hat munkavállalói szervezet, valamint a két kamara mára egységes rendszerre állt össze, amely projekt típusú munkavégzésen, hálózatszerű működésben és új kooperációs kultúra elsajátításán alapul. Országos szinten viszonylag hamar felismerték a szereplők, hogy a közös cél érdekében együtt kell dolgozni, a régiókban azonban messze nem volt zökkenőmentes az indulás – ösztözi tapasztalatait Szilágyi János. Több helyen csak a program vége felé érezték rá az együttműködés ízére, és a projekt végrehajtásához szükséges humán erőforrás-kapacitás sem mindenütt épült ki időben – teszi hozzá. Az MKIK szakemberre úgy látja: túl sok energia ment el a közös célok meghatározására, ezért lényeges, hogy a bizalomépítés a jövőben még hatékonyabban működjön a partnerek között.

– A következő évben még na-

gyobb önállóságot, még több felelősséget szeretnénk biztosítani a régióknak – hangsúlyozza Szilágyi János. – Azt gondolom, ha megerősödik a kooperációs kultúra, sok olyan lehetőséget tudunk majd kiaknázni, amit eddig kevésbé sikerült. A hálózatszerű működés ugyanis nem azt jelenti, hogy tizenhét szervezet egyenként dolgozik a projekten, hanem azt, hogy az energiák és kompetenciák összeadódnak, és ennek köszönhetően a hatékonyság is a sokszorosára nő.

Az eredmények mellett a projekt során felmerültek olyan további szempontok is, amelyek a jövőben – s lehetőleg a közeli jövőben – feltétlenül továbbgondolásra érdemesesek. Az országos felmérés egyik legfőbb tanulsága, hogy a mennyiségi megközelítést – azaz, hogy az egyes szakmákban mennyi tanuló beiskolázására lesz szükség 2012-ben – minőségi kritériumokkal is ki kell egészíteni.

– Meg kell vizsgálnunk, hogy az iskolai oktatás minősége mennyire felel meg a munkaerőpiac elvárásainak, hiszen számos vállalatnál halunk olyan visszajelzéseket, hogy az iskolapadból kikérülő fiatal szakmunkások tudása nem üti meg az általuk elvárt minimális szintet – vészolja Szilágyi János. – A jövőben tehát azt is fel kell mérnünk, hogy a vállalatok mennyire elégedettek a pályakezdő fiatalok felkészültségével. Azt is el képzelhetőnek tartom, hogy nem a szakképesítéseket állítanánk a középpontba, hanem a készségeket és képességeket, majd a kompetenciák iránti keresletet fordítanánk le a szakképesítésekre. Ez a módszer jól működik például Angliában.

Elengedhetetlen, hogy a kutatók figyelme kiterjedjen a felnőttképzés kibocsátására is, hiszen annak volumene – a kamarai statisztikák szerint – ma Magyarországon csaknem kétszerese az iskolarendszerű szakképzésnek. Szilágyi János szerint ezen a területen is be lehetne

vezetni olyan – az iskolarendszerű szakképzésben már működő – ösztönzőket, amelyek a munkaerő-piaci kereslet figyelembevételére sarkallják a képző cégeket. Ilyen lehetne például a tanuló-szerződés bevezetése a kiemelten támogatott vagy hiányszakmákban, illetve a mikro- és kisvállalkozók által fizetett szakképzési hozzájárulás saját dolgozóik képzésére visszaigényelhető részének a növelése. A keresleti oldal tekintetében pedig meg kell

Szilágyi János, az MKIK oktatási és képzési igazgatója

kérdezni a 700-800 ezer munkavállalót foglalkoztató közzsférát is, hiszen ott is szükség van szakmunkásokra, különösen például az egészségügyben.

A kutatás kiértékelése befejeződött, jelenleg zajlik az eredmények visszajuttatása cégekhez, illetve a döntéshozók megismeretése az iskolafenntartó önkormányzatokkal és a szakképző intézményekkel. A tervezet megvitatására az érdekképviseletek, kamarák csaknem kétszáz regionális fórumot szerveztek. Ezzel párhuzamosan folyamatban van az új pályázati program előkészítése, amelyet még ebben az évben szeretnénk a Nemzeti Fejlesztési és Képzési Tanács elé terjeszteni, s e munkában az eddiginél sokkal szorosabb együttműködésre törekednek az oktatási intézményekkel, szakképzési társulásokkal és fenntartókkal.

Harmincegy kiemelt szakma

Találjon egymásra a gazdaság igénye és a szakképzés

Idén tavasszal kezdte meg munkáját a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság. A testület társelnöke Fischer Sándor, a Tolna Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke.

Venter Marianna

– **Mi volt az elsődleges célja a fejlesztési és képzési bizottságok (továbbiakban bizottságok) létrehozásának?**

– Az alapvető cél, hogy a gazdaság és a szakképzés egymásra találjon. A szakképzés nagy problémája ugyanis, hogy nem az igényekhez igazodva történik. Viszont ahhoz, hogy tudjuk, melyek ezek az igények, tudnunk kellett, mik a cégek távlati céljai, mennyi alkalmazottat akarnak felvenni, milyen beruházási elképzeléseik vannak.

– **Hogyan tájékoztatták ezokról az igényekről?**

– Nagyszabású kérdőíves felmérés zajlott le a régióban, amelyben 1500 gazdálkodó szervezetet kerestek meg, hogy megismerhessük az igényeiket.

Emellett meghatároztuk a régió azon ágazatait, amelyeket fejleszteni érdemes. A Dél-Dunántúlon az egészségügyi ipar, a turizmus, a vendéglátás, az építőipar, a mezőgazdaság és a feldolgozóipar az az ágazat, amely kiemelten fejlesztésre érdemes. Elkészült egy lista is, amelyben 257 szakmát négy megállapított kategóriába soroltunk be. Az elsőbe a kiemelten támogatandó, a másodikba a támogatandó, a harmadikba a csak normatív, de fejlesztési támogatásban nem részesülő szakmák tartoznak. A negyedik kategória a régióban nem oktatott szakmákat tartalmazza, ez 100 szakmát jelent a 257-ből. Összesen 31 kiemelt szakmát határoztunk meg, ezek a decentralizált alaplóból támogatáshoz jutnak, elsősorban az építőipari, egészségügyi, néhány adminisztratív, illetve kereske-

delmi és vendéglátó szakmák tartoznak a keretbe. Meghatároztuk a hiányszakmák körét is, legutóbbi ülésünkön pedig azt az öt szakmát, amelyek az OKJ mellékletében kiemelt ösztöndíjas szakmaként jelennek meg. Ezen szakmák ösztöndíja minimum 20 százalékkal, de akár 100 százalékkal is magasabb lehet, mint másoké, és a szakmát oktató intézmény is pluszforráshoz juthat. A Dél-dunántúli régióban ezek a szakmák: gazda, ápoló, kőműves, hegesztő és gépi forgácsoló.

– **A felmérések és a besorolt szakmák számát nézve óhatatlanul adódik a kérdés, mennyire volt nehéz elvégezni a fenti feladatokat?**

– Eleinte vegyes fogadtatásban részesült a kérdőíves felmérés ötlete, mind a cégek, mind az iskolák részéről, ezért olyan módon oldottuk meg, hogy a szakképzésben résztvevők, illetve a cégek igényeit, lehetőségeit kerdeztük meg elsősorban. Stratégiai döntéseket csak azon

Fischer Sándor, a Dél-dunántúli RFKB társelnöke

szakképző intézmények esetében hoztunk, amelyekben biztos volt benne a bizottság, hogy változtatni kell a korábbi struktúrára. A régióban öt Térségi Integrált Szakképző Központ (TISZK) van, természetesen ezek véleményét is kikértük arról, hogy milyen irányban fejlődjön az oktatás, így ezen a téren is összhangot tudtunk teremteni.

– **Ezekkel a feladatokkal tehát már készen vannak, hogyan tovább?**

– A bizottságnak két munkabi-

zottsága van, az egyik a stratégiai célokat határozza meg, a másik pedig a beérkező pályázatokat bírálja el. A következő alkalommal a két bizottság át fogja tekinteni a már meglévő stratégiát, meghatározza a jövőbeni célokat, és egy hosszú távú koncepció kidolgozásába kezd, amely arról szól, hogyan lehet a gazdasággal összhangba hozni a szakképzést.

– **Az igények felmérése tehát már megtörtént, készül a stratégia és egy hosszú távú koncepció. Mi az, amire még szükség van ahhoz, hogy igazán hatékonyak legyenek az intézkedések?**

– A társadalom meggyőzése. Arányait tekintve évről évre csökken azok száma, akik szakképzésre jelentkeznek azokhoz képest, akik gimnáziumban tanulnak tovább. El kell érni, hogy változzon a szemlélet, a szakképzés társadalmi presztízse növekedjen. Ezt a törekvést egyrészt az ösztöndíj valóban ösztönző hatásával, másrészt a gyakorlati képzés erősítésével lehet támogatni. Az elméleti oktatás helyett a gyakorlati képzést kell erősíteni, hogy a diákok a gyakorlatban

ismerjék meg azt a szakmát, amelyet választottak.

– **A bizottság megalakulása óta eltelt idő alatt a szakmai feladatok megoldása mellett milyen eredményeket ért el?**

– Nagyon fontosnak tartom, hogy míg korábban regionális szinten nem volt olyan fórum, ahol a munkaadók és a munkavállalók találkozhattak volna egymással, a bizottságnak ebben is sikerült előrelépést elérnie. Létrejött egy párbeszéd az érdekképviseletek, a fenntartók és az iskolák között. Ezt a továbbiakban is szeretnénk fenntartani. Úgy gondolom, mindenképpen nagyon fontos, hogy a bizottság megalakulásával felállt egy olyan szervezet, amely a szakképzés területén egyre nagyobb és hatékonyabb munkát tud folytatni. Országos szinten 420 szakember segíti a bizottságok tagjait ebben a munkában. Ezek a szakemberek ma már jelentős kapcsolati rendszereket alakítottak ki iskolákkal, szakképzőkkel érdekképviseletekkel, és úgy érzem, ez tovább növeli a munkánk hatékonyságát. Sokat várunk a következő esztendőktől, bízunk benne, hogy jövőre még hatékonyabban tudjuk folytatni a munkát.

Elkezdődtek a kedvező változások

(Folytatás az 1. oldalról)

Szinte mindenki érzékeli: egyre kevesebb a gyerek, egyre kisebb a szakmunka elfogadottsága, presztízse és egyre nagyobb a nyugati munkaerőpiacok elszívó hatása.

– **Konkrétan miben érzékelhető a változás?**

– Például a jövő szeptembertől új ösztöndíjprogram indul. Az a cél, hogy a hiányszakmákra is minél több fiatal jelentkezzen. Ezért azok a diákok, akik hiány-

– Az a cél, hogy az egész képzési szerkezet átalakuljon a piaci kereslet és kínálat egyensúlya érdekében. Szinte minden régióban más számít hiányszakmának, de a szakmák mintegy 70 százalékánál átfedés van.

Fiatalközvetítő tanítja a fémforgácsolás alapjait

– **Milyen mozgásterük van a szakmai szervezeteknek? Milyen kormányzattal való együttműködés lehetősége?**

– Határozottan érzékelhető, hogy a kormányzat megértette a szakmunkásképzés fejlesztésének fontosságát.

Nagy erővel folyik a struktúrák átalakítása és a szakmai irányítás átadása a kamaráknak. Egyre több szakmát veszünk át a szakértőktől, ami azzal jár, hogy a kamarák határozhatják meg a vizsgakövetelményeket, a regionális fejlesztésekben egyre komolyabb beleszólási lehetőségünk van, ami sokat lendíthet annak érdekében, hogy a képzés irányai és a vállalkozások igényei találkozzanak.

Igen fontosnak tartom, hogy a kormányzat vállalja: a jövőben nagyobb kedvezményekben részesíti azokat a diákokat, akik hiányszakmát választanak – tette hozzá az MKIK elnöke. – Az is fontos lépés, hogy már korábban, a kilencedik osztálytól is megkezdődhessen a szakmai képzés azon fiatalok számára, akik szakmát akarnak tanulni.

– **Mindez hogyan jelentkezik a gyakorlatban?**

– A vállalkozók a kezdő szakmunkásoktól is azt várják, hogy tudásuk azonnal használható legyen a mindennapi munkában. Az iskolákban azonban a képzés nem gyakorlatorientált – veszi át a szót Szilágyi János. – Ezen a helyzeten sokat javíthatnak a tanuló-szerződés, amelyek a diákok számára üzemszerű gyakorlati képzést nyújtanak, ugyanakkor mindkét fél érdekeltségét is növelik.

– **Hogyan?**

– A vállalkozók a tanulóképzésnél bizonyos költségeket el tudnak számolni, a gyakorlati oktatás során sok kiadásuk van. Anyagköltség, munkaruha, védőfelszerelés, hogy csak néhányat említsünk. A szabályok lehetővé teszik, hogy az éves minimálbér 20 százalékáig elszámolhassák a cégek a gyakorlati képzés anyagköltségeit. De a tényleges költségek sokszor ennél magasabbak, kivált a hiányszakmáknál. Például egy hegesztő munkája több anyag- és eszköz-költséggel jár, mint egy adminisztrátoré. A szakmunkásképzés jelentőségét megértették kormányzati szinten is, és látják a problémákat is. Ma már érzékelhető az ebből adódó változás.

szakmát választanak, az induláskor 10 ezer forint támogatást kapnak. Ha tanulószerződést is kötnek, akkor megkaphatják ösztöndíjként a minimálbér 20 százalékát, így havi 24 ezer forinttal indulhatnak a diákevékeknek. A cégeknek ennél nagyobb a mozgásterük. Ha módjukban áll, és szükségesnek látják, akkor a minimálbérnek akár 30-40-50 százalékát is odaadhatják ösztöndíjként a tanulóknak, és költségként el is számolhatják. Így akár 60 ezer forintot is hazavihet egy szakmunkástanuló, s ez már majdnem a minimálbérnek megfelelő összeg. Jó az is, hogy nagy erőket indulhatott el a struktúrák átalakítása.

– **Ez mit jelent konkrétan?**

– A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságoknak (RFKB), amelyek minden régióban megalakultak, igen nagy a ráhatásuk a szakmunkásképzés fejlődésére. A bizottságok régióként 26 tagúak, s 17 helyet a munkaerőpiac szereplői töltenek be. Az RFKB-k már most is nagy ráhatással rendelkeznek arról, hogy a saját térségükben milyen a munkaerőpiaci helyzet, milyen szakmákból van hiány, és melyekből van túlképzés. Ezeket az információkat még tovább bővítik. Tehát megvan az az ismeretük, amely a régió fejlődése szempontjából meghatározó jelentőségű, és módjukban áll befolyásolni a változásokat. Ez garancia arra, hogy jó irányba haladjanak a képzésben bekövetkező mozgások.

– **Milyen eszközeik vannak ehhez?**

– Nagyon fontos elv, hogy a szakképzési forrásokból azok az intézmények részesüljenek előnyben, amelyek elfogadják az RFKB-k irányítását. Ez nem kis pénzt jelent. Hét év alatt az európai uniós forrásokkal együtt 220 milliárd forint jut ilyen célra. Azok kaphatnak majd ebből a pénzből, akik kellőképpen figyelembe veszik a gazdaság igényeit. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara koordinálásával mintegy 12 100 cég megkeresésével felmérés készült arról, hogy milyen szakmákra van szükségük a vállalkozásoknak. Ezek az ismeretek sokat segítenek abban, hogy tudjuk, hol van túlképzés, és hol van hiány. Ahol túlképzés folyik, oda nem juttatunk többletforrásokat.

– **Hogyan képzelik el a képzési szerkezet átalakítását?**

– Ma Magyarországon pazarló szakképzés folyik. Mintegy ezer intézményben folyik ilyen típusú oktatás. Holott például Hollandiában mindössze 80-90 szakmunkásképző társulás működik, mégis jobb a helyzet. Ezért elindultak nálunk a szakképzés szervezési társulások és társaságok, ugyancsak uniós támogatással. Két év alatt 16 társulás jött létre. Az elkövetkező hét év alatt mintegy 30-40 megalakulásra lehet számítani. Vagyis néhány év alatt 60-70 olyan szakképzési társulás lesz, amely a hazai szakiskolai képzés mintegy 70 százalékát lefedi.

– **Mire jók az ilyen társulások?**

– Egy-egy társuláshoz 8-10 iskola tartozik, vagyis egységes szervezetbe integrálódnak. Ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy az iskolák összefognak, az erőforrásaikat ésszerűen, közösen használják fel, közösen fejlesztik például központi képzőhelyeket, laboratóriumokat, gyakorlati oktatóközpontokat. Vagyis nem szétaprózva, egyenként hozzák létre a hasonló rendeltetésű részlegeket. Össze fogva sokkal nagyobb hatáskörrel tudják felhasználni a rendelkezésre álló forrásokat, közösen meg tudják venni a legmodernebb eszközöket, felszereléseket. Ezzel a szerkezeti változással megszűnik az iskolák közötti párhuzamosság.

– **Mi van akkor, ha egy iskola nem akar részt venni egy ilyen társulásban?**

– Aki nem társul, az kimarad a fejlesztési lehetőségekből, hiszen nem jut olyan többletforráshoz, amiből korszerűsíteni, bővíteni tudna.

– **Mit lehet érzékelni a gazdasági válság hatásaiból? Milyen tendenciák várhatók?**

– Tartok attól, hogy a megszorítások utolérhetik a szakképzést is. Mivel a jó szakemberekre egyre nagyobb szükség van, és még inkább szükség lesz rájuk, ha elvonul a válsághullám, ezért igen fontos lenne úgy rendezni a szakképzéssel kapcsolatos lépéseket, hogy a válság minél kevésbé érintse ezt az ágazatot. Természetesen látjuk, hogy a takarékosságra szükség van, de jó lenne, ha most semmi nem fékezne a fejlődést.

Túlképzés helyett több tanulót oktatnak a hiányszakmákra

(Folytatás az 1. oldalról)

A javaslatok kidolgozásához a régiók országosan egységes módszertant alkalmaztak, döntéseiket azonos összetevők mentén vizsgálták. Gazdasági igényfelmérésre és a régió fejlesztési stratégiáira alapozva meghatározták a kiemelten támogatott (hiányszakmák) és a gazdaság által folyamatosan igényelt szakmák körét, és felmérték azt is, hogy mely területeken túltelített a munkaerőpiac. Kategóriákat állítottak fel, azokat összevetették a képzési kínálattal, s így határozták meg az egyes kategóriákba tartozó szakmák körét, amit alkalmaztak a régióban működő térségi integrált szakképző központokra. A döntésekből mélyebb elemzés nélkül is jól látható, hogy elmozdulás történt: a jövő évi beiskolázások szakirányainak és létszám-arányainak meghatározásában elsődleges szempont a munkaerőpiaci igények érvényesítése volt. Míg a hiányszakmákban (gépipar, építőipar, feldolgozóipar)

korlátlan létszámmal iskoláztatnak be a Térségi Integrált Szakképző Központokba (TISZK), a gazdaság által nem igényelt, sok esetben túltelített szakmákban (informatika, közgazdaság, kereskedelem-marketing) limitálták az indítható osztályok számát.

Hangsúlyozom, hogy egyetlen szakképzés megszüntetéséről vagy oktatásának feladásáról sincs szó. Az volt a célunk, hogy a fejlesztési források azokhoz a szakképzésekhez kerüljenek, amelyekben jelentős munkaerőpiaci kereslet mutatkozik, és így módon a ráfordítás valóban megtérül.

– **Mi a minisztérium álláspontja arról, hogy a kamarák esetleg szívesen átvénnék a szakoktatást is?**

– A kamarákkal való együttműködés részleteit keretmegállapodásban rögzítettük. A versenyképes szakképzés kialakítása, a gazdaság, illetve a szakképzés versenyképességének erősítése, a fizikai szakmák társadal-

mi megítélésének javítása céljából az együttműködési keretmegállapodást 2006 decemberében írta alá a szociális és munkaügyi miniszter a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökével. A keretmegállapodás értelmében az MKIK a már gondozásában lévő 27 gyakorlati ágazat szakképzésénél átvette a vizsgálónök-kijelölés feladatát és idén vagyis 2008-tól már ők szervezik a szakmai tanulmányi versenyeket. A tanulószerződés felügyeletével, gondozásával kapcsolatos feladatokat is az MKIK végzi, természetesen egységes szempontok alapján. Létrehozták a Szakképzési Integrált Informatikai Rendszert (ISZIR), amely lehetővé teszi az elektronikus nyilvántartást és feldolgozást, támogatja a tanulószerződés minőségbiztosítási rendszerének fejlesztését és a tanácsadói hálózat működését. A szakoktatás átadásáról viszont eddig még nem tárgyaltunk és egyelőre nem is tervezük.

Ösztöndíjprogramok segítik majd a társadalmi szemléletváltást

(Folytatás az 1. oldalról)

Igy egyetlenegy szakma és kistérség sem maradt elemzés nélkül. Használtuk a rendelkezésre álló adatbázisokat, valamint a lekérdezés mintáit, és számos más szempontot is figyelembe vettünk a munka kiértékelése során.

Valamennyi régióban megszületett a döntés a kiemelten támogatott, a támogatott, és a szakképzési fejlesztési forrás által nem támogatott, valamint a régióban iskolarendszerben nem oktatott szakképzésekről. Ezt a döntést minden régióban a kamara és az általa összefogott konzorcium munkája alapozta meg. Tanulmányoztuk az európai példákat, s látjuk, hogy a képzést mindenütt a gazdaság igényeihez kívánják alakítani. Azt sem titkoljuk, hogy a képzési szerkezet meghatározása mindenütt nagy nehézségekbe ütközik – különösen a jelenlegi gazdasági válság idején – hiszen nem könnyű megmondani, hogy milyen szakmákra lesz szükség az elkövetkezendő években. Az nyilvánvaló, hogy a gazdaságból érkező információkat mindenképpen fel kell dolgozni, ezt nem lehet megspórolni. Mindehhez szükség lenne a társadalmi szemlélet átalakítására is, amelyet segíthetnek majd a jövőben megjelenő ösztöndíjprogramok. Bízunk abban, hogy a helyi önkormányzatok, mint iskolafenntartók is felismerik ennek szükségességét.

Összegezve a tapasztalatok kedvezőek, az újszerű feladatvállalás működik, s képes ebben a formában együtt dolgozni ez a konzorcium, az a célunk, hogy egy szakmailag mind jobban felkészült testület segítse a régiók iskolaszervezetének átalakítását. A döntések politikai fogadtatása is kedvező volt, a munka folytatására 2009-ben is számítani lehet, hatásai pedig 3-5 éves időintervallumban mérhetőek.

Vizsgáltuk a régiók fejlesztési stratégiáit, a megvalósuló beruházások képzési igényeit, az úgynevezett „látnos szakmák” helyzetét. Ezek többnyire fodrász, kozmetikus, titkárnő-ügyintéző szakmák, s bár ezek a egyszerű nőies foglalkozások, mégis csak kevesek tudnak elhelyezkedni ezzel a végzettséggel.

Gondot jelent azonban, hogy a kiemelten támogatott szakmák között elsősorban fizikai jellegű szakmák találhatók, így választ kell keresnünk arra, hogy milyen szakmákat ajánlunk majd a lányok számára. Ajánlhatjuk például a cukrász-, szakács-, a pincér-, esetleg a műszerész és hasonló jellegű szakmákat.

– Nagy kihívást jelentett a 17 szervezett együttműködésének megteremtése, mint említettem ez első alkalommal történt Magyarországon, amelyet a Nemzeti (Országos) Konzorciumi Tanács irányít. A Tanács tagjaihoz 9 munkaadói-, és 6 munka-

vállalói érdekképviselet, a Magyar Agrárkamara, és kereskedelmi és iparkamarák tartoznak. A Tanács feladata, hogy megfelelő összhangot és együttműködést teremtsen a projekt megvalósításában részt vevő szervezetek között, továbbá a pályázati programban meghatározott feladatok végrehajtását is szerveznie kell, miközben a munka folyamatos értékelése nélkülözhetetlen. Olyan stratégiai döntéseket kell meghoznia, amely hatással van az országos képzési és beiskolázási szervezetre, annak átalakítására. Az ország 7 régiójában is létrejöttek a Regionális Konzorciumi Tanácsok (RKT), amelyek kiemelt feladata, hogy a konszenzusos álláspont kialakításával biztosítsák a régió képzési és beiskolázási szerkezetében a gazdaság igényeinek érvényesülését, a keresletvezérelt szakképzés kialakítását. Az országos szervezet tehát a koordinációt végzi a célok megvalósítása érdekében, a régiókban pedig megvalósulnak azok a feladatok, amelyeket nemzeti szinten kialakított a tanács. Mindez egy sokszereplős és sok teendővel járó munka – emelte ki Bihall Tamás, aki az Országos Konzorciumi tanács elnöki tisztségével, az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság társelnöke is.

Cukrásztanulók sajátítják el a szakma fortélyait

Észak-magyarországi RFKB

Forrásokkal támogatható szakképesítések a munkaerő-piaci kereslet szerint

A szakképzés modernizációs folyamatában nagy jelentőségű a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) megalakulása. Az ország hat régiójához hasonlóan Észak-Magyarországon is létrejött az RFKB. A szervezet megalakulása óta a regionális szakképzésfejlesztés átalakításán, a gazdaság igényeinek megfelelő kialakításán dolgozott. Feladata volt továbbá a Térségi Integrált Szakképző Központ (TISZK) és a Szakképzés Szervezési Társaság által folytatott szakképzés irányainak és beiskolázási arányainak meghatározása. A bizottság javaslatlételi jogszabályai közé tartozott a munkaerőpiaci kereslet megalapozottságának meghatározása, valamint az adott régió szakképzés-fejlesztési céljainak teljesítéséhez szükséges források elosztása. A bizottság döntéseinek előkészítésére, és azok megalapozottsága érdekében, egy 17 tagú konzorcium jött létre, így az egyes régiók szakképzési tapasztalatai is összehozódtak. A döntést több hónapos, igen alapos előkészítő munka előzte meg, amelynek eredményeiről Gúr Nándort, az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság elnökét kérdeztük

M. V. Zs.

– Összesen 1625 céginterjú készítettünk annak érdekében, hogy megállapíthassuk az egyes megyék kulcs-, és húzóágazathoz kapcsolódó szakképesítéseit, a regionális és megyei szintű fejlesztések, illetve beruházások által valószínűsíthetően generált munkaerő-piaci keresletet. Ehhez

társultak a már rögzített hiányszakmák és a tanulószerveződéses gyakorlati képzésben oktatott szakmák, továbbá az etnikai kisebbséghez tartozó állampolgárok képzéséhez csatlakozó szakképesítések. Arra törekedtünk, hogy a mértékadó munkaerőpiaci szereplők igényei megjelenjenek ezekben a döntésekben. Valóban megérősíthetjük, hogy a források elosztását, a kiemelten

támogatott, illetve támogatott szakképesítések, valamint a fejlesztési forrás által nem támogatott, és a régióban iskolarendszerben nem oktatott szakképesítések listájának összeállítását igen körültekintő és alapos munka előzte meg.

– Miként állapították meg azt, hogy mely szakmákat oktassanak a szakképző intézményekben, illetve a szakiskolák és fenntartóik minden esetben egyetértettek ezzel a döntéssel?

– Regionális szinten 32 konzultációs fórumot szerveztünk, a képzési, beiskolázási szerkezetre vonatkozó szakmai javaslat elkészítése 28 kistérséget és 257 alap szakképesítést érintett. A munka befejezését követően többlépcsős egyeztető megbeszélésekre került sor, amelyek lezárása után a Regionális Konzorciumi Tanács véglegesítette a javaslatot. Felhasználtuk a témakörhöz illeszkedő országos, regionális és megyei szintű kutatások tanulmányait, a munkaerőpiaci felméréseket és a területi kamarák foglalkoztatással, hiányszakmákkal és tanulószerveződéssel kapcsolatos ada-

it. Tudjuk, hogy a szakképzés érzékeny terület, itt finom, jól előkészített lépésekkel lehet haladni, ám azt ma már minden érintett szereplő elismeri, hogy szükség van az átalakításra.

– Végül is milyen kategóriák alapján határozták meg a támogatott, illetve a nem támogatott szakmákat?

– Kiemelten támogattak azon szakképesítések, amelyek jogszabályban rögzített hiányszakmák, melyekben a 2012-es évben várható kereslet a munkaerőpiacon legalább 2,5-szerese lesz a 2007-es beiskolázási létszámnak. Támogattak azon szakképesítések, ahol a 2012-es kereslet legalább 1/5-e lesz a 2007-es beiskolázási létszámnak. Szakképzési fejlesztési forrás által nem támogatott szakképesítések azok, amelyeknél a 2012-ben várható kereslet nem éri el a 2007-es beiskolázási létszám 1/5-ét. Ugyanakkor vannak olyan szakmák is, amelyeket a régióban iskolarendszerben nem oktatnak, ezeket is felsoroltuk, mert vannak olyan szakmák, amelyekre esetleg a munkaerőpiac mégis igényt tarthatna, ezek elsősorban régi, hagyományos kézműipari szak-

Gúr Nándor, az Észak-magyarországi RFKB elnöke, parlamenti képviselő

mák, ilyen például a kádár, a bogárnár, vagy kályhás, amelyek talán mai életünkben is hasznosítható foglalkozások lehetnének. A szak-

képzési fejlesztési források által támogatásra nem javasolt kategória azonban nem jelent tiltást az iskolafenntartók számára.

GVI-kutatás: egyensúlytalanság, túlképzés, túlkínálat

Nincs egyensúly, ráadásul kevés az átfedés

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) szervezésében 2008 áprilisa és júliusa között mintegy 12 ezer vállalkozásra kiterjedő kérdőíves adatfelvétel készült, amelynek célja az üzleti szektor szakképző iskolát végzettek iránti keresletének egy, illetve négy éven belül várható alakulásának – szakmánként és megyénként, illetve régióként történő – feltérképezése volt. A kérdőív összeállítását, a kapott adatok elemzését az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézete (GVI) végezte el.

Makó Ágnes

A kutatás a szakképzett munkaerő iránti kereslet és kínálat becslésén keresztül a regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB-k) elé terjesztett, képzési és beiskolázási szerkezetre – közelebbről a 2009/2010-es szakképzési beiskolázási keretszámok meghatározására – vonatkozó javaslat kialakításához nyújtott támogatást.

A kutatás során vállalati adatfelvételek eredményeire alapozva becsültük meg a versenyszektor várható, szakképzett munkaerőre vonatkozó keresletét és összehasonlítottuk a legfrissebb, rendelkezésre álló szakiskolai kibocsátási adatokkal (ezeket a KIR-statisztikák alapján számoltuk). A kereslet és kínálat eltéréseinek meghatározásakor azt az elvet követtük, hogy a lehetséges és a szükséges beavatkozás (a jelenlegi szakiskolai keretszámok csökkentése, illetve növelése) területeit úgynevezett kritikus értékek átlépésével határozzuk meg. A kritikus értékek átlépése a

A kérdőíves kutatás mellett áttekintettük a közép- és hosszú távú munkaerő-piaci előrejelzések legfontosabb nemzetközi példáit és azok hazai alkalmazásának feltételeit is. Ennek során kiderült, hogy a megbízhatóan és rendszeresen szolgáltató munkaerő-piaci előrejelzések számos előnnyel járnak, mind az állam, mind a gazdasági szereplők számára. Meg kellett azonban állapítanunk, hogy Magyarországon hiányoznak egy ilyen modell kialakításának előfeltételei és ezek csak középtávon, négy-öt éves előkészítő munka után teremthetők meg. A szükséges adatbázisok és modellek létrehozása jelentős állami szerepvállalást igényel, amelyet az elkészült előrejelzések „közjószág” jellege indokol. Fontos tanulság, hogy a sikeres külföldi modellek egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek az élethosszig tartó tanulásra, a megszerzett szaktudás megújítására; valamint hogy a piaci igények és a társadalompolitikai megfontolások kiegyensúlyozása folyamatos érdekegyeztetésen alapul.

A kérdőíves kutatás módszertana

A kérdőíves kutatás középpontjában a vállalkozások szakképzett munkaerő iránti jövőbeni kereslete állt. A vállalatvezetőket először arról kérdeztük meg, hogy székelyükön (telephelyükön) szerintük hogyan fog változni a szakképzett munkaerő létszáma, tehát az egyes szakmákat tekintve hány főt szándékoznak felvenni, illetve elbocsátani az elkövetkező 12 hónapban, illetve négy év múlva. A kérdőív arra is kitért, hogy a cég megvalósít-e olyan beruházást, amely más településen működik majd és érinti az általuk foglalkoztatottak létszámát. A megkérdezettek a beruházással kapcsolatos létszámváltozást szintén szakmánként és a következő 12 hónapra, illetve négy évre vonatkozóan adták meg. A kérdőív végül esetleges további beruházásra vonatkozó kérdéseket is tartalmazott, amely az alkalmazotti létszám változásával jár és a székelytől, valamint az elsőként említett beruházás helyszínétől eltérő településen valószínűleg megvalósul. Az így kapott adatokból megkaphatjuk egyrészt a szakmánkénti és településenkénti (megyéenkénti, régióenkénti) tervezett létszámváltozást, másrészt az adatok országos szintű, összevont elemzésére is lehetőség nyílik.

Az elemzés során először megvizsgáltuk, hogy a székelyre, a beruházás helyszínére, valamint a kétféle időtávra vonatkozóan hány vállalattól kaptunk értékelhető választ a létszámváltozásra vonatkozóan. Ezután a súlyozással korrigált és teljeskörűsített adatok (mely által az egész országra érvényes megközelítő adatokat nyertünk) segítségével a tervezett létszámváltozás irányát elemeztük, tehát azt, hogy a megkérdezett vállalatoknál nőni, csökkenni fog, vagy változatlan marad a szakképzett

munkaerő létszáma. Végül az összes várható létszámváltozás becsült mértékét vizsgáltuk.

A szakképzett munkaerő iránti tervezett kereslet és a becsült kínálat összevetéséből kiderült, hogy a jelenlegi trendek fennmaradása esetén összességében országosan túlkeresletre, tehát a tervezett létszámfelvétellel kevesebb munkaerőre számíthatunk. A kibocsátásra lehet számítani, ami azonban jelentős szakma szerinti eltéréseket fed el. Ezzel együtt megállapítható az is – a 2006/2007-es tanév szakiskolai kibocsátását a 2007 júliusa és 2008 júniusa közötti időszak tényleges munkaerő-piaci keresletével összevetve, hogy a szakiskolai kibocsátás szerkezetében nem felel meg a munkaerő-piaci keresletnek és ebből fakadóan összességében szakiskolai túlképzés folyik.

Szerkezeti és minőségi problémák

Mivel a munkaerőpiaci oldalon gyakran hangoztatott szakmunkáshiány megalapozott hipotézisnek tűnik, valószínűsíthető, hogy a matematikus pont nem mennyiségi, hanem minőségi: a szakmunkásképzés minőségében, valamint abban a tényben keresendő, hogy a szakmunkások kínálata és kereslete földrajzilag nem fedi egymást, elsősorban a szakmunkások alacsony földrajzi mobilitása miatt (Lásd Fazekas Mihály: A munkaerő-piaci kereslet és szakiskolai kibocsátás eltérése szakiskolát végzettek körében. Budapest, MKIK GVI, 2008.)

A kereslet és kínálat összevetésekor felmerülő legalapvetőbb megfigyelésünk az volt, hogy a kínálat lényegesen kevesebb szakmát tartalmaz, mint a kereslet. Ez azt jelenti, hogy a munkaerő-piaci egyensúlytalanság egy jelentős része azokból a szakmákból származik, melyekben nincs szakiskolai kibocsátás, de van kereslet.

Hiányosságok és korlátok

A 2008-as adatfelvétel és ennek elemzése az első magyarországi kísérlet volt arra, hogy a szakiskolai beiskolázási keretszámokat ellenőrizhető empirikus adatokra és számításokra

alapozva határozzák meg. Mint első kísérlet, nem törekedhetett minden területen tökéletes megoldásokra, a kutatás során több kompromisszumot kellett kötnünk. Az ezekből fakadó esetleges hiányosságokat és korlátokat mindenképpen tudatosítani kell annak érdekében, hogy a jövőben esedékes újabb kutatások megbízhatóságát és érvényességét növelni tudjuk.

A kutatás eleve nem terjedhetett ki a kereslet és a kínálat több fontos tényezőjére. A kínálatot befolyásoló, a szakiskolai kibocsátáson kívüli tényezők között kell megemlítenünk a bérprémiumok és a belépési hajlandóság változását, a vállalati átképzések és a felnőttképzés révén a munkaerőpiacra lépőket, a munkanélküli szakképzettek munkaerőpiacra lépését, az inaktív státusból kilépő szakképzetteket, az adott szakmával rendelkező és adott szakmával nem rendelkező, az adott szakmával rendelkező és adott szakmával nem rendelkezők között a szakmát váltókat. A kereslet nem vizsgálta a szakmák közötti helyettesíthetőséget és annak változása, a közzsféra kereslete, az újonnan alakult, illetve a piacra újonnan belépő vállalkozások munkaerő-kereslete, az adott lokális munkaerőpiacra betelepülő vállalkozások munkaerő-kereslete, valamint a meglévő cégeknél a nyugdíjba menő szakképzettek pótlása szerepel.

Mivel az adatfelvételt megelőző mintavételnél nem lehetett érvényesíteni a reprezentativitást biztosító előzetes szempontokat, a súlyozatlan minta torzításokat tartalmazott a valódi sokasági arányokhoz képest, ezért az adatokat súlyoznunk kellett. GDP-arányos súlyokat használtunk, amelyeknek alapján az országos GDP-ágazatok, régiók, illetve vállalatméret szerinti megoszlása képezte.

A lehetséges és a szükséges beavatkozás területeit csak úgynevezett kritikus értékek átlépésével tudtuk meghatározni, mivel csak egy adatfelvétel – nem ellenőrzött érvényességű – eredményei álltak rendelkezésünkre.

A munkaerő-piaci kereslet és a szakiskolai kibocsátás összevetését regionális szinten, FEOR-kódok szerint végeztük el; jöhetnek a kutatási programba jobban illeszkedett volna a 2008-as OKJ-kódok alapján történő összehasonlítás, azonban ez jelentős adatvesztéssel járt volna.

A kutatási eredmények mindemellett rávilágítottak arra a fontos tényezőre, hogy a mikro- és

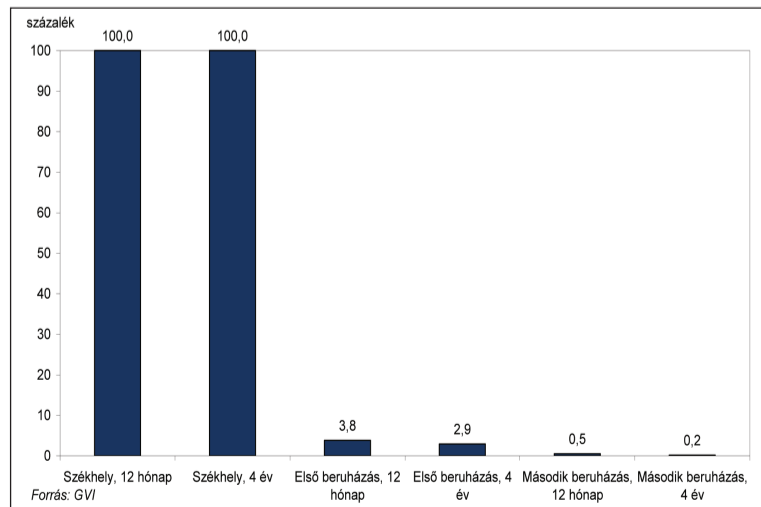
kisvállalkozások már rövidtávon sem tudnak választ adni a szakmánként várható munkaerő-keresletükre. Ezt – valamint hogy eme cégek relatíve kis súllyal szerepelnek a teljes foglalkoztatásban – mindenképpen figyelembe kell venni egy jövőbeli minta kialakításakor. Ezenkívül az is látható, hogy az időhorizont növekedésével egyre bizonytalanabb és pontatlanabb válszok születnek (lásd az ábrát).

A munkaerőpiac dinamikája a kereslet és kínálat mennyiségén túl számos tényezőtől függ, ezek vizsgálata kívüli tényezők hatókörén. Ezek közül a legfontosabb a minőség kérdése, amelyet egyszeri kérdőíves felmérés során nem lehet kielégítő mértékben vizsgálni. Ezért igen fontosnak tartjuk, hogy a kvantitatív felmérés és az erre épülő elemzés mellett felhívjuk a figyelmet a kiegészítő, interjú technikákon alapuló terepmunka fontosságára. A becsült eredmények csak az adott lokális munkaerőpiac szereplői körében gyűjtött információk fényében értelmezhetők, ezért a helyi munkaerőpiac jellegzetességeit jól ismerőkkel (például iskolaigazgatók, munkaerő-piaci szervezők szakértői, nagy foglalkoztatók, önkormányzatok) folytatott szakértői interjúk szükségesek a várható szakiskolai kibocsátás és a versenyszektor várható munkaerő-keresletének szakmák szerinti összevetéséhez.

A 2008-as kutatás az első kísérlet arra, hogy a szakiskolai beiskolázási keretszámokat ellenőrizhető empirikus adatokra és számításokra alapozva határozzák meg. Hosszú távú célja a várható kereslet és kínálat becslésére alkalmas adatforrások felkutatása, valamint egy önjáró, a becsült tapasztalatokat is figyelembe vevő rendszer kiépítése. Ennek érdekében fontos lenne összhangba hozni a tervezési szemléletet a nemzetközi trendekkel, és ezek tapasztalatait is felhasználva rendszeres adatfelvételeket és pályakövetéses vizsgálatokat folytatni. Ezenkívül szükséges lenne a mennyiségi és minőségi kérdések összekapcsolása, a megfelelő támogató statisztikai adatbázisok kiépítése és az adatbázisok elemzése teljes publikálása. Elemzésünk egyik legfontosabb tanulsága, hogy felhívja a figyelmet a szakiskolai kibocsátás és a munkaerőpiaci érvényesülés felmérésének fontosságára és az ehhez szükséges adatbázisok kiépítésének elengedhetetlenségére.

Makó Ágnes elemző, GVI (e-mail: agnes.mako@gvi.hu)

Az értékelhető válaszok aránya a mintában, százalék

becsült kínálat és a becsült kereslet nagymértékű eltérést jelentett. Ilyen esetekben javasoltuk azt, hogy meg kell, illetve meg lehet fontolni a beavatkozást, a korábban érvényes szakiskolai keretszámok felülvizsgálatát.

A kutatáshoz kapcsolódóan több háttérvizsgálatot is folytattunk, amelyek célja az volt, hogy meghatározzuk a kérdőíves felmérésből származó eredmények érvényességét és pontosságát.

Közép-magyarországi RFKB: Párbeszédre törekednek

Az iskolarendszeren belüli és kívüli képzést össze kell hangolni

Pölöskei Gáborné, a Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság elnöke szeretné, ha a szakmunkástanulók gyakorlati képzésébe minél több mikro-, kis- és középvállalkozás bekapcsolódna, hiszen a bizottság pályázat útján támogatni tudja a műhelyeket. Úgy látja, hogy e szektor számára hatékonyabban kellene eljuttatni az információkat, amiben a Térségi Integrált Szakképző Központok is segíthetnének. Szerinte célszerű lenne az európai uniós pályázatok felhasználását is e szervezetek rendelkezésébe adni, a most megalakuló központokban ugyanis több lehetőség van, mint amire létrejönnek.

Erdélyi T. László

A Közép-magyarországi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság (rövidítve a Közép-magyarországi RFKB) az iskolarendszerű szakképzés területén alapvetően négy feladatot lát el. Egyrészt bővíti, fejleszti a szakképzést végző intézmények gyakorlati képzésének tárgyi fejlesztéséhez szükséges, csúcstechnológiákat képviselő eszközöket, berendezéseket, beleértve az informatikai fejlesztéseket is. Másrészt a tanulószövedéssel – illetve a mezőgazdaság szakmáscsoportba tartozó szakképzések, továbbá a speciális szakiskolák és készségfejlesztő speciális szakiskolák esetében együttműködési megállapodással – gyakorlati képzést folytató mikro-, kis- és középvállalkozások gyakorlati képzőhelyeit segíti a tárgyi eszközfejlesztés-

Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban (OÉT) képvisellel rendelkező országos munkaadói és munkavállalói szövetségek, illetve azok szervezetek delegáltjai	15 fő
A területi gazdasági kamarák delegáltjai	2 fő
Az Oktatási és Kulturális Minisztérium delegáltja	1 fő
A Szociális és Munkaügyi Minisztérium delegáltja	1 fő
Az állami foglalkoztatási szerv delegáltja	1 fő
A Regionális Munkaügyi Tanács delegáltja	1 fő
Az Oktatási Hivatal delegáltja	1 fő
A Regionális Fejlesztési Tanács delegáltja	1 fő
A szakképzést folytató intézmények fenntartóinak delegáltjai	3 fő

ben. Harmadrészt feladata a gazdaság igényeire igazodó képzési kínálat eszközfejlesztésének támogatása, a szükséges eszközrendszerek korszerűsítése, bővítése, ideértve az informatikai alkalmazások hardver- és szoftvereszközök fejlesztését is. Negyedrészét pedig támogatni kell a felsőfokú szakképzések gyakorlati képzését szolgáló fejlesztéseket.

Döntési jogkörrel

Három fontos területen döntéshozó jogkörünk van: a decentralizált keret pályázatában, a szakképzési irány-arányok meghatározásában, valamint a régió szakképzés fejlesztési stratégiájának a megfogalmazásában. Az RFKB-nak korábban elsősorban javaslattevéli jogkörök voltak – tájékoztat Pölöskei Gáborné. A Közép-magyarországi RFKB elnöke kiemeli, hogy legfontosabb feladatuk a gyakorlati képzés támogatása, például a decentralizált pályázatokkal. Ez azt jelenti, hogy pénzzel segítik az iskolákban folyó gyakorlati oktatást, s a kis- és középvállalkozásoknál pedig a gyakorlati képzés feltételeinek megteremtéséhez nyújtanak eszközfejlesztési támogatást. Azt, hogy a

támogatást az RFKB mennyire komolyan gondolja, bizonyítja, hogy az idén a nyertes pályázóknak mindössze tíz százalék önrésszel kellett hozzájárulniuk a beruházáshoz. Az így kapott összeget pedig nem kell visszatéríteniük. A Közép-magyarországi RFKB területén nagyon magas az iskolarendszerű képzés aránya, amely országosan 30 százalék fölött van. Ebből következik, hogy a támogatási rész is az iskolák felé toódik el. Ugyanakkor nagyon sok nagyvállalat nem is pályázik, mert számukra nem jelentős összeg a kapható 350 ezer forint. A kis- és középvállalkozásoknak viszont fontos, hogy támogatásként hozzájuthassanak ehhez a pénzhez. Ezért a régióban főként az iskolák, és a kis- és középvállalkozások (kkv-k) pályáznak, az utóbbiak a tanulószerveződésekkel tudnak bekapcsolódni. A kkv-k nagy előnye, hogy a tanulók gyakorlati képzése működő vállalkozásnál, piaci környezetben történik.

Több kkv is pályázhatna

– Jó lenne, ha minél több kkv pályázná, hiszen tudnánk támogatni a műhelyeket, amelyek így képzőhelyekké válnának. Am kevesen jelentkeznek, vélhetően nem is tudnak a pályázati lehetőségekről. Korábban a kkv-któl évente bejött vagy tizenöt pályázat, bár talán előremutató, hogy a jelentkezők száma az idén megduplázódott.

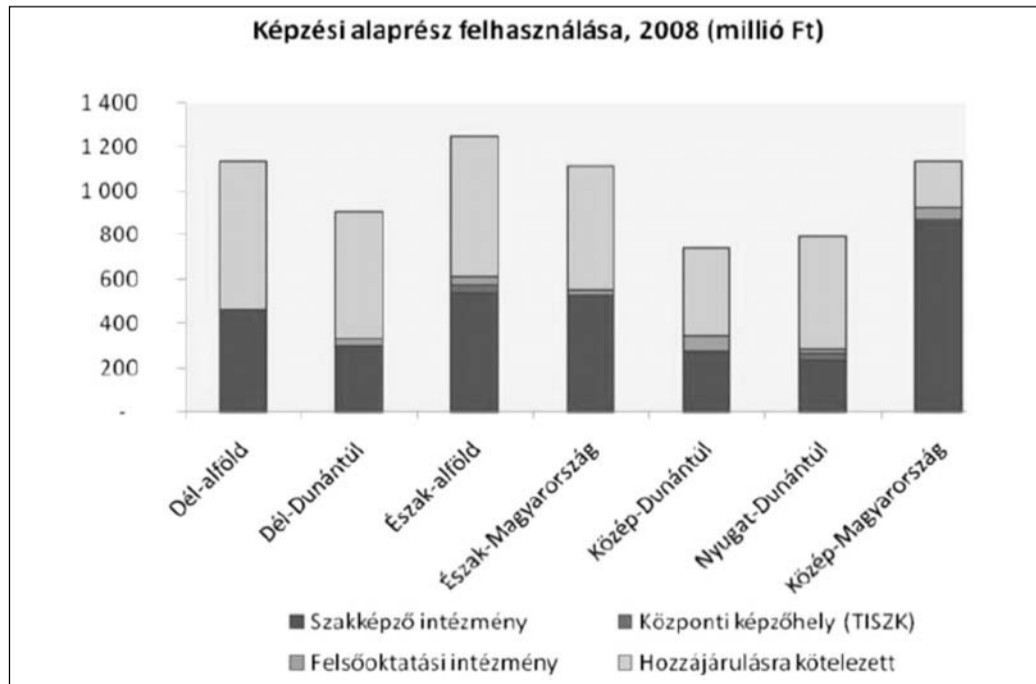
– Feltehetően ez összefügg a bizottság tagszervezetei összetételének megváltozásával. A január 1-jétől működő új bizottság ugyanis tevékenyebben vesz részt a munkában – osztja meg tapasztalatait Pölöskei Gáborné.

A térségi integrált szakképző központok (a TISZK-ek) mostanság alakulnak meg, s az elnök asszony azt tervezi, hogy e központoknál megpróbálja elérni, vegyék át az általa irányított RFKB pályázati módszerét.

– Nem az a célunk, hogy formai hibák miatt elutasítsuk a pályázatokat, ezért amikor kiírunk egy tendert, lehet nálunk jelentkezni, s konzultáció keretében segítünk a pályázatok kitöltésében. Nemcsak a forrásokat és az iskolákat kell koncentrálni, hanem a térséget is.

A Munkaerő-piaci Alap képzési alapjainak 2008. évi decentralizált keretösszegének felhasználása szervezeti típusonként

(FORRÁS: A MUNKAERŐ-PIACI SZEREPLŐK AZ ISKOLARENDSZERŰ SZAKKÉPZÉS BEISKOLÁZÁSI SZERKEZETÉNEK KIALAKÍTÁSÁBAN. MKIK, 2008)

Pölöskei Gáborné, a Közép-magyarországi RFKB elnöke

Célszerűnek tartanám, ha a szakképzést, munkaerőpiacot érintő az európai uniós pályázatokról az információk a TISZK-ekhez eljutnának, melyek lehetőséget teremthetnének a környező kkv-k számára az információ átadására. E megoldás a párhuzamos pályázatokat is kizárná. Talán a TISZK-ekben több lehetőség van, mint amire kitalálták – magyarázza az elnököt Pölöskei Gáborné.

A Közép-magyarországi RFKB sok uniós forráshoz jutott hozzá. Az elnök asszony hangsúlyozza, hogy ezt figyelembe kell venni a pályázatoknál. Ezért is jó lenne, ha felpezsdülne a kkv-k aktivitása például azáltal, hogy a TISZK-ek ösztönöznék e vállalkozásokat.

A szakember mindemellett úgy látja, hogy az általa vezetett bizottságnak bizonyítania kellene azt is, hogy szükséges a pályaorientáció támogatása. Ennek keretében bemutatnák a piacépes szakmákat a tanulóknak, s ezáltal növelnék a szakképzésbe jelentkezők számát. De nem csak az ismert szakmákat kellene bemutatni – teszi hozzá. – A pályaorientációval a hetedik-nyolcadik osztályosokat kellene megcélózni. Minden egyes szakmának van kompetencia-követelménye, s ha a diák tanár vagy szülő segítségével kitölt egy olyan űrlapot, amelynek alapján meghatározhatóak az adottságai, kiderül, hogy mely szakmában érhetne el sikert. Am az is megállapítható, hogy miben kellene fejlődnie, ha szívesebben választana másik szakmát. Ebben is több lehetőség van, mint amivel jelenleg élünk.

Moduláris képzés

– Persze kérdés, hogy a munkaerőpiac szereplői meg tudják-e határozni, hogy három-öt év múlva milyen lesz a képzési igényük. Pölöskei Gáborné szerint jelenleg nem nagyon várható ez,

– Optimális az lenne, ha a tanuló olyan képzést kaphatna, amelyet a munkaerőpiac a végzése idején éppen igényel. De reálisan azt kell megcélózni, hogy az iskola a kellő kompetenciákkal ruházza fel a tanulókat. Igen is, szükség van az iskolarend-

Villanyszerelő tanulók élesben

tulajdonképpen csak tendenciákra lehet következtetni. A beiskolázást követően a képzés eltart legalább hat esztendőig, a szűken vett szakképzés ebből egy-két év. A munkaerőpiac viszont ennél sokkal gyorsabban változik, s az iskolarendszer keretei között ez lehetetlen követni.

szemben történő szakképzésre, hiszen a szülők döntése alapján a kilencedik osztályban a tanulók 60 százalékát iskolázzuk be az iskolarendszeren belüli szakképzésre. Vagyis az iskolarendszeren belüli és kívüli képzést együtt kell kezelni – szögezi le a Közép-magyarországi RFKB elnöke. Ezért a bizottság úgy gondolja, hogy a hosszú távú képzés elsősorban az iskolarendszer feladata, a rövid távú pedig a felnőttképzésé. Az új moduláris rendszer szerint történő képzés erre kifejezetten alkalmas, akár néhány hónapos átképzéseket is tartanak. Pölöskei Gáborné úgy véli, hogy ezzel a két képzési rendszer kiegészíthetné egymást, nem a két rendszer között kell konkurenciát teremteni.

S hogy melyek a hiányszakmák? A Közép-magyarországi Régióban leginkább ápolót, gépi forgácsolót, hegesztőt, kőművest és villanyszerelőt foglalkoztatnának leginkább a munkáltatók, de ennél jóval több szakmában mutatkozik kereslet, ám az érvényben lévő rendelet csak öt szakma megnevezését engedi. Az elnök asszony említi az ács-állványozó, a bolti eladó, a gépalkatos és a szerkezetalkatos szakmát is, hozzátéve, hogy még számtalan hiányszakmát tudna említeni. Nem szerencsés, hogy a fővárost és a megyét együtt

kell kezelni, holott e két földrajzi egység munkaerőpiaca jelentősen eltér egymástól.

Apró lépések

A képzés szerkezete az arányirány meghatározásával szabályozható. Az RFKB a Közép-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ munkaerőpiaci-kereslet adatai, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara vezetésével összeállított, régiós képzési és beiskolázási szerkezetet érintő javaslat, az Oktatási Hivatal Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága által szolgáltatott KIR-STAT statisztika, továbbá a Nemzeti Szakképzési Felnőttképzési Intézet statisztikai adatai alapján dönt a képzési kínálatról úgy, hogy a szakmákat három kategóriába sorolja. A fejlesztendő szakképzés esetén a beiskolázási létszámot növelni kell, e feladatot célzott körre vonatkozó decentralizált pályázattal igyekeznek megoldani. A szinten tartó szakképzés esetén a létszámot a korábbi tanévhez képest változatlanul hagyják, a csökkentendő szakképzés esetén pedig a beiskolázási létszámot a korábbi tanévtől eltérően, legalább 20 százalékkal mérséklék.

Mint ismert, fejlesztési támogatásra csak a TISZK-hez csatlakozó iskolák pályázhatnak. Ez

Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság Pályázati pénzekkel támogatják a szakképzés megújítását

Bókay Endre országgyűlési képviselő látja el a Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési és Szakképzési Bizottság elnöki tisztét. A bizottság az idén több mint 900 millió forintos pályázati összeget osztott ki.

Venter Marianna

– Mi az, ami a régió szempontjából a legfontosabb következménye a bizottság megalakulásának és működésének?

– Országos és helyi elvárás is a szakképzés szétaprózottságának megszüntetése, az iskola-rendszerű szakképzés regionális összehangolása. De az sem utolsó szempont, hogy a fejlesztési forrásokhoz a jövőben csak közös stratégiai tervezéssel lehet hozzáférni. A térségileg koordinált szakképzés stabilabb és megalapozottabb beiskolázást jelent majd a régióban.

– A bizottság már elkészült a szakmák kategóriába sorolásával, és megállapította a hiányszakmák körét is. Mi volt a folyamat következő lépése?

– A bizottságnak két alapvető feladata van. Egyrészt a képzés igazítása az igényekhez, másrészt az, hogy ennek a célnak az elérését pályázatokkal támogassa. A pályázatok célja elsősorban a technológiai fejlesztések elősegítése egyrészt a képzőhelyeken, másrészt azokon a munkahelyeken, ahol a gyakorlati oktatás folyik.

– Mennyi pénz áll rendelkezésre a pályázatokhoz és mi szerepelt a kiírásban?

– A Munkaerő-piaci Alap decentralizált keretéből 807 millió forint jutott a régióba, majd még egy 107 millió forintos pótkeret, tehát összesen 914 millió forint. A pályázatok kiírásánál arra ügyeltünk, hogy a hiányszakmákat felkarolókat előnyt élvezzenek. A tanulók létszámától függően 1–25 millió forintot lehetett forráshoz jutni. A forrás elosztása azt a célt szolgálta, hogy motiváljuk a szakképzés résztvevőit arra, hogy legyenek partnerek a struktúraváltásban. Jelenleg ugyanis a középfokú intézmények a jelentős szándékai alapján indítanak képzéseket, és nem a piac igényeihez illeszkedve.

– Milyen volt az érdeklődés a pályázatok iránt?

– Összesen 251 pályázat érkezett be, ezek közül 181 kapta meg a bizottság támogatását. Aminek különösen örültünk, hogy pusztán formai okok miatt alig 10 százalékot kellett visszautasítanunk. A támogatott pályázók többsége gazdálkodó szervezet volt, szám szerint 132, míg az oktatási intézmények közül 49-en bizonyultak sikeresnek. A tanulók száma, akik érintettek a pályázatok révén, mintegy kilencezer fő. A gazdálkodó szervezetek összesen 512 millió, a képzőhelyek 223 millió forint forráshoz jutottak, a fennmaradó összeg a mezőgazdasági jellegű és speciális képzést folyta-

Bókay Endre, a Dél-dunántúli RFKB elnöke

tó, valamint a felsőfokú szakképzést folytató intézmények sikeres pályázataira fordítottott.

– Hogyan tovább?

– A szakképzésben érintett iskolák számára egyértelmű, hogy sokat jelentenek ezek a források, csakúgy, mint a gyakorlati képzőhelyeknek. Az erre a célra felhasználható keret folyamatosan növekszik. Míg 2006-ban 544 millió, 2007-ben pedig 667 millió forint volt a decentralizált keret a régióban, az idén, mint már fentebb említettem, 914 millió forint, ami a tavalyihoz képest 20 százalékos emelkedésnek számít. Bízunk benne, hogy jövőre folytatódik ugyanez a tendencia, és a plusz források juttatásával a szakképzésben részt vevők még hatékonyabban tudják felhasználni az összeget a szakképzés megújítására.

Dél-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság Csodát mi sem tudunk tenni

A legnagyobb gond a honi szakképzéssel az, hogy húsz évig mindenki csak beszélt a problémákról, de semmi sem történt – állítja Pap Jánosné, a Dél-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság (RFKB) elnöke. Az idén megalakult szervezet élén azt is világosan látja, hogy hosszú úton indulnak el, és sokszor sok minden miatt meg kell állniuk útközben.

Garai Szakács László

A Pap Jánosné által vezetett bizottságot a 2007. évi szak- és felnőttképzést érintő törvény keltette életre, „dolgozni” azonban csak idén kezdett, a működéshez szükséges rendelet késedelmes megjelenése miatt. Az RFKB egy huszonhat fős testület, tagjai tulajdonképpen „lefedik” az Országos Érdekegyeztető Tanácsot (OÉT): munkaadói és -vállalói szervezetek, szakszervezetek és a kamara képviselői ülnek a bizottság üléseken.

– Engem a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma delegált. De benne vannak a testületben a szakminisztériumok képviselői, így egy elég széles spektrumot lefedő, sokoldalú szervezet a miénk – sorolta a résztve-

cú: vannak olyan szakmák, amelyekben hatalmas a túlképzés, ilyen például az előbb említett fodrász és a kozmetikus. Ugyanakkor számos hiányszakma is van hazánkban. Hegesztőkre például hatalmas lenne az igény, azonnal el tudnak az ilyen végzettségű férfiak helyelkedni, ráadásul jó pénzért.

Az RFKB azt a szép és könnyűnek egyáltalán nem mondható feladatot is megkapta, hogy az adott régióban, jelen esetben a Dél-alföldön megpróbálja olyan irányba terelni a szakképzést, hogy az megfeleljen a munkaadói igényeknek. – Csak hogy azt ma megtudni, hogy három-négy év múlva milyen szakemberekre lesz igény, szinte lehetetlen. Annyit tudunk tenni, hogy a lehetőségekhez képest csökkentjük ezt az

középiszkolába megy tovább a gyerek, amelyet a szülő akar. Ez persze érthető, hiszen a gyerekek egyáltalán nincsenek felkészítve arra, hogy középiszkolát válasszanak maguknak. – Nem hetedik-nyolcadik osztályban kellene nekik megmutatni azokat a gimnáziumokat, szakközép- és szakiskolákat, amelyekből választhatnak maguknak, hanem sokkal korábban, tudatosan kellene „terelgetni” őket a helyes irányba. Csak hogy erre a feladatra nincs pedagógus az általános iskolákban – tette hozzá Pap Jánosné.

Az ördögi körből persze azért is nehéz kilépni, mert a szakképzés intézménynek nem érdeke azt mondani, hogy bizonyos szakmára az elkövetkező években várhatóan nem vagy kisebb igény lesz. A fenntartó önkormányzat sem igazán foglalkozik ezzel, ő a normatívára figyel, hogy megvan-e a személyi, tárgyi feltétel a képzéshez. Ha igen, akkor jóváhagyja, függetlenül attól, hogy akár tudhatja is azt, a beiskolázott gyerekek az iskola elvégzése után nagyon nehéz helyzetben lesznek, lehetnek.

– És akkor még az is benne van a pakliban, hogy hiába jelentkezik egy hiányszakmára a gyerek, ha nincs meg az osztály indításához szükséges létszám, akkor nem indul el a képzés. Ebben a helyzetben kellene nekünk valahogy rendet vágni, ha úgy tetszik igazságot szolgáltatni. Felelősen azonban csak arra tudunk vállalkozni, hogy irányt mutatunk, és megpróbáljuk csökkenteni a kereslet és kínálat közötti szakadékot. Ennek azonban viszonylag hosszú kifutási ideje van. A megbízatásunk viszont csak három évre szól. Biztos vagyok abban, hogy látható, mérhető eredmények csak a következő ciklusban lesznek, ha lesznek már akkor egyáltalán. Húsz éves lemaradást sajnos nem lehet egyik pillanatról a másikra bepótolni, bármennyire is szeretnénk – mondta az RFKB elnöke.

A havonta megtartott üléseken eddig a regionális képzési, fejlesztési stratégiát dolgozták ki. Ez lehet a hosszú távú együttműködés alapja. Ezt, amit voltaképpen egy vitaanyag, 2009 februárjáig minden érdekelt fórumra – fenntartó önkormányzatok, maguk az intézmények, szülői szervezetek – eljuttatják és meg is vitatják velük.

– Az is igaz, hogy ezzel a munkával, ha csak látensen is, de önkormányzati hatáskörökbe nyúlunk bele, így könnyen elképzelhető, hogy a feladatkörünk, jogosultságaink idővel változnak majd. Hiszen továbbra is a fenntartó dönti el az indítható osztályok számát és a szakképző iskola profilját – húzta alá Pap Jánosné, aki végül azt is megjegyezte, egyik napról a másikra nem tudnak csodát tenni. – Az mindenesetre már eredmény, hogy elkezdődött a hogyan továbbról gondolkodni – tette hozzá optimistán.

Pap Jánosné, a Dél-alföldi RFKB elnöke

vőket Pap Jánosné. Majd hozzátette: hivatalból tagja még a bizottságnak a Regionális Oktatási Hivatal vezetője is, valamint a regionális munkaügyi központi képviselője. – A mi illetékességi területünk a Dél-alföldi régió, azaz Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye, így értelemszerűen hét RFKB működik az országban – mondta a bizottsági elnök.

– Hogy meg tudjuk-e viszonylag rövid idő alatt váltani a világot, azt nem tudom – tűnődik azon, mit várnak el tőlük. – Véleményezési, javaslattevő jogosultságunk van és döntünk a munkaerőpiaci alap képzési alaprész decentralizált pénzügyi keretéből nyújtandó fejlesztési támogatásokról, és a pályázatok kiírásáról.

Pap Jánosné elmondta, a dél-alföldi régió csaknem másfél milliárd forintot kapott pályázati pénzek formájában. Ezt az összeget többek között fel lehet használni a szakképzés tárgyi eszközeinek a fejlesztésére: azaz pályázhatnak rá szakképző intézmények, gazdálkodó szervezetek, és gyakorlati képzést folytató cégek, vállalkozók is. Jellemző példa a fodrászok képzése. Ők az iskolában az elméleti képzést kapják meg, de gyakorolni majdnem mindig valamelyik vállalkozónál tudnak. Éppen ezért a nekik helyet biztosító vállalkozó ugyanúgy jogosult pályázni mint egy olyan szakiskola, ahol helyben meg tudják oldani a gyakorlati képzést is.

– Az RFKB azonban több egyszerű pénzosztó testületnél – hangsúlyozta az elnök. – Legfontosabb, legfelelősségteljesebb „munkája” a következő tanévi szakképzési fejlesztési és beiskolázási irányok meghatározása. Ezzel a bizottság megalakulása előtt igazából senki sem foglalkozott. Pedig nagyon fontos lett volna már korábban is, hiszen a szakképzés sajnos ma Magyarországon nagyon kétar-

arány- és irányeltolódást. Annak ugyanis nincs értelme, hogy a gyerekek olyan képzést kapjanak, amivel aztán nem tudnak elhelyezkedni – világított rá az egyik legnagyobb problémára Pap Jánosné.

Idén tizennégy hiány-szakképzést állapított meg a kamarák közreműködésével a bizottság. A 2009–2010-es tanévben ezeknek a képzéseknek az elindítását támogatják a testület, azokat a szakmákat pedig, ahol túlképzés van, lehetőségeikhez mérten megpróbálják visszafogni.

Azonban azt is be kell látni, a már említett felmérések meglehetősen pontatlanok, nagyon nehezen tudnak megbízható adatokat szerezni. Pap Jánosné szerint a vállalkozók jelentős része ugyanis nem tud és nem is nagyon mer három-négy évre előre látni, tervezni. Így az idén a szakképző iskolák padjaiba beülő diákok helyzete korántsem biztos a munkaerőpiacon.

A bizottság azért van borzasztó nehéz helyzetben, mert a pályaválasztással lassan két évtizede senki nem foglalkozik az általános iskolákban: ma olyan

Nyugat-dunántúli RFKB: Gyökeres változások a szakképzésben Ezentúl stop a túlképzésnek

Hosszú-hosszú évek óta beszélünk arról, hogy meg kell változtatni a hazai szakképzési rendszert – de sok eredményt eddig nem tudunk felmutatni. A regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB) révén azonban kézzel fogható elmozdulás várható, méghozzá rövid időn belül – állítják a nyugat-dunántúli testület vezetői.

Kiss Géza

– A bizottság 2007 végén szerveződött újjá, s kiemelt feladata a decentralizált forráselosztás – mondta Kun András, a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság elnöke. Az idei évre előirányzott 7,5 milliárd forintos fejlesztési pályázati keretösszegeből 850 millió forint jut a Nyugat-dunántúlra, ami azt jelenti, hogy a térségben az önrésszel együtt mintegy 1,1 milliárd forintot fordíthatnak ágazati fejlesztésekre.

– A mi bizottságunk négy kategóriában írt ki pályázatot, ami iránt olyan nagy volt az érdeklődés, hogy meg kellett emelni a keretösszeget 95 millió forinttal – mondta Kun András. – A kiírásra 229 pályázat érkezett, s közülük mintegy másfél száz nyert is. Gazdálkodó szervezeteket, intézményeket egyaránt találunk közöttük. A pályázatok sikeréhez hozzájárult – tájékoztatott az elnök –, hogy nem utófinanszírozással lehetett hozzájutni a támogatáshoz, hanem mód nyílt arra is, hogy az elnyert összeg felét előlegként megkaphassák a nyertes pályázók.

Az biztos, hogy a jövő évben is lesznek ilyen pályázatok, bár az összeg még nem ismert. Ugyanakkor számolni kell azzal, hogy megváltoznak a feltételek, és nem a jelenlegi rendszer alapján dönthetnek a forráselosztásról. Az RFKB ugyanis szeptember végén határozott arról, hogy milyen szakmák élvezzenek elsőbbséget, illetve mely szakterületeken nincs egyelőre szükség a dinamikus képzésre.

Kun Andrásról megtudtuk, hogy három csoportot állítottak fel. Lesznek támogatott szakmai kép-

zések, amelyek jogosultak arra, hogy a következő tanévben is a jelenlegi szinten folytassák tevékenységüket. Mellettük létrehozta egy kiemelt csoportot – amelybe egyebek között az ács-állványozók, az elektromechanikusok, a kőművesek, a szakácsok és a felszolgálók kerültek. Ezek hiányszakmáinak számíthatnak a régióban, a képzőhelyek nem biztosítanak belőlük megfelelő számú szakembert a munkaerőpiaci rendelkezésére, tehát növelni kell a jelentkező számát. A harmadik kategória pedig a túlképzés csökkentését szolgálja. Az RFKB ajánlást tett arra, hogy bizonyos szakmákban a képzési tevékenységet legalább 30 százalékkal mérsékeljék.

Miután az országos foglalkoztatási alapról a képzési forrásokat a jövőben a területi integrált szolgáltatási központokon, a TISZK-eken keresztül lehet csak megkapni, ezek az ajánlások kökémény korlátozásnak számítanak – jelentette ki a bizottság elnöke. A túlképzést folytató intézmények ugyanis nem pályázhatnak, s a normatíván felül semmiféle fejlesztési forrás nem áll majd rendelkezésükre (hiszen a cégekkel sem lehet már közvetlen megállapodásuk, csakis a TISZK-eken keresztül). A fenntartók (például önkormányzatok, alapítványok) ugyan dönthetnek úgy, hogy ennek ellenére a régi mederben folytathatják a munkát, de borítékolható, hogy nem ezt teszik, figyelembe fogják venni az új feltételeket – állítja Kun András.

– Milyen alapon döntött a bizottság arról, hogy milyen szakmákat támogat a jövőben, illetve melyekkel nem teszi azt?

Kun András, a Nyugat-dunántúli RFKB elnöke

A döntést egy részletes felmérés alapozta meg, amelynek során a régió 1700 vállalkozásának képzési igényeiről tájékoztottunk – mondta Kenyeresné Vörös Rita, a bizottság társelnöke, aki a General Motors szentgotthárdi gyáranak szervezetfejlesztési vezetője. Kiemelte: a felmérés alapján létrejött egy olyan adatbázis, amely alkalmas arra, hogy kistérségekre lebontva pontosítsák a régió gazdaságának munkaerőpiaci, illetve képzési elvárásait.

A részletek ugyanakkor egészen döbbenetesek: például mindössze 22 frissen végzett hegesztő szakmunkás jelent meg idén a piacon, miközben a régió cégeinél 310-re lenne szükség. Hasonló a helyzet a már említett ács-állványozó szakmában is, ahol a végzett 38 fővel szemben több mint kétszázra lenne igény. Szintén nagy a kereslet például festőkömlesztők iránt. A felmérésekkel párhuzamosan végzett (szám szerint húsz) régiós konzultáció során fény derült arra is, hogy érdemes tágitani a kört, mert például az egészségügyi területéről krónikus ápolóhiányt jeleztek – tájékoztatta lapunkat Erdeiné Horváth Klára, regionális szakképzési koordinátor.

Kozmetikusok gyakorolják a sminkelés alapjait

Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság

Meg kell változtatni az egyes szakmák társadalmi megítélését

A kistérségekben számos olyan szakmát oktatnak, amiből túlképzés van, így teljesen fölöslegesek. Az ilyen és hasonló felismerések és tapasztalatok eredményeit építjük be a szakképzés irányait meghatározó dokumentumokba – tesz hitet az operatív munka mellett az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság elnöke, Kathiné Juhász Ildikó. A bizottság a 2008. május 6-án tartott alakuló ülése óta már számos támpontot szolgáltatott a régió három megyéjének gazdasági fejlődését szolgáló munkaerő-piaci programokhoz.

Szabolcsi Zsolt

Nem elméleteket akartunk gyártani – folytatja az elnök –, hanem a régió munkaerőpiacán keresleti igényeit feltárni és folyamatosan nyomon követni a munkaerő-szükséglet változásait. Az RFKB törvényi kötelezettsége, hogy meghatározza a szakképzés irányait, arányait, valamint a keretszámokat a térségi integrált szakképző központokra, a TISZK-ekre nézve. A bizottság a gazdasági élet szereplőivel együttműködve több olyan ismereteket juttatott, amelyekről addig csak becslései voltak.

Kathiné Juhász Ildikó, az Észak-alföldi RFKB elnöke

Támogatott szakmák

Egyetértettünk például abban, hogy a jövőben célszerű lehet az eddiginél nagyobb számban képezni mezőgazdasági szakmunkásokat, s elértük, hogy az agrárgazdasági és áruforgalmazó technikus, az állattenyésztő, a kertész és a gazda a kiemelten támogatott 28 szakma között szerepeljen. Más régióhoz hasonlóan mi is bevettük ebbe a kategóriába a forgácsoló, a géplakatos, a villanyszerelő, a kőműves szakmákat. No és a hegészőt, amiből nem tudnánk annyit képezni, hogy elég legyen. Itt lenne az ideje, hogy társadalmi megítélésük is megváltozzon.

Az iparág mozgásával összhangban a szemünk előtt váltak érdektelenné a fiatalok körében az olyan hagyományosan női szakmák, mint például a ruha-készítő, a varró, a szövő, a cipő-felső-rész-készítő. A bizottság, e szakmáknak a többségét a támogatott kategóriába sorolta,

elsősorban a „lányos” továbbtanulási lehetőségekre tekintettel. Ezzel szemben a nem támogatott körbe kerültek az adminisztratív, az asszisztens, a menedzser típusú szakmák, a műszaki jellegűek kivételével. Az iskolák, statikus jellegük miatt, nem tudják követni a munkaerőpiac hirtelen változásait, az iskolarendszerű képzés nem tud mit kezdeni például azzal az ipari parkba betelepülő multinacionális leányvállalattal, amelyik néhány hónapon belül 20-30 szakmunkásra vagy még többre nyújt be igényt. A példa nem fiktív, ilyen helyzetet a régióban többször is előfordult.

Tízszázalékos is több interjú

Az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság szeptemberi ülésén hozta meg döntéseit, melyek a térségi integrált szakképző intézmények esetében a következő beiskolá-

zási időszakra vonatkoznak. A bizottság minden tagja számára egyértelmű volt, hogy az iskolarendszerű szakképzést a munkaerőpiac elvárásaihoz kell igazítani, az intézményeket ösztönözni kell a hiányszakmák oktatására, illetve a túlképzéseknél a beiskolázási létszámok csökkentésére. A gazdasági kamarák és az érdekképviseletek eddig országosan egyedülálló felmérést végeztek: a szakértők összesen több mint 12 ezer céginterjúval készítették és dolgoztak fel, ezzel 262 szakma és szakképzés felülvizsgálata történt meg a régióban is.

Ebből a bizottság 28-at kiemelten támogatott, 62-öt pedig nem támogatottként ítélt. Ezek a besorolások a gazdaság igényeit és a munkaerő-piaci kereslet adatait, valamint a szakképzés regionális szükségleteit veszik figyelembe, s a TISZK-ek beiskolázási arányairól szólnak. A kiemelten támogatott szakképzéseknél a 2009/2010-es tanévi beiskolázási létszám nincs korlátozva, a támogatottaknál a beiskolázási létszám nem haladhatja meg a 2008/2009-es tanévét, a nem támogatott szakmák esetében a 2009/2010-es tanévi beiskolázási létszámot legalább 30 százalékkal kell csökkenteni.

Nem pályáztak Nívódíjra

A fentiekben túl ez év másik, kiemelkedő feladata a Munkaerőpiaci Alap decentralizált forrásaibanak hatékony felhasználása volt. Az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság a szakképzés fejlesztésének támogatására két pályázatot írt ki, ez a Nívódíj, valamint a 2008. évi decentralizált regionális keretből finanszírozandó, a szakképzés tárgyi feltételeinek fejlesztésére irányuló beruházások támogatása. Sajnálatos módon a régió egyetlen intézménye sem próbálta meg a „Nívódíjas szakképzés 2008” megtisztelő elismerést elnyerni, így az itt elérhető közel 55 millió forintot a másik pályázati kiírás forrásaihoz csoportosítottuk át. Ehhez jött még

A kiemelten támogatott szakmákban a létszámot nem korlátozzák

a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács további pótkerete, amely közel 147 millió forinttal növelte meg a kere-

ket, így összesen 1 milliárd 250 millió forintos forrás segítette ebben az évben a szakképzés gyakorlati oktatási feltételeinek

javítását, korszerűsítését – emel ki egy újabb konkrét elemet a bizottság munkájából az elnök, Kathiné Juhász Ildikó.

A gyakorlati oktatás fejlesztését 1 milliárd 250 millió forintos keret támogatta

Dél-alföldi RFK: Juhos János társelnök Valami végre elindult

Ha mérföldkőnek nem is tekinthető, mi annak hisszük! A gazdaság szempontjából mindenképpen fontos mozzanat volt a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által a hét régióban életre keltett fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB) megalakulása, a munkaügyi központoknál működő szakképzési bizottságok jogutódaként. A más összetételben megalakult szervezetek társelnökével, Juhos Jánossal nemcsak a pozitívumokat vettük végig, hanem a teendőkről meg az összecsiszolódás szükségességéről beszélgettünk...

Garai Szakács László

Májusban tartotta első alakuló ülését a Dél-alföldi RFKB. S rögtön ezen az ülésen elfogadták munkatervüket, és a legközelebbi – júniusi – ülésen a dolgok közepébe is vágta a bizottság tagjai: kiírták az idei évre érvényes decentralizált szakképzési pályázatokat. – A gazdálkodók és az iskolafenntartók egyaránt lelkesen várták az idei pályázati lehetőségek megjelenését – mondta Juhos János, a Dél-alföldi RFKB társelnöke, aki hozzátette, rutinos, tapasztalt kollégáival nem kellett sokat vesződni a kiírás miatt. A sikerét mi sem jelzi jobban, mint hogy a szétosztható pályázati források duplájára érkezett pályázati igény.

Juhos a bizottság összetételével kapcsolatban elmondta: a gazdálkodók kerültek túlsúlyba, ők, az Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT) tagjai és az iskolafenntartók, valamint a minisztériumok képviselői alkotják az

RFKB-t. – Idén még mindenképpen a korábbi évek hagyományait követjük, így is írtuk ki a pályázatokat – mondta a társelnök, aki a kamarákat képviseli a bizottságban. Juhos egyébként meglepve tapasztalta, hogy bár végül zökkenőmentesen kiírták a régióra érvényes pályázatokat, mégis a döntéshozatalnál, bizonyos kérdésekben, annak ellenére, hogy a tagok előre egyeztettek, szétzavartak. Ezek közé tartozott például, hogy kapjanak-e támogatást az egy tanuló gyakorlati helyét biztosító cégek is, végül a bizottság úgy döntött, őket kizárják a pályázók köréből.

– Ez jó lecke volt mindannyiunknak – jegyezte meg.

A munkatempót érzékeltető a társelnök rámutatott, hogy teljesen sikerült behozni az elmaradásukat.

– Úgy érzem, sikerült az arány-irány meghatározást is úgy megoldani, hogy a lehető legkisebb érdeksérelmet szenvedjék el a képző intézmények.

Sok hétvégebe meg éjszakába telt, de megérte – mondta a társelnök.

Juhos János a korábbi és a mostani képzési stratégiát is jónak tartja, bár megjegyezte, néhány helyen finomításra szorul az időközben megvalósult eseményeket figyelembe véve, a törvényi változások hatásait követve... De erre is van megoldása az RFKB-nak: – A novemberi ülésen megtárgyaltuk és társadalmi vitára bocsátottuk, az észrevételeknek, javaslatoknak jövő év február végéig kell beérkezniük. Azokból természetesen a lehető legtöbbet igyekezünk majd „beleprésmelni” az új képzési stratégiába – húzta alá a társelnök, aki az RFKB egyik legnagyobb pozitívumának egyelőre a bizottság meglétét tartja. – Nagyon fontos, hogy valami végre elindult – hangsúlyozta.

– Az MKIK Gazdasági és Vállalkozáselemző Intézete által készített tudományos felmérés az alapja a beiskolázási keretszámoknak. Most már van egy, ha úgy tetszik, mérőszám, amire tudunk támaszkodni, amire tudunk viszonyítani. Ez nagyon fontos. Persze le kell még vetkőznünk az indulással kapcsolatos gyermekbetegségeket, de a lényeg, hogy van, működik a testület.

A jövővel kapcsolatban a társelnök rendkívül derűlátó. – Szeptemberben Tihanyban volt az országos egyeztető fórum, egy workshop keretében. Ott közösen határoztuk meg azokat arány-irányokat, amelyeket majd

jövőre ajánlunk a fenntartók figyelmébe. Ez a fórum arra is alkalmas volt, hogy még jobban megismerjük egymást, hogy még gördülékenyebben folyjon majd a munka. Biztató jelek egész sorát tapasztaltam – mondta lelkesen Juhos János.

A társelnök azonban nem csak a saját bizottságuk létrejöttét tartja nagyon fontosnak. Ugyanilyen jó kezdeményezésnek tartja a regionális szakképzési fórumokat is.

– Nemrég voltam egy ilyenben, ahová vállalkozókat, szakképző iskolák képviselőit hívták meg. Mindenki teljesen szabadon, köztársaság nélkül elmondhatta

a véleményét. Nagyon tetszettek az ott elhangzottak. Nem is számítottam arra, hogy egy ilyen rendezvénynek ennyire pozitív kicsengése is lehet. Akik részt vettek, azok érzik, tudják, szó szerint a saját bőrükön tapasztalják, hogy valami végre elindult. Félreértés ne essék: egyáltalán nem rózsaszín ködben látom a világot. Iskolák, intézményfenntartók jöttek rá arra, hogy érdemes megnyitni, érdemes és szükséges beszélgetni a szakképzés aktuális kérdéseiről. Mindenki – mondjuk így – „bedobta a közösbe” a saját szakterületén tapasztaltakat. Ezek nagyon lelkesítő, biztató

Azonos jogkörök

A társelnök funkciója, jogosítványai megegyeznek az elnökével, a Dél-alföldi RFKB esetében Pap Jánosné jogosítványaiival. A törvényalkotók ezzel is azt kívánták deklarálni, hogy a gazdasági élet szereplőire az eddigieknél is jobban szeretnének számítani.

eredmények – hangsúlyozta Juhos János.

Jól képzett eladók segítenek eligazodni az óriási árukinálzatban

Források, programok a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok útmutatásával A hiányszakmák oktatására ösztönöznek

Év elején alakultak meg hazánkban a regionális képzési bizottságok, olyan fontos feladatokkal, mint a szakképzés és a munkaerő-piaci igények összehangolása, a szakképzés irányainak meghatározása, a munkaerőpiachoz kötődő fejlesztési programok kimunkálása és megvalósítása – sorolja az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság társelnöke, Nagyné Varga Katalin, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara titkára. Az első jelentősebb munkák között említi a Munkaerő-piaci Alap képzési alaprézének az évi decentralizált keretösszegének megpályáztatását, felosztását, valamint a szakképzésben végzett nagyszabású, hiánypótló felmérést.

Szabolcsi Zsolt

– Milyen eszközök állnak rendelkezésre a valóban hiteles információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez?

– A szakképzéshez kapcsolódó felmérést az év első felében a szakértők az érdek-képviselői szervezetekkel és az agrárkamarával karöltve végezték, melynek feldolgozott eredményeit összevetették az előző évi beiskolázási adatokkal. Az együttműködés révén ez a munkaerő-piaci előrejelzésekre támaszkodva sikerült központosítottan meghatározni a szakképzés fő irányvonalait, illetve az arányokat. A felmérés alapján már a 2009/2010-es tanévre vonatkozó beiskolázási arányszámokra is konkrét javaslatot tett szeptemberi ülésén a bizottság. A gazdasági szervezetek igényeit alapul véve a szak-

képesítéseket három fő kategóriába sorolták, eszerint beszélhetünk kiemelten támogatott, támogatott és nem támogatott szakképzésekről.

– Mit jelentenek a fenti kategóriák?

– A már oktatott szakképzéseket néve – természetesen a Térségi Integrált Szakképző Központok intézményrendszerét érintően – a kiemelten támogatott kategóriába sorolt szakképzéseknél a beiskolázási létszám tartása, illetve növelése javasolt, a támogatott kategóriánál legfeljebb az előző tanévi létszámában lehet beiskolázni, míg a nem támogatott kategóriába sorolt szakképzéseknél a beiskolázási létszámot legalább 30 százalékkal csökkenteni a 2008/2009-es tanévhez képest. Természetesen léteznek olyan szakképzések, amelyeket még nem tartanak nyilván a TISZK-ekben

Nagyné Varga Katalin, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara titkára

oktatott szakképzéseként (például művészeti szakok). Az előző kategóriák itt is érvényesek, annyi pontosítás azonban szükséges, hogy a kiemelten támogatott szakképzés esetén korlátlan számú osztály, a támogatott szakképzésnél egy osztály indítható, míg a nem támogatott kategóriában nem indítható képzés.

– A régióban milyen szakmák tartoznak a kiemelten támogatott, illetve a nem tá-

mogattott szakképzések közé?

– Kiemelten támogatott többek között az ács-állványozó, az állattenyésztő, a gépi forgácsoló, a géplakatos szerkezetlakatos, pék, pék-cukrász szakmák, hogy csak néhányat említsék. Nem támogatott szakma ebben a régióban többek között a vám- és jövedéki ügyintéző, a marketing és reklámügymintező vagy a külkereskedelmi üzletkötő.

– Említette, hogy pályázati források kezelésében is fontos szerepet tölt be a bizottság. Milyen összegű támogatás fölött rendelkezték, és az elnyert támogatást mire fordítják a pályázók?

– A régióban a szakképzés támogatására több mint egymilliárd forint áll rendelkezésre, ezt a szakképzés tárgyi feltételeinek fejlesztésére irányuló beruházások megvalósítására fordíthatják a pályázatok nyertesek. A beadott pályázatok száma meghaladta a 250-et, ebből a bizottság a források ismeretében 145 pályaművet tartott támogatásra méltónak. Nagy öröm, hogy a támogatottak jelentős része (közel 45 százalé-

ka) olyan gazdálkodó szervezet, mely a gyakorlati képzésben komoly szerepet vállal.

Fel kell hívni a figyelmet a pályamunkák pontosabb összeállítására: a formai hibák mellett sajnos tartalmi hibák is előfordultak, de meg kell jegyezni, hogy az előző évekhez képest jelentősen javult a pályázatok színvonala.

Természetesen a forráshiány is jelentősen bővítette az elutasítottak körét, éppen ezért a bizottság fontosnak tartja az értékelés szempontrendszerének átgondolását, hogy tovább javítsa a forrásfelhasználás hatékonyságát a gyakorlati képzés fejlesztésében.

– A regionális fejlesztési és képzési bizottságok megtalálják-e a helyüket a mai magyar szakképzésben?

– A bizottságok sokoldalú szerepkörben működnek: egyrészt a regionális szakképzés koordinációs érdekegyeztetésének színteréül funkcionálnak, másrészt projektgeneráló és forrásbiztosító szervezetként segítik

Nagy szakértelemmel készül az ünnepek kedvenc csemegéje, az izletes bejgli

az intézményeket abban, hogy kövessék a munkaerőpiac elvárásait, s legfőképpen ösztönzik az iskolákat a hiányszakmák oktatására. Az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság a következő években egyre több tapasztalatra támaszkodva még konkrétabban határozhatja meg a régióban a szakképzés arányait és irányait, azaz segíthet abban, hogy valóban olyan szakembereket képezzünk, akikre igényt tart a vállalkozói, termelői szféra.

Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság

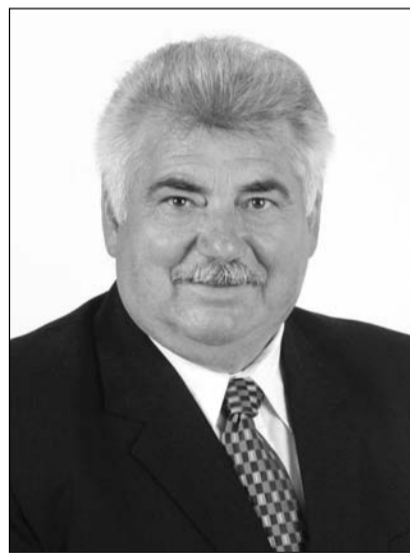
Önbizalmat ad az érezhető összefogás

Az elmúlt csaknem két évtizedben és főként az utóbbi néhány évben a magyar gazdaság alaposan megváltozott. Átrendeződték a foglalkoztatás szakmai, ágazati és térségi szerkezete is, éppen ezért mind nehezebb megfogalmazni a munkaerőpiaci igényeit. Az oktatási rendszer sok mindenben még nem követi az új típusú gazdaság elvárásait. Ez megannyi konfliktushelyzetet teremt. Ennek előrebocsátásával választott kérdéseinkre Juhász József, a KEMKIK elnöke, a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság (RFKB) társelnöke.

Andrássy Antal

– Mi az RFKB megalakulásának, tevékenységének a célja?

– A közoktatási és a szakképzési törvény, valamint a szakképzési hozzájárulásról szóló törvények és módosításai adta keretek között e testület többek között kidolgozza – a régióhoz szűz és középtávú területfejlesztési koncepciójának, illetve a régió fejlesztési programjának részeként – az iskolai rendszerű szakképzés fejlesztésének irányát, közreműködik az iskolai rendszerű szakképzés és az iskolarendszeren kívüli szakképzés, valamint a közoktatásban és a felsőoktatásban folyó szakképzés összhangjának megteremtésében. Emellett részt vesz az iskolai rendszerű szakképzés fejlesztésével összefüggő pályázatok, fejlesztési prog-

Juhász József, a Közép-dunántúli RFKB társelnöke

ramok elkészítésében, lebonyolításában, a pályakövetési rendszer működtetésében. S végül

kezdeményezi a régióban működő helyi önkormányzatoknál a ma már elengedhetetlen szakképzés-szervezési társulás megalakulását. E sokirányú teendőit úgy látja el, hogy mindeközben koordinálja a régió szakképzési szükségleteit, a piaci igények figyelembevételével. A testület tagjai az OÉT-ben képvisellettal rendelkező munkavállalói, munkaadói szervezetek, a területi gazdasági kamarák, az oktatásért, illetve a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter megbízottja, az állami foglalkoztatási szerv, a regionális fejlesztési tanács, a regionális munkaiügyi tanács, a régiós oktatási hivatal, valamint az iskolafenntartók delegált képviselője. Ebből az összetételéből világosan kivehető, hogy a bizottság – amely 2008. május 7-én alakult újjá a Közép-dunántúli régióban, méghozzá úgy, hogy a gazdasági kamarák társelnököt delegálhattak a grémium élére – egyúttal regionális érdekegyeztető szintér is. Célkitűzéseinek valóra váltása érdekében különböző pályázatokot is kiírhat, amelyekhez a pénzügyi forrást az MPA decentralizált alapjából igyekszik biztosítani. Régióinkban ez évben csaknem 764 millió forint pályázati pénzhez jutottak az intézmények és a szakképzés gyakorlati részében munkástanulók közül néhányan helyezkednek el azonnal az általuk elsajátított szakmában, akkor azt tudom mondani, hogy nincsenek számszaki mutatóink. Remélem, hogy ha még nincsenek, majd lesznek. Ezért is dolgozunk, önbizalmunk alapja lehet az érezhető összefogás a területen. Szerencsénk, olyan köztisztviselők és olyan szerveze-

– Vannak-e a régió speciális helyzetéből adódó teendőik?

– Minden régió önmagához mérve egyedinek tekinthető. A régió sajátosságát megismerve kell jó döntéseket hoznunk és a feladatokat megszabnunk. Nehéz a sajátosságokat felmérni, beazonosítani és megszervezni a régió szemszögéből. Gyakori ugyanis, hogy kistérségenként eltérőek az igények és ezek sokszor nehezen illeszthetők egymáshoz úgy, hogy a régiós alapelv ne sérüljön. Ezzel együtt térségünk – de minden bizonnyal másutt is ez a helyzet – sajátosságai közül kiemelhető, hogy például a fodrász és kozmetikus szakmákban túlképzés tapasztalható, ugyanakkor több mint kéttucatnyi szakmában – ács-állványozó, forgácsoló, kőműves, géplakatos stb. – korántsem biztosított a kellő számú képzés. Vannak olyan szakmák, amelyek képzését átmenetileg szüneteltetni kell a tanulók jelentkezésének hiánya miatt.

– Mi jellemzi a régióban pályakezdő szakmunkásokat?

– A pályakezdő szakmunkásokról nem áll rendelkezésünkre felmért, hiteles anyag. Az RFKB közreműködése a pályakövetés rendszerének működtetésében, amit a közoktatási törvény is nevesít, még nem került bizottsági „terítékre”. Így ebben a kérdésben inkább a személyes tapasztalatainkra, ismereteinkre vagyunk utalva. Általánosságok megállapítására csak a hosszú szakképzési oktatói múltam jogosít fel, illetve a kollégáim által is felvetett problémák érzékelése és összevetése.

– Vannak-e velük kapcsolatos számszaki mutatók?

– Amennyiben a kérdés arra vonatkozik, hogy a végzett munkástanulók közül hányan helyezkednek el azonnal az általuk elsajátított szakmában, akkor azt tudom mondani, hogy nincsenek számszaki mutatóink. Remélem, hogy ha még nincsenek, majd lesznek. Ezért is dolgozunk, önbizalmunk alapja lehet az érezhető összefogás a területen. Szerencsénk, olyan köztisztviselők és olyan szerveze-

A régióban jellemző tendencia az is, hogy a továbbtanulást, szakmaválasztást nem racionális szempontok határozzák meg, hanem családi kényszerítő körülmények, a választható szakmák népszerűsége, a diákok tanulmányi eredményei vagy éppenséggel a hátrányos helyzetük. A régióban egyébként magas a szakközépfiskolába járók aránya, miközben régiós átlagban a 15–19 éves korosztály egyötöde semmilyen iskolába sem jár. A gyakorlati képzők szerepe, elhelyezkedése is kritikus területe a szakképzésnek, a képzési vállalkozások jó részét a piacon jól eladható, technikát nem igénylő szakterületekre specializálódnak. Az is megfigyelhető, hogy a különféle intézmények képzései azonos szakmákban igencsak eltérőek.

tek állnak mögöttünk, amelyek képesek a probléma megoldására, és kezdeményezésre is képesek. A régióban egyébként az elmúlt időszakban működő 15 TISZK végzős tanulóiról rendelkezésünkre állt egy olyan adatállomány, amelyből kiderül, hogy közülük hányan lesz biztos munkahelye, mennyinek van ígérvénye az elhelyezkedésre, és hányan nem tudnak a területükön elhelyezkedni a szakmájukban. Ez az adatbázis azonban ellenőrizetlenül és utólagosan korrigálhatatlanul csupán tájékoztató jellegű lehet. Az a feltevésünk viszont valós és reális, hogy aki tanulószereződéssel rendelkezett, az biztos munkáltatóra talált, mert a szerződés, jellegénél fogva, a leghatékonyabb közvetítője a gazdaság valós igényeinek.

– Milyen tapasztalatokról van információjuk a pályakezdő szakmunkások erősségeit, hiányosságait illetően?

– A szakképzés jelenlegi problémái megjelennek a pályakezdő szakmunkások készségeiben, feladatvégzéseiben is. Az alapvető hiányosságok, a tanulást

nehezítve, kedvezőtlenül hatnak a szakképzettség minőségére. Ezek közé sorolhatjuk a személyi adottságokat, a hozzáállást, a képzések hiányosságait és egyéb gazdasági és társadalmi problémákat.

– Ön szerint milyen irányban kellene erősíteni a pályakezdőket, ehhez vannak-e eszközei – források, pályázatok – az RFKB-nak?

– A pályakezdő, ha rögtön munkanélkülivé lesz, akkor egyben áldozattá is válik. Sok-sok tényező lehet ezért felelős. Ekkor már késő hibásokat és felelősöket keresni, az egymásra mutogatás semmit nem old meg. Nagyon drága árat fizet ezért a társadalom, az egyén. Ezt az állapotot meg lehet előzni és meg is, kell előzni. Ennek receptjét mindenképpen szükség van a piaci kereslet által elvárt minőségi és mennyiségi szakképzésre, a piac állandó szondázására, a gazdasági igények folyamatos felmérésére. Mindehhez természetesen a megfelelő mennyiségű anyagi forrás is kell.

Kőművestanulók munkában

Juhász József, a vállalkozó, a közéleti ember és a családapa

Csaknem negyvenéves kisipari tevékenységem alatt számtalan tanulót neveltem a szakmában. Közülük többen ma már mesterként végzik kőművesmunkájukat, a megrendelők megelégedésére. A fiam is kőművesként viszi tovább a családi tradíciót. Életemet a vállalkozásom és a közéleti tevékenységem köti le és természetesen a nagy családom, akikkel, és akiktől érdemes tevékenykedni. A mai napig is meghatározó kedves iskolámmal már ötvenedik éve személyes kapcsolatot tartok fenn. Ma már úgy mint vállalkozó, és mint közéleti tisztviselő. Szerencsés embernek tartom magam azzal, amit tőlük kaptam, és ami a mai napig is éltet.

Kovács Szilvia, az ÁFEOSZ képviselője: Az RFKB-k hatékony munkát végeztek A közös munka meghozta a várt eredményeket a projekt megvalósításában

A regionális fejlesztési és képzési bizottságok ülései jól szervezettek voltak, az információáramlás is folyamatosan biztosított. A regionális konzorciumi tanácsok is hatékony munkát végeztek az iskolarendszerű szakképzés koordinációját elősegítő projekt megvalósításában, amellyel hozzájárultak a regionális fejlesztési és képzési bizottságok feladatainak ellátásához, a munkaerőpiaci igényeit tükröző képzési arányok és irányok kidolgozásához – közölte kérdésünkre Kovács Szilvia, az Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége (ÁFEOSZ) képviselője.

Strbik László

Mindennek előzményeként a szociális és munkaügyi miniszter döntése, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács állásfoglalása értelmében az MKIK támogatási szerződést kötött a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselekkel, így az ÁFEOSZ-szal is. A szerződéssel az ÁFEOSZ vállalta és november végéig teljesítette az iskolarendszerű szakképzési koordinációban való részvétellel kapcsolatos feladatokat.

Kovács Szilvia kiemelte, hogy mind a regionális konzorciumi tanácsok ülésein, mind a regionális fejlesztési és képzési bizottságokban az ÁFEOSZ képviselői megkapták a szükséges segítséget, erősítették az együttműködést. Nagy szükség van arra, hogy a projekt eredményeit és hiányosságait mind a szakképzés egészén és az egyes szakmacsoportokon belül felmerülő problémákat megvitassák és közösen próbálják meg kialakítani javaslatukat. A közös munkát

Kovács Szilvia, az ÁFEOSZ képviselője

ka meghozta a várt eredményeket – mondta az ÁFEOSZ képviselője. Kovács Szilvia szerint az RFKB-k munkája egyértelműen sikeres, hatékonyan közremű-

ködnék a munkaerő-piaci igények és a közoktatásban folyó szakképzés fejlesztésének összehangolásában. A bizottságok eredményesen teljesítik feladataikat mind az iskolarendszerű szakképzés fejlesztésének irányainak és beiskolázási arányainak meghatározásában, mind az iskolarendszerű és az iskolarendszeren kívüli szakképzésben való közreműködésben. Indokolt lenne az RFKB-k szerepét erősíteni és döntési jogosítványait bővíteni, hiszen működésük a kezdeti tapasztalatok alapján sikeres is.

Kovács Szilvia szerint a projekt legfontosabb eredményei és tapasztalatai a következők: az ÁFEOSZ regionális tevékenységének, szervezési, érdekegyeztetési szintjeinek kialakítása, működtetése. Ehhez szükséges az országos és területi feladatokhoz rendelt személyi, tárgyi feltételek megteremtése,

konzultációk és tájékoztatók szervezése és szakanyagok készítése. A projekt az előre meghatározott ütemezésnek megfelelően haladt. Az ÁFEOSZ min-

den feladatot magas színvonalon teljesített az év folyamán. Felkészült szervezettel várja a következő teendőket. A regionális szinten kialakultak, a koordinátorok segítségével helyi szervezésben, és szervezettük operatív ügyintézésé révén központi szinten is felépült a hálózat. A szakképzéssel kapcsolatos teendőket képesek hosszú távon ellátni a hálózat országos és regionális viszonylatban egyaránt. A jövőben indokolt bővíteni a kistérségi feladatokat és a TISZK-ekkel való kapcsolattartást.

A feladatokat mind a hét statisztikai régióban és az országos szervezetben a regionális feladatok végrehajtásáért felelős személy – regionális koordinátor – végzi. Az érdekképviseleti regionális koordinátorokat a megadott kompetenciák alapján választották ki, akik mind a hét régióban teljesítették a vállalt feladatokat. 2008. június 30-ig összesen 715 kérdőívet rögzítettek az ISZIR rendszerben. A munkatársak több mint 800 munkáltatót kerestek fel szakmai igényeik felmérése céljából. A velük folytatott konzultáció a rögzített adatoknál jóval több információt nyújtott, amelyeket az ÁFEOSZ munkatársai később, a képzési javaslatok elkészítésénél és a szeptemberben Tihanyban rendezett workshopon is eredményesen tudtak hasznosítani.

Ennek ellenére a kérdőív kitöltésének voltak negatív tapasztalatai és hiányosságai. A legna-

gyobb gondot a zárt lista okozta, amelyet a jövőben meg kell szüntetni. Emellett indokolt a munkáltatói, vállalkozói érdekképviseletek szakértőit is bevonni a kérdések kidolgozásába.

Összességében azonban sikeresnek mondható a kérdőíves felmérés, hiszen a rövid határidő ellenére több mint 700 interjú készítették el koordinátoraink, és megismerték a szakképzéssel kapcsolatos véleményeket és elvárásokat, amelyek beépültek a képzési javaslataikba, hozzájárulva a munkaerő-piaci igények érvényre juttatásához – hangsúlyozta Kovács Szilvia.

A beiskolázási képzési javaslatokat a vállalt szakmákra vonatkozóan a koordinátorok megadott határidőre (2008. augusztus 30.) elkészítették. A szakmák a következők voltak: ortopédiai eszközkészítő, moderátor, műemlékfenntartó technikus, műtárgyvédelmi munkatárs, népi kézműves, ipari nemesfém-megmunkáló, kéményvizsgáló, színesfém-feldolgozó, informatikai statisztikus és gazdasági tervező, hajózási technikus, közlekedésautomatikai műszerész, lovastúra-vezető, parképítő és fenntartó technikus, édesipari termékgyártó, élelmiszer-ipari technikus, erjedés- és üdítőital-ipari termékgyártó.

Kovács Szilvia szerint problémát okozott a KIR statisztikák hiányossága és pontatlansága, s ez további kiegészítő adatgyűjtést tett szükségessé. A képzési javaslatok elkészítése során és a workshopon is bebizonyosodott, hogy nemcsak a szakmák felmérése, a munkaerő-piaci igények feltárása és beépítése elengedhetetlen a szakképzési arányainak, irányainak meghatározásához, hanem a munkáltatók megkeresése, vélemé-

nyének kikérése, a munkáltatók és a szakiskolák párbeszédének elősegítése sem kerülhető meg. Sőt, szükséges egy olyan adatbázis létrehozása is, amely országos és regionális szinten egyaránt képes pontos adatokat és információkat szolgáltatni.

Kovács Szilvia leszögezte: – A szakképzés átalakításához és fejlesztéséhez a projekt folytatása mellett a szakképzés presztízsének növelése, a pályaválasztási tanácsadás fejlesztése és a pályakövetési rendszer bővítése a következő feladat. A szakmák kategorizálása – támogatott, kiemelten támogatott, nem támogatott – ma már kifejezi a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzési arányokat.

Az ÁFEOSZ által vállalt kistérségekben – nyírbátori, mezőcsáti, belapátfalvai, hevesi, pétervásárai – megtörtént az adatgyűjtés és a kapcsolatfelvétel képzőhelyekkel, elkészültek a képzési és beiskolázási szerkezetre vonatkozó javaslatok. A képzőhelyek közvetlen felkeresése nagyon hasznosnak bizonyult, mivel a szakképzés arányainak, irányainak meghatározása elsődlegesen őket érinti. A képzőhelyek ismeretei más oldalról közelítik a szakképzés kérdéseit, ezért megismerésük elengedhetetlen feladat a jövőben is. Az ÁFEOSZ kiemelkedő eredménynek tartja, hogy a projektben részt vevők mozgósítani tudták a gazdaság szereplőit olyan fontos kérdésekben, mint a munkaerő-piaci igények feltárása, képzési igényeik megfogalmazása, az RFKB-k döntésén alapuló gyakorlati képzési feltételek megteremtésében való részvétel, az iskola és gazdálkodó szervezetek közötti együttműködések fejlesztése.

Solti Gábor, az IPOSZ nemzetközi és oktatási igazgatója: Nehéz a sokféle kézművesszakma eltérő érdekeit képviselni

A kisvállalatok szakképzési szempontból sincsenek még a helyükön

A legtöbb az Ipartestületek Országos Szövetsége (IPOSZ) által vizsgált szakmában hiány van, emelni kellene a képzés keretszámait, de kevés a fiatal jelentkező, ezért valószínűleg a felnőttképzés lesz a megoldás – derül ki egyebek közt az IPOSZ által szervezett regionális szakképzési fórumokon elhangzott véleményekből és javaslatokból, amelyekről Solti Gábor, a szövetség nemzetközi és oktatási igazgatója adott tájékoztatást.

S. L.

Az IPOSZ 2008 júliusában augusztusában 14 helyen tartott regionális fórumot, amelyen jelen voltak a régió ipartestületeinek és a szakmai szövetségeknek a vezetői, a kézművesszakmákat képviselő vállalkozások vezetői, a képzéseket folytató szakiskolák munkatársai, a megyei és városi iskolafenntartók, a munkaügyi központok, valamint a kamarák és más érdekképviseletek képviselői, az IPOSZ vezető munkatársai és regionális koordinátorai.

A regionális fórumokon az iskolarendszerű szakképzés átalakítására számos hasznosítható gondolat fogalmazódott meg, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a jövőben jobban meg lehessen határozni az IPOSZ szakképzési tevékenységének irányait. A fórumokon több javaslat is elhangzott, így például az, hogy ott, ahol túlképzés folyik, nem biztos, hogy a keretszámok hirtelen csökkentése a megoldás, előbb a régiók szakképzési helyzetét kell alaposan elemezni. Egyrészt fennáll a veszélye annak, hogy az iskolai képzés csökkentése esetén a felnőttképzésbe kerülnek át a kurzusok, esetleg kevesebb gyakorlati oktatással, rosszabb minőségben. Erre megvan a lehetőség, mert a képzési óraszám első határát nem szabályozták, és a jelenleg nem is tervezik az erre vonatkozó rendezetlenséget.

Másrészt nincs még teljesen áttekinthető regionális, megyei és főleg kistérségi monitoring-rendszer, így nem ismert pontosan, hogy a beiskolázottak közül végül hányan végeznek, és a végzettek közül hányan folytatják ténylegesen a szakmát. A forrás-kezelési vonalon például a becsült arány szerint három beiskolázott ipari tanulóval egy helyezkedik el végül a szakmában. A villanyszerelőknél ennél is rosszabb arányokról számoltak be. Egyértelmű, hogy a keretszámok meghatározásánál a gazdaság szempontja csak egy a szülő-gyermek-fenntartó-iskolagazdálkodó faktorok között, így véleménye sem lehet abszolút. A képzési igények meghatározása tehát rendszerben biztosított regionális és kistérségi fórumok rendszeres működtetését igényelné, az öt faktor együttes részvételével, szakmai alapon. Ezek a fórumok egyelőre kevésbé látszanak és esetlegesen – fogalmazták meg.

A hiányszakmák problémája összetársadalmi kérdés, a megoldás közös feladat. Egyrészt erősíteni kell a családok, a gyerekek felé irányuló kommunikációt, az IPOSZ ilyen projekteket javasolt a térségekben működtetni, a gazdálkodó szakmai szervezetek bevonásával. Másrészt a szakmai szervezeteknek, a szakma képviselőinek – rendszerben szabályozva – biztosítani kellene a jogát arra, hogy már hatodik osztálytól kezdődően bemehessenek az iskolába és tájékoztatást nyújtsanak a szakma tanulásának lehetőségeiről és előnyeiről. Ezenkívül minden egyéb szakmai fórumot több projekt támogatással kellene erre a célra működtetni.

Az IPOSZ regionális fórumain elhangzott az is, hogy a keretszámok

végső soron az adott térségben a társadalmi és szakmai igény, valamint a foglalkoztatási kérdések fogják meghatározni. A javaslatok szerint nagyobb figyelmet kellene fordítani a tíz főnél kisebb vállalkozások igényeinek feltárására és foglalkoztatási potenciáljuk növelésére.

Egyértelműen megfogalmazódott, hogy nem lehet megkerülni a 9-10. osztály kérdését. Már minimum a 10. osztályban meg kell kezdeni a szakmai képzést, és nem csak szakmacsoportos alapozást kellene nyújtani. Főleg Budapesten sokan elzárkóznak a tanulószereződéstől, aminek főleg pénzügyi okai vannak. A vissza-

mánként nagyon eltérőek lehetnek. Erre is figyelemmel kellene lenni. A gyakorlati képzés duális formája ma is hátrányos helyzetben van. Míg az iskolák és képzési kft-ek meghatározott összegű támogatást kapnak tanulóként a gyakorlati képzés fedezésére, addig a gyakorlati képzőhely csak utólag igényelheti vissza a költségeit, bürokratikus eljárásomóddal. Javasolt sürgősen megvizsgálni, nem lehet-e a támogatási rendszert hasonló nagyságrendben kiterjeszteni a tanulószereződés intézményére, vagyis azokra a gyakorlati képzőhelyekre, amelyek tanulókat képeznek.

Solti Gábor, az IPOSZ nemzetközi igazgatója

igénylési rendszer jelenlegi formája a gyakorlatban azt jelenti, hogy a gazdálkodó szervezetnek bizonyos időre meg kell hiteleznie az összegeket. Erre sokan nem képesek és nem is hajlandók.

A kézművesszakmák gyakorlati képzésének költségei szak-

vezetőszerűen kell bevonni a szakmai gazdálkodó szervezeteket. A jelenlegi gyakorlati képzést a szakmai képviselők szinte mindegyike egyöntetűen bírálta. Erősíteni kell a gyakorlati képességeket, ennek fő irányai nem egyértelműek az új moduláris OKJ-ban. Főleg azokat a gyakorlati kompetenciákat kell kiemelni, amelyek a szakma műveléséhez feltétlenül szükségesek. Az iparosok túl bonyolultnak látják az OKJ-t a jelenlegi problémák kezelésére. Az iskolai gyakorlati képzés helyett növelni kell az üzemekben eltöltött gyakorlati időt.

Szinte minden szakmánál felmerült a nyelvtudás hiánya. Ezért javasolták megváltoztatni a koncepciót a szakiskolai nyelvtanításban: főleg szűkebb szakmai szókincsre és beszédképességre koncentrálni a nyelvtanításra lenne szükség. Ez előfeltételezi a nyelvtanítók ilyen irányú átképzését és ilyen tartalmú tankönyvek fejlesztését.

Egyes szakmák, például a villanyszerelő, erős lobby-tevékenységgel el tudták érni a szakmai tartalmi problémák megoldását. Ez igazolja a szakmai szervezetek bevonásának szükségét. Annak megítéléséhez, hogy a tíz fő alatti vállalkozások a régiókban milyen arányban tudnak részt venni a decentralizált alap projektjeinek végrehajtásában, statisztikailag ki kellene mutatni a részvételi arányát. A kkv-k támogatási politikájában sürgősen létre kell hozni a 10 főig, a 10–50 főig és az 50–250 főig terjedő kategóriákat. Fennáll a veszélye ugyanis, hogy a jelentős foglalkoztatási potenciállal rendelkező kisvállalkozások nem foglalkoztatási és termelési mutatók arányában részesülnek a vissza nem térítendő projektekből. Ez pedig jelentős versenyhátrányt jelent. Az ilyen statisztikai gyűjtésre egyébként a kor-

mányzat már többször ígéretet tett. A 10 fő alatti vállalkozások számára külön kell projektet kiírni, elkülönített összeggel, könnyített pályázati feltételekkel. A projektek népszerűsítésébe, kitöltésének segítésébe javasolt bevonni a régiókban és a kistérségekben jelen lévő, aktív ipartestületeket.

A 10 fő alatti kézműipari kisvállalkozások vannak számszerűen a legtöbbben, így elérjük, megítélésük nem könnyű feladat. Ráadásul igen sok kézműipari szakmában tevékenykednek, a régiók három vagy két megyéből állnak, amelyekben külön iskolafenntartók és TISZK-ek működnek. Ezt a sok irányú érdeket szakmailag nehezen tudja megjeleníteni egy-egy delegált személy. Ezért azt javasolják, hogy az IPOSZ delegált munkájának segítésére minden megye állandó meghívottként küldje el képviselőjét az RFKB üléseire.

Az IPOSZ véleménye szerint a 10 fő alatti vállalkozásokat szolgáló rendszerek működtetésével kell segíteni. A decentralizált alapból szolgáltatások működtetésére olyan projektekre is javaslatot kellene tenni, amelyekre a gazdasági szakmai szervezetek pályázhatnak. Főleg a szakképzés és az informatikai fejlesztés területén lehetnének erre jó megoldások. Nem világos, hogy a kialakuló TISZK-ekben hol jelenik meg a 10 fő alatti vállalkozások gazdasági érdekeinek képviselete – hangsúlyozták. A nagyobb vállalatokkal való kapcsolódási rendszer már épül, a kicsik szerepét még nem sikerült igazán megtalálni. Az sem világos még, hogy az adott térségben lévő TISZK milyen szakmákban végzi majd el a kisvállalatok továbbképzését a csúcstechnológiákra való felkészüléshez, és hol maradnak fehér foltok. Ezekről a kérdésekről folyamatosan beszélni kell.

Budainé Cseh Mónika, a Kiszoz szakképzési koordinátora: A regionális munkaerőpiac sajátosan alakul A gazdaságnak gyakorlatorientált szakemberekre van szüksége

A Kiszoz szerint a gazdaságnak gyakorlatorientált szakemberekre van szüksége. A cél az, hogy közeledjen egymáshoz a munkaerő-piaci kereslet és kínálat, javuljon a pályakezdő fiatalok elhelyezkedési esélye, csökkenjen a hiány- és a túltelített szakmák száma, ezek mindegyike a jelenlegi gazdasági folyamatok javulását szolgálja – mondta el Budainé Cseh Mónika, az Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság tagja, a Kiszoz szakképzési koordinátora.

Strbik László

A Kiszoz aktívan részt vesz a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság és a Regionális Konzorciumi Tanács ülésén, az MKIK egyeztetésén, s képviselte magát a tihanyi konferencián is. Vitathatatlan, hogy régiók szakképzésének alakításában meghatározó RFKB-ban a gazdaság szereplőinek hangsúlyos szerepet kell kapniuk. A regionális képzési és beiskolázási szerkezet kialakításakor arra kell törekedni, hogy a szakképzést a kereslet vezérelje, a munkaerő-piaci kereslet és az iskola-rendszer képzési struktúrája, a kibocsátás közelítsen egymáshoz, mutatott rá a szakképzési koordinátor.

Az RFKB a gazdaság munkaerőigényének megfelelően dönt a beiskolázás szakirányairól és a létszámárnyokról. Mint elmondta, az MKIK és a Kiszoz együttműködése alapján a kereskedelmi és vendéglátó szakmák képzése koordinálását vállalták: kereskedelmi menedzser, kereskedelmi ügyintéző, kereskedő könyvesbolti eladó, kultúrcikk-kereskedő, látszerész és fotóciikk-kereskedő, műszaki-cikk-kereskedő, virágkötő, -be rendező, virágkereskedő, pincér, szakács és vendéglős.

A munkaerő igények felmérése során a munkavállalói érdekvépviseleti szervezetek az MKIK listája alapján dolgoztak, elsősorban az általuk képviselt szakmák ismert munkaadóit valamint tagjaikat keresték fel a kérdőívekkel. A megkérdezés arra irányult, hogy milyen fejlesztéseket terveznek, milyen szakemberekre tartanak igényt. A Kiszoz országosan 700 munkaadót kerest meg. Az Észak-magyarországi Régióban lezaj-

lott 1 625 céginterjúból száz a Kiszoz közreműködésével készült – tájékoztatót Budainé Cseh Mónika.

A Kiszoz képzési, beiskolázási szerkezetre vonatkozó javaslatának összeállításakor többféle szempontot vettek figyelembe. Egyrészt a kérdőíves felmérés során a száz munkaadóval készített interjú alkalmával sok tapasztalatot szereztek a munkaadók elvárásairól, igényeiről. Különösen a tanulószereződés rendszerben a gyakorlati oktatásban is részt vevő munkaadók hatékonyan segítettek a munkát, sok információt közvetítettek a jelenlegi oktatási struktúra problémáiról.

– A kérdőíves megkérdezésen túl a Kiszoz tagságán keresztül is folyamatosan gyűjtöttük az információkat a munkaadók szakképzett munkaerő-felvételi szándékainak feltérképezése céljából. A kereskedőkkel és vendéglátó szakemberekkel – tagjainkkal – meglévő napi munkakapcsolatunk alapján napra-mán belül régióként a következő képzések koordinálását vállalták: kereskedelmi menedzser, kereskedelmi ügyintéző, kereskedő könyvesbolti eladó, kultúrcikk-kereskedő, látszerész és fotóciikk-kereskedő, virágkötő, -be rendező, virágkereskedő, pincér, szakács és vendéglős.

A regionális konzultációs fórumokból összességében 196-ot szerveztek meg és bonyolítottak le az RFKB-k, ebből a Kiszoz 14 fórumot szervezett a hét régióban. Észak-Magyarországon két fórumot tartottak, ahol munkaadók, és iskolák képviselői vettek részt, és hasznos információkat gyűjthettek. A gazdaság szereplőinek és az iskoláknak a szemszögéből megtartott előadások, viták, tapasztalatcserék jelentősen befolyásolták a munka sikerét. A fórumokat a résztvevők együttműködő, pozitív hozzáállása jellemezte. Az iskolák örömmel vettek részt a Kiszoz a rendezvényeken, átértékelték a felmérés fontosságát, felkészülten, pontos információk továbbításával járultak hozzá a fórumok eredményességéhez.

Budainé Cseh Mónika, a Kiszoz szakképzési koordinátora

Észak-Magyarországon a Kiszoz munkájának része volt az ózdi és a sátoraljaújhelyi kistérség teljes körű elemzése is, amely kiterjedt az iskolarendszerű képzések összetételére is. Mindkét kistérségben tapasztalták, hogy a munkaadók számára a problémák forrása elsősorban a szakképzésben részt vevő tanulók alapvető készségeinek – írás, olvasás, kommunikáció – hiánya, ami egyértelműen az általános iskola és nem a szakképzés jelenlegi hiányosságaira vezethető vissza.

– Az ÁFSZ statisztikai adatait, valamint az Eurostat adatait is folyamatosan figyelemmel kísértük, részt vettünk a társ érdekvépviseletek fórumain, melyek megerősítették saját tapasztalatainkat – mondta Budainé Cseh Mónika. Ezek alapján kétségtelen, hogy a régió és a szakképzési rendszer sajátosságai (például a 9-10. osztály képzési szerkezeté) nagyban befolyásolja a várható kereslet meghatározását. Nem szabad figyelmen kívül hagyni a kötelező érvényű jogszabályok előírásait sem (kereskedelmi törvény), melyek például az szakképzés meglétét alapvetően meghatározó teszi az általunk koordinált szakmákban – tette hozzá.

A 2007. évi beiskolázási létszámadatok és a 2012-es várható

kereslet adatainak összevetése után kerülhetett sor a szakképzések besorolására. A többlépcsős folyamat során a jelenlegi helyzetből indultak ki. A 2007. évi beiskolázási létszámadatokra lehetett építeni, hiszen az iskolák augusztus végén a 2008. évi beiskolázási számokat még nem látták teljeskörűen, mivel a pótfelvételi időszak nem zárult le, és a pótvizsgák eredménye is befolyásolja a végleges tanulószámat.

Az Országos Képzési Jegyzék változása miatt a szakmák megfeleltetését is el kellett végezni. A 2007-es beiskolázást a régió OKJ számok alapján rögzítették, hogy a 2012-es várható kereslet csak az alap szakképzéseket és az elágazásokat vizsgálja. – A szakmák besorolása, a szakmák szerinti létszámok megadása felelősségteljes és időigényes munka volt – jegyezte meg a szakképzési koordinátor. A kamara által szervezett workshop, valamint a feladatok összehangolása, a munka koordinálása nagyban elősegítette a hatékony munkavégzést.

– Az Észak-magyarországi régió sajátos általános problémával küzd: kevés a munkahely, magas az inaktívák száma, valamint a tartós munkanélküliség és a szociális segélyben részesülők száma, ugyanakkor alacsony a foglalkoztatottság és a munkavállalási hajlandóság.

Budainé Cseh Mónika szerint a munkaadók szempontjából kiemelten kell foglalkozni a munkavállalók negatív hozzáállásával a munkaviszony létesítésével kapcsolatban, és a nagy létszámú, az alacsony iskolai végzettségű, illetve a szakképzéssel nem rendelkező népességgel. Fontos lenne a pályaválasztási rendszer újragondolása, fejlesztése – mutatott rá. A szakmák bemutatását lehetőség szerint minél több fórumon már az általános iskolákban meg kell kezdeni. Például nagybott hangsúlyt kell kapniuk az osztályfőnöki

óráknak, a szülői értekezletnek, a szakmabemutatóknak, a pályaválasztási programoknak.

A megkérdezések alapján a szakács és pincér szakmában jelenleg is jellemző a tartós munkaerőhiány, ami az Észak-magyarországi régióra is jellemző, de legfőképpen Borsod-Abaúj-Zemplén megyére. Ezt az adatot alátámasztja, hogy a Munkaügyi Központok hat-nyolc kirendeltségén tartós szakácshiány tartanak nyilván, négy-öt kirendeltségen pedig pincéreket keresnek folyamatosan.

A megkérdezések alapján kiderült, hogy a munkaadók a kereskedelmi szakképzésekre nem tartják elsődleges fontosságúnak az érettséget, tehát bolti eladó végzettséggel is foglalkoztatják a munkavállalókat, nem igénylik a kereskedő szakképzés meglétét. Ez leginkább a mikro- és kisvállalkozások körében igaz, ahol jellemzően kisebb létszámú üzletek működnek. A tíz főnél több alkalmazottat foglalkoztató üzletekben az érettséget is feltételként szabják.

A felmérésből az is kiderült, hogy a vállalkozások átlagosan hat hónapra tudják előre tervezni működésüket, hosszabb távú előrejelzéseik pontossága bizonytalan. Ennek ellenére sikerült a lehető legrealisabb vállalkozói igényt összegyűjteni. Az adatokat elemezték és hozzárendelték a térség gazdasági szerkezetét, a várható fejlesztési irányokat és realitásokat. A rendelkezésre álló információk összegzésével vitették előre a munkaerőpiac mozgásait. Ennek eredményeként például a kereskedelmi menedzserasszisztens, kultúrcikk-kereskedő, látszerész és fotóciikk-kereskedő szakmákban egyáltalán nem tudtak munkáltatói igényt regisztrálni.

A fizikai jellegű munkakörökben a munkáltatók elsősorban szakképzetlen segédmunkásokat, valamint épületasztalosokat, gépi forgácsolókat, lakatosokat, szerszámkészítőket keresnek. Számottevő, de térségenként eltérő mértékű igény van még az érettségire épülő vendéglős és kereskedő szakmák tekintetében.

– A felmérés a Kiszoz által vállalt szakmákban eredményes volt minden régióban, határidőre elkészült a felmérés eredmények feldolgozása is – közölte Budainé Cseh Mónika. – A Regionális Konzorciumi Tanács véglegesítette az RFKB részére elkészített javaslatot. Természetesen a javaslat összeállításához fel kellett még használni egyéb kutatások tanulmányait, KIR-adatokat, a Kamarák felméréseit, az ÁFSZ regisztereit, prognózisait.

A kérdőíves megkérdezés mellett a Kiszoz is mozgósította a gazdaság szereplőit a munkaerő-piaci igények feltárására, képzési igényeik megfogalmazására. A munkáltatók igényeire alapozva, az iskolafenntartók bevonásával, az iskolák tapasztalatainak figyelembevételével, aktív részvételükkel próbálták segíteni az iskolák és gazdálkodók érdemi együttműködését.

– A keresletvezérelt, képzési igényeknek megfelelő szakmai tartalmú és képzési volumenű szakképzés kialakulása csak az egyes szakképzések keretein belül kialakuló egyeztetésekkel, összehangolt cselekvéssel képzelhető el. Az együttműködések kialakítása során nehézségekkel nem találkozunk, a gazdaság szereplőivel sikerült folyamatos munkakapcsolatot kialakítani. A társszervezetekkel együttműködve végezték munkájukat, a kölcsönös tapasztalatcsere, információáramlás biztosított volt. Az intézményfenntartók, iskolagazdálkodók szakmai információkkal is támogatták a folyamatot.

– Az eddig végzett munka alapján elmondható, hogy a kutatások, elemzések, felmérések alapjait lefektettük, számos problémát sikerült orvosolni, minden részt vevő féllel szoros együttműködés jött létre. Véleményük szerint ez már megfelelő alap arra, hogy a jövőben még nagyobb pontossággal lehessen meghatározni a várható kereslet alakulását.

Budainé szerint a kamara koordinációs munkáját fontos hangsúlyozni, hiszen különböző szakmai anyagokkal, elemzésekkel segítette a felmérésben részt vevő szervezetek munkáját.

Kétpólusú figyelem Élen a felnőttképzés

Ismeretes, hogy szakképzést szerezhetünk az iskolai rendszerben, illetve az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésben. Az adatok arra utalnak, hogy az iskolai rendszer elvesztette a szakképzésben betöltött vezető szerepét, és a felnőttképzés került az élre. A felnőttképzés szakképzésben betöltött dominanciája – a valószínűsíthető trendek alapján – tovább erősödik.

Henczi Lajos

Vizsgaesemények száma. Az utóbbi néhány éves időszakra tekintve megállapítható, hogy éves átlagban kb. 90 ezer sikeres vizsgaesemény történik az iskolai rendszerű és iskolarendszeren kívüli felnőttképzésben. (A ténylegesen vizsgázók száma ennél kismértékben alacsonyabb.) Napjainkban már az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésben több vizsgaesemény zajlik (az összes vizsgázó 56%-a), mint a hagyományosnak tekintett iskolai rendszerű szakképzésben, ahol mindösszesen a 44%-os arányt képvisel a sikeres vizsgaesemény az összes vizsgázó számához viszonyítva.

Életkori eltolódások. A legtöbb sikeres vizsgát a fiatal felnőttek (20–29 éves kor közötti időszak) produkálják, az összes vizsgázó mintegy 52%-át. A klaszszikusnak számító felnőttkor (30–39 éves kor közötti időszak), valamint a középkor (40–59 éves

kor közötti időszak) reprezentánsai végzik a sikeres vizsgák 38%-át.

A hangsúlyeltolódás következményei. A változások elsősorban két területen indokolnak módosítást: (1) Szükséges, hogy a regionális fejlesztési és képzési bizottság (RFKB) munkájában az iskolai rendszerű szakképzés mellett az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés is a valós szerepének megfelelő súllyal jelenjen meg. (2) A hangsúlyeltolódás felveti a közoktatásról szóló törvény, valamint a szakképzési és a szakképzési hozzájárulásról szóló törvények, továbbá a kapcsolódó alacsonyabb szintű miniszteri rendeletek módosításának szükségességét is.

Kétpólusú figyelem az RFKB munkájában. Regionális szinten egyszerre van szükség arra, hogy az RFKB a rendelkezésre álló eszközeivel befolyásolja: (1) az iskolarendszerű szakképzés szakmaszerkezetének tervezését és alakulását, továbbá (2) a felnőttképzés szakmai szerke-

zetét és működési feltételeit. A kiemelten támogatott és a támogatott szakképzések jelentsék a felnőttképzés esetében is a befolyásolást szolgáló intézkedések célrendszerét. A régió vonatkozásában az iskolai rendszerű szakképzés fejlesztésének irányainak kialakításán túlmenően – ki kell dolgozni az iskolarendszeren kívüli felnőttképzés fejlesztésének irányát is. Az RFKB olyan pályázatok, fejlesztési programok kialakítására törekedjen, mely lehetőséget ad arra, hogy a regionális szinteteken megszűlő gazdaságfejlesztési, támogatáspolitikai döntések – az iskolai rendszerű szakképzésfejlesztésekkel összhangban – hozzájáruljanak a munkaerő-piac változásaihoz rugalmasan alkalmazkodni képes felnőttképzési rendszer kialakulásához is. A bizottság munkájában – a felnőttképzés jelenlegi és növekvő súlyára tekintettel – intézményesen (jogszabályi normák alapján) kapjanak helyet a felnőttképzésben érdekelt partnerek képviselői is.

Az autonóm felnőtt számára több támogatást (pl. kamarai nyújtani a versenyképes, a tartós foglalkoztathatóságot biztosító képzésekről és szakmákról, melyekről az érintettek esetleg mit sem tudnak. Az információs kampány célszerű eszközei lehetnek a kiemelten támogatott és támogatott szakmákra irányuló célzott tájékoztatások; a régióként megszervezett, a munkavállalók széles körét el-

érő road-show szerű – kampányok és/vagy „országjáró/falujáró”, speciálisan kialakított autóbusszos kiállítások, bemutatók, konzultációk; a kiemelten támogatott és támogatott szakmákat népszerűsítő regionális televíziós műsorok, illetve pilot projekt szervezése a felnőttképzésben alkalmazható pályakövetési rendszer létrehozására.

Jogi szabályozás. Jól ismert, hogy a tanuló gyakorlati képzése tanulószereződés alapján is folyhat. (A felsőfokú szakképzésben hallgatói szerződés alapján.) A kiemelten támogatott és támogatott szakmák tekintetében – a tanulószereződés mintájára – célszerű megalkotni a felnőtt tanulószereződés intézményrendszerét, melynek keretében – a felnőttképzés szabályai szerint folyó képzés szerint – az érintett gazdálkodó szervezet gondoskodik a felnőtt előírt követelmény szerinti gyakorlati képzéséről. A felnőtt tanulószereződés intézményrendszerének megteremtésével a gazdálkodó szervezetek kapjanak jogszabályi felhatalmazást arra, hogy a kiemelten támogatott és a támogatott szakmák vonatkozásában csökkenthessék hozzájárulási kötelezettségüket.

A gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezet a tanulószereződés alapján foglalkoztatott tanuló gyakorlati képzése során felhasznált anyagköltségre tanulóként és évenként legfeljebb a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) 20 szá-

zalékának megfelelő összeggel csökkentheti bruttó kötelezettségeit. (Hiány-szakképzések esetén legfeljebb a minimálbér 40 százalékának megfelelő összeggel.) Mivel az egyes szakmák anyagigényessége rendkívül eltérő, ezért a kiemelten támogatott és a támogatott szakmák kapjanak eltérő kezelést. Pontosan fel kell támi az egyes szakmák képzési és vizsgáztatási anyagigényességét. (A kiemelten támogatott és a támogatott szakmák többsége a tapasztalatok szerint nagyon anyagigényes szakmának számítanak!). A kiemelten támogatott és a támogatott szakmák vonatkozásában az eredmények alapján – az anyagigényességgel arányos normatív módon és ne a minimálbérhez kötve – állapítsák meg a kötelezettségszökkentő összegeket. (Jöjjön létre az egyes szakmák ANYAGKÖLTSÉG-KIMUTATÁSA!)

A gazdálkodó szervezetek – saját dolgozóik képzése kapcsán – csak akkor csökkenthessék hozzájárulásra kötelezettségüket, ha a képzés kiemelten támogatott és a támogatott szakmák megszerzésére irányul. A külső képző intézmény által lebonyolított képzés díja, továbbá a vizsga- és vizsgáztatási díj a szakmák valós ANYAGKÖLTSÉG-KIMUTATÁSA alapján történjen. A munkaügyi központok által évente – pályázati úton beszerzett – felnőttképzési szolgáltatások a kiemelten támogatott és támogatott szakmák körére írá-

nyuljanak és a képző intézménynek megtéríthető képzési költségek a valós ANYAGKÖLTSÉG-KIMUTATÁSRA épüljenek.

Ha a gazdálkodó szervezet, különösen a mikro- és kisvállalkozás saját dolgozója tekintetében az adott régióban hiányszakmának tekinthető OKJ-és szakképzés megszerzését támogatja, akkor a bruttó kötelezettség 100 százalékát felhasználhassa erre a célra. Ha a képzés költsége ezt meghaladja, akkor (bizonyos célszerűségi feltételek beépítésével) az éves bevételében a kötelezettségen felüli részt visszaigényelhesse.

Amennyiben az álláskereső az álláskeresői járadék folyósításának idején munkaviszonyt létesít a Kiemelten támogatott vagy a Támogatott szakmák egyikében, kérelmére a járadékfolyósítási időből még fennmaradó időtartamra járó juttatás teljes összegét fizessék ki.

Keresetpótló juttatás, illetve – a munkaviszonyban lévő személy képzése esetén adható – keresetkiegészítés nyújtása és mértéke a kiemelten támogatott és támogatott szakmák képzéséhez kötődjön, és erőteljesen preferálja ezt a két szakmai kört. A munkavállaló munkahelyének megőrzését szolgáló preventív képzés esetén a kiemelten támogatott és támogatott szakmák körében a munkaadói önrészt célszerű megszüntetni.

Dr. Henczi Lajos docens, Ph.D (BGF/PSZFK)

Csányi Lászlóné, a MGYOSZ képzési igazgatója: Kialakult a partnerség

A vállalkozók kellemesen csalódtak

Radikálisnak tartja a változásokat a szakmunkásképzésben a Munkaadók és Gyáriparosok Szövetsége, a MGYOSZ. A szervezet örömmel fogadta a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) létrehozását és a hozzájuk kapcsolódó lehetőségeket – mondta Csányi Lászlóné, a MGYOSZ képzési igazgatója. Véleménye szerint a szakképzés fejlesztésének alapja a partnerség, amelynek keretei között együttműködnek az állam, az érdekképviseletek, a gazdaság, a közszolgáltatás és az oktatás képviselői.

Peredi Ágnes

Fontos lépésnek tartja, hogy a gazdaság képviselőinek megnőtt a mozgásterük, és a korábbiakhoz képest jobban képviselhetik a szakképzésben a szükséges változások iránti igényeket. Jó irányba haladhat a folyamat

piaci igényeket, de nagy kérdés, hogy valóban sikerül-e felmérni a szükségleteket.

Ezért olyan szakmai háttérrel kellett kialakítani, amely a legnagyobb merítésből tudja felvenni az információkat az iskoláktól és a vállalkozásoktól is. Nem könnyű a feladat, mert a mostani helyzetből kell következtetése-

onalis koordinátorai az RFKB-kban tevékenykedő képviselőket és a mögöttük álló tagszervezeteket is kellőképpen ellátja információkkal, és kapcsolatot tartanak a többi szervezettel is. A koordinátorok tehát lényegében közvetítő szerepet töltenek be a tájékoztatásban, annak érdekében, hogy minél megbízhatóbb, pontosabb kép alakuljon ki a munkaerő-piaci helyzetről, a szakmunkások iránti tényleges és várható igényekről.

Csakhogy ez a feladat még kiegyensúlyozott gazdasági viszonyok között is igen nehéz. Hiszen ma Magyarországon a vállalkozások 96 százaléka 10

A MGYOSZ is részt vett abban a felmérésben, amely során mintegy 12 100 vállalkozást kérdeztek meg. A jelenlegi felmérés pozitívuma volt, hogy a korábbiakkal szemben szélesebb körben készültek el a céginterjúk – mondta a MGYOSZ képzési igazgatója.

A másik nagy előrelépésnek azt tartja, hogy szervezetük 739 szakemberrel konzultált a regionális szakmai találkozókon. A MGYOSZ a szakmai szervezetek közötti munkamegosztásban az építőipari, az informatikai, a környezetvédelmi és a vízügyi szakemberekkel folytatott eszmecsere. Ezenkívül bekapcsolódtak a konzultációsorozatba a munkavállalók, az iskolák, az iskolafenntartók és a munkaügyi központok is. A továbblépéshez ezek az együttműködések nagyon jó alapot adnak.

– Nagy szükség van ezekre a fórumokra – mondta Csányi Lászlóné, – mert sokan nem is tudnak a változásokról. Pedig igen fontos szervezeti változások voltak és lesznek, amelyek igazi hatásait majd csak három-négy év múlva fogjuk tapasztalni. Mindenesetre az már most is látszik, hogy a képzésben nagyobb szerepet kap a gyakorlat és a kompetenciafejlesztés is. A fórumok visszajelzései azt mutatják, hogy sok vállalkozó kellemesen csalódott, nem számítottak ilyen intenzív és nagyszabású változásokra, amelyekről komoly minőségi javulást lehet várni.

Az új formákhoz új vizsgarend is tartozik. A vizsgabizottságban szereplő delegáltakat a társzervezetek szakemberei készítik fel. Igen jó az együttműködés a különböző szakmai és érdekvédelmi szervezetek között – állapította meg az eddigiek alapján a MGYOSZ képzési igazgatója, aki úgy látja: ahhoz, hogy valódi javulás történjen, a társadalmon belül meg kell változnia a szakmai presztízsenek, és vissza kell állítani a szakmunka megbecsülését, elismerését.

Stratosz

A régiókban kiépült a koordinátor hálózat

A Stratosz, a Stratégiai és Közszolgáltató Társaságok Országos Szövetsége 1994 óta a stratégiai jelentőségű és közszolgáltató vállalatok, a távközlés, közúti és vasúti közlekedés, energia, vízgazdálkodás, média országos gazdasági érdekképviselete. Csupa olyan ágazat, amely az egész ország működése szempontjából kulcsfontosságú, így ezeken a területeken kivételesen nagy jelentőségű, hogy legyen elegendő jól képzett szakember.

P. Á.

G. Tóth Károly, a szervezet szakképzési koordinátora úgy látja, hogy 2008-ban a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával (MKIK) való együttműködés igen nagy fejlődést hozott a szakmunkásképzés helyzetének javításában. Emberi oldalról és a technikai infrastruktúrák megteremtésében is lényeges a haladás.

A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) működése javította a lehetőségeket. A Stratosz szorosán együttműködik a bizottságok munkájában a többi társzervezettel minden régióban. Különösen intenzív és hatásos volt a részvételi a Közép-magyarországi régióban, de a többi térségben is eredményes volt a szervezet tevékenysége.

Ugyanakkor látni kell – mondja a szakképzési koordinátor –, hogy a közös munka még kezdeti szakaszban van, mert az RFKB-k még csak viszonylag rövid ideje indították el azt a folyamatot, amellyel megfelelő irányt szabnak a szakemberképzésnek, és a gazdaság igényeihez igyekeznek igazítani az oktatás lehetőségeit.

Ahhoz, hogy a Stratosz szempontjai érvényesülhessenek, minden régióban szükség van szakképzési koordinátorokra. Ennek a hálózatát már sikerült kiépíteni. A koordinátorokat ellátták számítógépekkel, és szakmailag is felkészítették őket az új típusú feladatra.

Ma már valamennyi régióban van koordinátora a Stratosz-nak,

Számítógép-ismeretek elsajátítása

és legalább egy segítő is támogatja a koordinátor munkáját. Így tudják érvényesíteni a számukra fontos szempontokat. A szervezethez tartozó legfontosabb szakmák között szerepelnek például a közlekedéshez kötődők, a gépkocsivezető, a géplakatos, a karosszerialakatos, a vasutas munkások, de a távközlési és számítástechnikai szakmák érdekeit is képviselik. Ezek között vannak hiányszakmák is, de területenként, régióként eltérő mértékben. Ezért is fontos, hogy kellő tájékozottsággal rendelkezzenek az egyes térségek munkaerőigényéről.

Most, hogy kialakult már az apparátus, megvan a szükséges technikai háttér és az együttműködés is a társzervezetekkel, jó esély van arra, hogy jövőre még intenzívebbé váljon a folyamat – mondja G. Tóth Károly, ám azt is hozzátesszi: mindez akkor lehetséges, ha 2009-ben is megkapják az Érdekegyeztető Tanács szociális partnerei azt a támogatást, amellyel az idén elindulhattak.

Radikálisnak tartja a változásokat a MGYOSZ

azért is, mert új jogosítványok kapcsolódnak a bizottságok működéséhez. Decentralizálják a döntéseket, ami lehetőséget ad a helyi szempontok érvényesítésének. Ugyanakkor az új helyzet adta lehetőség megnöveli a felelősséget is. Hiszen így még inkább van mód megjeleníteni a

ket levonni a jövőre nézve is. Ezért igen fontos, hogy meg tudják határozni a hosszabb távú trendeket is.

A gazdaság szereplői, a 9 munkaadó, 6 munkavállalói és a két kamara egy országos koordinátori hálózatot hozott létre. Az egyes szervezetek, így a MGYOSZ regi-

fónél kevesebbet foglalkoztat. Így a jelenlegi munkaerő-szükségletük megadásán túl igen nehéz hosszú távú előrejelzést elvárni a saját szakterületükről is. Ezért inkább szakmai trendek meghatározására is szükség lenne, amely jelenleg még nem nagyon működik.

Sepsi Zsigmond, a VOSZ szekciójának elnöke: Nagyon fontos a szülők és a gyerekek meggyőzése

Tizenhárom kistérségben koordinálják egy éve a szakképzést

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségénél, a VOSZ-nál húszan foglalkoznak nap mint nap a szakmunkásképzés gondjainak megoldásával. Ez is jelzi, mennyire kulcsfontosságú ez az ügy a vállalkozások élete és jövője szempontjából. Sepsi Zsigmond, a szervezet oktatási és szakképzési szekciójának elnöke szívesen sorolja, mi mindent tesznek azért, hogy a helyzet javuljon, és hogy a változás lehetőségeit megismertessék a vállalkozókkal, az oktatási intézményekkel és a közvéleménnyel is.

P. Á.

Nagyon jelentős a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) megalakulása, bár maga a bizottság nem új keletű, hiszen már a korábbi években is igyekeztek intézményi kereteket adni a szakmunkásképzés alakításának. De az újabb törvényi lehetőségek, a szociális és munkaügyi miniszter megbízása új lehetőségeket hozott. Nagyon hasznosnak tartják, hogy az RFKB-k rendelkezési jogot kaptak a fejlesztési források felett. Működésük áll igen fontos döntéseket hozni a szakképzés célterületeiről, annak érdekében, hogy a szakmák iránti kereslet és a képzés nyújtotta kínálat egyensúlyba kerüljön. Azt is befolyásolhatják, hogy mely szakmákat kell kiemelten támogatni.

2008. szeptember elsejétől csak azok az iskolák kaphatnak központi forrásokból támogatást, amelyek a Területi Integrált Szakképzési Központokhoz (TISZK) csatlakoznak. A TISZK-ek regisztrációja mostanában folyamatosan zajlik a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézetnél.

Előreláthatólag az év végén lehet már áttekinteni, hány ilyen központ jött létre, és mely intézmények csatlakoztak a rendszerhez.

Ezt az új elvet igen helyesen tartják a VOSZ-nál, mert túlságosan szétforgácsolódnak a pénzek a sok száz iskola között. Ezért úgy vélik, jobb, ha kialakul 60-80 szakképző központ, ahol egyenként 4-6 vagy akár 10 iskola is egyesítheti erőforrásait.

A VOSZ már két éve bekapcsolódott a szakmunkás-vizgabizottságok munkájába is. Hogy melyiknél milyen képzési irányokra van szükség, azt az RFKB-k határozzák meg, sőt ezeket a szempontokat már az ideai pályázati kiírásoknál is figyelembe vették.

A VOSZ számos regionális fórumon képviseltette magát az idén. Összesen a hét régióban két-két fórumot, vagyis 14 összejövetelt tartottak csaknem ezer résztvevővel. Kérdőíves felmérést 707 munkaadótól szereztek be információkat a szakképzéssel kapcsolatban.

latilag 58 rész szakterületet is jelent. Öt szakma vizsgabizottságába tagot is delegál a VOSZ: a CNC-forgácsoló, a hegesztő, a szerszámmegalkotó, a kőműves és a szabó szakmák vizsgáinál képviseltetik magukat az egész országban.

Nagy hangsúlyt helyeznek a kistérségekkel való együttműködésre is. Magyarországon mintegy 170 kistérség van, amelyek közül a VOSZ 13 kistérséggel foglalkozik kiemelten. Felmérik a térségbeli infrastruktúrát, a szakképzés iránti igényeket és a lehetőségeket. Összehozzák egymással a vállalkozókat és az iskolákat, hogy kölcsönösen megismerhessék, milyen lehetőségekkel és korlátokkal kell számolniuk.

Azt is igen fontosnak tartják, hogy megfelelő adatbázist hozzanak létre, mert eddig nem voltak elég megbízhatóak az adatok, a jó döntésekhez pedig világos képe van szükség.

A fórumokat igyekeznek minél szélesebb körben megismertetni a vállalkozókkal, az iskolákkal és a lakossággal is, ezért az internetre is felkerül majd jó néhány tanácskozási felvétele.

A régiókban megtartott fórumok és a kérdőíves feldolgozása után elemezve a helyzetet összegezték a munkaadók és a szakképző iskolák képviselőinek véleményét. Ezek szerint nagyon fontos feladat a gyerekek és a szülők tájékoztatása, meggyőzésük annak érdekében, hogy elfogadják: csak szakma birtokában tud majd boldogulni a gyerekekük.

Kulcsfontosságú a szakmunkásképzés a vállalkozások élete és jövője szempontjából

A multinacionális cégek és a kisvállalkozók munkaerőigénye azonos szakmákban is jelentősen eltér. A multi cégeknél elegendő egy folyamat betanulása, a kisvállalkozóknak pedig sokoldalú szakemberekre van szükségük.

A kisvállalkozók elégedetleneke a jelenlegi hosszú és nem gyakorlatorientált szakképzéssel, a régi, hároméves szakiskolai képzést jobbnak tartották. A munkáltatónak anyagiilag nem nagyon éri meg a tanuló foglalkoztatása, ugyanakkor rettentő nagy az ezzel kapcsolatos adminisztráció és ellenőrzés.

A 10. osztályra épülő szak-

képzési rendszerben az iskolák a házi gyakorlati képzésre rendezkedtek be, így sokszor a tanulók csak látogatáson vannak termelőüzemben.

A jó gyakorlati oktatók megtartásában az iskolák nem versenyképesek, a jogszabályi köztöltés pedig kizárja az új technológiákat ismerő gyakorlati oktatókat.

Az oktatás szerkezetének és tartalmának megújításában (új OKJ) sokan részt vettek a szakmai meghatározó személyiségek közül, mégis ami az SZVK-ban kijött az NSZFI-ből, az nem az, amit ők javasoltak.

Az eddigi tapasztalatokat is felhasználva a közelmúltban megkezdődött a hét régióban a bizottságok szakmai ülésorozata. Ezeken az eddigi tapasztalatokat és a jövő év feladatait vitatják meg. Mind a hét régióban a VOSZ értékelő kerekasztal-beszélgetéseket is szervez, amelyeket rögzítenek, és nyilvánosságra hoznak. A szervezet nem győzi hangsúlyozni, milyen komolyan számítanak a munkaadók javaslataira és arra, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a szakmunkástanulók gyakorlati képzésében.

Filipsz László, a MOSZ titkára: Az RFKB-k jól szolgálták a képzési rendszer megújítását, átalakítását Kifogásolható a kérdőívek tartalma és az informatikai rendszer

Az RFKB ülésein megfelelő szakmai munka folyt, az ülések lendületesek, tartalmasak voltak, és jól szolgálták a képzési rendszer megújítását, de több esetben is problémát okozott az információhiány. A Regionális Konzorciumi Tanácsok (RKT) munkájáról is többnyire hasonló az álláspontjuk, de szakmailag zavarónak tartják, hogy az RKT-koordinátor és az RFKB-koordinátor személye elkülönül – mondta el kérdésünkre Filipsz László, a MOSZ Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége titkára, a szövetség regionális fórumainak összefüggése alapján.

Filipsz László, a MOSZ Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége titkára

Strbik László

A MOSZ titkára a regionális szakmai és gazdasági koordinációjának működésével kapcsolatos ideai tapasztalatok alapján kifejtette: véleménye szerint a gazdasági koordináció idáig megfelelő és zökkenőmentes volt. A pénzügyi elszámolási táblák kitöltésével kapcsolatban megfelelőnek ítéli a létrejött konzultációt, azonban az elszámolási táblázatok némely esetben nehezen értelmezhetőek vagy hiányosak voltak – emelte ki.

Filipsz László szerint a szakmai konzultációban voltak fennakadások. Az első ilyen fórumokon jól érzékelhető bizonytalanságot érzekelték a pályázattal kapcsolatban, mivel kezdetben

nem rendelkeztek megfelelő mélységű információkkal a lebonyolítással kapcsolatban. A konzultációs folyamatok az utolsó megbeszélések alkalmával már tartalmasabbak voltak, és azokon konkrét pályázatot érintő szakmai munkát lehetett végezni. Filipsz László problémaként vetette fel azt is, hogy a rendezvényeken kívüli konzultációkra csak kevés munkatárs áll rendelkezésre, így sokszor nehézkes és elakad egy-egy kérdés megfelelő tisztázása.

A regionális szakmai fórumokat országos szakmai ágazati rendezvényhez kapcsolódva rendezték meg. Ezek célja az volt, hogy az iskolarendszerű szakképzésben oktatók szakmák képzési és beiskolázási szerkezetébe összhangba kerüljön a valós

munkaerő-piaci igényekkel. A fórum meghívóit, és az előzetes tájékoztatásokat olyan helyekre is eljuttatták, ahol a rendezvény az érintettségén túlmenően nyilvánosságot kapott, mint például az iskolafenntartó önkormányzatok, megyei önkormányzat, FVM. A MOSZ regionális fórumain a szakképzés helyzetével kapso-

latban megállapították: a szakképzést a gazdaság igényeihez kell igazítani, csökkent a szakmunkásképzés nagysága, presztízse, a szakképzési és foglalkoztatási struktúra eltérő, kontraszelektív van az oktatásban, alacsonyok az ágazatokban a szakmunkásbérek, elaprózott, finanszírozhatatlan iskolastruktúra alakult ki hazánkban. A MOSZ fontosnak tartotta az érdekképviseleti szemlélet bevitelét az RFKB munkájába. A régiókból beérkező tapasztalatok alapján Filipsz László kritikát fogalmazott meg az informatikai rendszerrel kapcsolatban: a központi nyilvántartó rendszer nem felhasználóbarát, a munkatársakkal semmilyen előzetes konzultációt nem lehetett folytatni a program tartalmi részével kapcsolatban. Nehezményezi azt is, hogy a számítógépes rendszerrel kapcsolatban mindösszesen két olyan főmunkatárssal lehetett konzultálni, akiket sok esetben lehetetlen volt elérni. A számítógépes rendszer használatát bemutató rendezvényen pedig az azt készítő munkatársak ismételtelen kizárták a rendszerrel kapcsolatos konzultáció leheto-

ségét. Véleménye szerint a beke- rül bővítések csak nehezítették a felhasználó dolgát, holott szerte egy országos programot összefogó informatikai rendszer úgy kell megalkotni, hogy azt széles használói kör minél könnyebben képes legyen alkalmazni.

A MOSZ titkára szerint a pályázati kérdőívek tartalma nem szolgálta a pályázati célt. A kérdőív sok esetben felesleges adatokat kért, nem koncentrált a pályázati célt szolgáló szakképzési adatok minél pontosabb megismerésére, kitöltése hosszadalmas és több ponton nehezen értelmezhető volt. Kiemelkedően nagy hibának tartják a munkáltató szervezetek szakképzett állományváltozásra vonatkozó, beruházáshoz kötött állományváltozási adatokat. A kérdőívek hiánytalan kitöltése sem ad pontos képet arról, hogy egy munkáltató az adott pályázati időszakokban milyen összetételű és mennyi szakképzett munkaerőt fog foglalkoztatni. (Létszámváltozás: nyugdíjazásból, munkahely elhagyásából, beruházás nélküli létszám-bővítés, időszakos projektek miatti létszám-bővítés stb.) A kitöltéssel kapcsolatban az is kedvezőtlen tapasztalat, hogy a felesleges munkáltatói adatok bekérése rossz reakciót váltott ki a megkérdezettek közül. Mindemellett minden megkeresett munkáltató kitöltötte a kérdőívet a megfelelő részig.

Filipsz László elmondta: a szervezetük által vállalt szakmák (pék, borász, hentes) fórumainak megrendezéséhez felmérték, hogy a régióban, a kistérségekben milyen munkáltatók, szakképzők, intézmény fenntartók, érdekképviseletek, illetve egyéb más kapcsolódó szakmai szervezetek működnek. Az érintetteket előzetesen megkeresték és tájékoztatták őket a pályázatról, annak célkitűzéseiről, valamint szervezetük pályázati munkájáról. A rendez-

vényeken elhangzottakkal kapcsolatban vitafórum megtartását is biztosították, mely az elvártnál kisebb résztvevői aktivitást mutatott. Ennek egyértelmű oka az volt, hogy a különféle szakmákban érintett résztvevők álláspontja a fő kérdésekben jelentősen megegyezett. Minden résztvevő egyöntetűen azt nyilatkozta, hogy ilyen fórumokra a továbbiakban is szükség van, és szorgalmazták hasonló rendezvények megtartását a jövőben is, előre jelezve részvételi szándékukat.

A képzési és beiskolázási szerkezet kialakításával kapcsolatos eddigi tapasztalatokról a MOSZ titkára elmondta: a beiskolázási szerkezetre vonatkozó szakmai munka jelenleg is folyik. Problémát jelentett a pályázati kiírásban szereplő szakmák régi és új OKJ szerinti besorolása.

A MOSZ által vállalt szakmák közül a húspari termékgyártó szakma csak a kérdőíves felmérés lezárása után került a szakmai anyagba. A szakképzésre vonatkozó javaslatokhoz használt adatbázisok nehezkiesen jutottak el szervezetükhöz, azok értelmezése csak többszöri konzultáció után volt lehetséges.

Problémának tartják, hogy kistérségi szinten szakképzési javaslatot kell tenniük olyan szakmák vonatkozásában is, amelyekben felmérést, szakmai konzultációt nem végeztek. Kifogásolták, hogy olyan adatbázisokból, melyek a központi koordinátor rendelkezésére állnak, (KIR-STAT, MKIK Keresleti táblák) miért a résztvevő szervezeteknek kell adatokat kiemelniük, mikor az adatok kiértékeléséhez központi informatikai rendszer készült.

Bár teljes országos összesítés még nincs, az eddigi információk alapján az agrár szakmákban a mezőgazdasági szakképzők az idén alig, míg az üzemek nem nyújtottak be támogatási pályázatot a regionális képzési és fejlesztési bizottságokhoz.

Hiányszakmák régióként

Dél-Alföld	Dél-Dunántúl	Észak-Alföld	Észak-Magyarország	Közép-Dunántúl	Közép-Magyarország	Nyugat-Dunántúl
gépi forgácsoló	ács, állványozó	ács, állványozó	ács, állványozó	ács, állványozó	ács, állványozó	ács, állványozó
hegesztő	gépi forgácsoló	épület-és építménybádogos	gépi forgácsoló	bolti eladó	gépi forgácsoló	gépi forgácsoló
kőműves	hegesztő	gépi forgácsoló	hegesztő	géplakatos	géplakatos	géplakatos
szerkezet-lakatos	kőműves	géplakatos	kőműves	hegesztő	hegesztő	hegesztő
	szerkezet-lakatos	hegesztő	szerkezet-lakatos	kőműves	pék-cukrász	szerszám-készítő

OKISZ Magyar Iparszövetség

A vállalt kistérségekben az együttműködés kedvezően alakult

Az OKISZ Magyar Iparszövetség regionális szakmai és gazdasági koordinációja, valamint az együttműködések régióként eltérően alakultak. Dél- és Közép-Dunántúlon, valamint Észak- és Dél-Alföldön jók a tapasztalatok a helyi kamarákkal karöltve végzett munkáról, míg a többi régióban a társ érdekképviseletekkel fogtak össze eredményesen – derül ki az OKISZ összefoglalójából.

S. L.

A menedzsment, a szakértők, az adminisztráció munkája alkalmazkodott a megadott feltételekhez, túl vannak a tanulási időszakon, a tanulságokat és a javaslatokat gyűjtik a jövőre vonatkozóan.

A vállalt kistérségekkel kapcsolatos tevékenységek és együttműködések a vártnál kedvezőbben alakultak mind az önkormányzatok, mind a képzési helyek esetében és vállalkozói szinten is. A projekt adminisztrációja folyamatos. A projekt különböző szintű testületeiben, így a Regionális Konzorciumi Ta-

nácsban, illetve a program során szervezett országos és regionális konzultációkon, felkészítéseken, tréningeken és az RFKB-ben a szervezet regionális koordinátorokkal képviselteti magát.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Iparszövetség között támogatási szerződés jött létre a szakképzés fejlesztésének koordinációjában való részvételre és a felkészüléshez szükséges feladatok megvalósítására.

Ennek megfelelően a kutatás során feltárt adatok és a konzultációk alapján jelzett munkaerő-piaci igények és a feltárt iskolai

szervezet ismeretében javaslatot tettek a választott szakmákra, régiókra, megyékre, és kistérségekre lebontva. Majd a döntés megvalósítása érdekében mozgósították a gazdálkodókat és meghatározott mintavétel szerint az informatikai rendszerbe rögzítették az interjúkat 2008. június 30-ig.

A regionális szakmai konzultációs fórumokat – a Nyugat-dunántúli régió kivételével – szeptember 11-ig megrendezték. Országos szinten 14 fórumot tartottak, Pécsset és Debrecenben két-két rendezvény volt.

A fiatal szakmunkástanulók a gép szerkezetével ismerkednek

SZAKMA SZTÁR FESZTIVÁL

A JÓ SZAKMA FELÉR EGY DIPLOMÁVAL

2009. ÁPRILIS 22-24.
HUNGEXPO
VÁSÁRKÖZPONT

- ASZTALOS
- KÁRPIZOS
- BŐRÉSZMŰVE
- MŰRŐI
- MECHÉRIKUS
- BEREZSÉSI
- KÖZMETIKUS
- KŐMŰVES
- ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ
- TETŐFEDŐ
- ÉPÍTÉSBELTÉRŐ
- VILLANYSZERELŐ
- SZORAFESTŐ-MÁZOLÓ-TAPÉTAZÓ
- GÉPLAKATOS
- SZERKEZET-LAKATOS
- HIGESZTŐ
- ÉPÜLETGÉSZETI CSŐHÁLÓZAT-SZERELŐ
- BEREZSÉSI-SZERELŐ
- GÉPGYÁRTÓ-ÉPÍTŐ
- GÉPÉSZ
- SZERSZÁMKÉSZÍTŐ
- HŰTŐ-ÉS KLIMABERENDEZŐ-SZERELŐ, KARBANTARTÓ
- KERESKEDE

KÉTKEZES SZAKMÁVAL IS CSINÁLHATSZ KARRIERT

JELENTKEZZ A SZAKMA KIVÁLÓ TANULÓJA VERSENYRE!

AZ ORSZÁGOS ELŐDÖNTŐK IDŐPONTJA: 2009. I. 26. – II. 16.

www.szakmasztar.hu
www.mkik.hu

Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés Vitákban alakul ki az egyetértés

Rövidesen megjelennek a középiskolai felvételi tájékoztatók. Mint Bánk Gábor az ÉSZT (Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés) szakképzésért felelős elnökségi tagja hangsúlyozza, az már az RFKB-k döntéseit tükrözi, hogy az egyes iskolák milyen szakmákat indítanak a következő tanévben.

Losonczy Livia

– Milyen konkrét eredményekről tud beszámolni az RFKB-k megalakulása óta?

– A Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok csak nemrég kezdték meg a második ciklusukat, az előző periódus három évében nem sok minden történt. Az új testületek az idén tavasszal alakultak meg, és tulajdonképpen az első „házi feladatot” teljesítették azzal, hogy szeptemberben eldöntötték, milyen képzéseket támogatassanak a 2009–2010-es tanévben az adott régióban. Együttáll arról is határozniuk kellett, hogy melyek lesznek azok a szakmacsoportok, amelyek nem kapnak támogatást.

– Hogyan jutottak el a döntésig ilyen rövid idő alatt?

Regionális javaslat országos beiskolázású szakképzések körére

Dél-Alföld	Dél-Dunántúl	Észak-Alföld	Észak-Magyarország	Közép-Dunántúl	Közép-Magyarország	Nyugat-Dunántúl
bőrműves	Alkalmazott fotográfus	díszmű-kovács	cipész	Gumiipari technológus	Alkalmazott fotográfus	artista
bűtorműves	díszmű-kovács	órák	Kádár, bogárn	kályhás	Bőrdíszműves	Bűtorműves
díszmű-kovács	egyház-zenész	kályhás	kályhás	órák	bőrműves	cipész
hangszer-készítő és javító	fegyver-műszerész	kőfaragó	könyvműves		Bűtorműves	díszmű-kovács
könyvműves	hajózási technikus	műkőves	molnár		cipész	fényképész
Porcelán-festő és tervező asszisztens	Kádár, bogárn		ótvös		fényképész és fotótermék ker.	Hangszer-készítő és javító
zománccíműves	kályhás		üveges, képerketező		festő	könyvműves
	kishajó-építő és karbantartó				grafikus	légiutas-kísérő
	légiutas-kísérő				hangszer-készítő és javító	műemlék-fenntartó technikus
	órák				kádár, bogárn	optikai üveg-csiszoló
	ortopédiai eszköz-készítő radiografus				kályhás	órák
	Repülőgépműszerész vésnök				keramikus	sportszer-javító
					Kőfaragó, műkőves	szobrász
					könyvműves	Üveg-csiszoló
					molnár	vésnök
					Népi kézműves	Zománccíműves
					Optikai üvegcsiszoló	
					órák	
					ótvös	

– Egyrészt rendelkezésre álltak az önkormányzatok, valamint a megyei és a régiós munkaügyi központok adatbázisai, amelyek világosan megmutatták, melyek a keresett szakmák. Másrészt idén tavasszal a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara koordinálásával készült egy viszonylag széles körű felmérés. A munkában az Országos Érdekegyeztető Tanács munkaadói és munkavállalói oldalának képviselői vettek részt, köztük az ÉSZT is.

– Mire vonatkozott a felmérés?

– Azt vizsgáltuk, hogy egy, illetve négy éven belül az adott cég milyen létszámnövelést tervez, és ahhoz milyen szakképzéseket kellene. A felmérésben összesen 16 szervezet vett részt, és ezek mindegyikének régióként 700 vizsgálatot kellett végzenie. Természetesen a gazdasági adottságokat figyelembe véve ez egy átlagszám: volt olyan megye, ahol mi például csak 20-30 interjút tudtunk készíteni, viszont volt, ahol csaknem kétszázat. Korábban az MKIK már végzett egy felmérést, és ennek az adatbázisát használtuk, vagyis elsősorban azokat a cégeket kerestük fel, amelyek ebben a korábbi mintában már szerepeltek. Összességében több mint 12 ezer interjú készült, és ezek alapján született meg az a döntés, hogy mely szakmákat támogatják az RFKB-k, és melyeket nem. Sajnos egy kicsit későn kezdődött el a munka, mert az értékelést csak szeptemberben tudtuk elvégezni, amikor már határozni kellett a beiskolázási arányokról. Rövidesen megjelennek a 2009–2010-es tanévre vonatkozó középiskolai felvételi tájékoztatók, és ebben már az RFKB döntése is szerepel.

– Folytatódna-e a felmérések a jövőben is?

– Nyilvánvaló, hogy egy felmérés nem felmérés. Tehát minden biztonnal folytatjuk ezt a munkát, valószínűleg kisebb anyagi háttérrel. A kiértékelések pedig még most is zajlanak. A közel-

Bánk Gábor, az ÉSZT szakképzésért felelős elnökségi tagja

múltban is volt egy megbeszélés, amelyen a régiók képviselői beszámoltak arról, hogy milyen döntéseket hoztak és mire alapozva. Az elemzőmunkát tehát mindenképpen folytatni kell.

– Milyen az együttműködés a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságokban résztvevő szervezetek között? Betöltik-e ezek a testületek azt a funkciót, amiért létrehozták őket?

– Úgy veszem észre, hogy igen. Ismerek olyan régiót, ahol egyelőre még nagy a vita, de a testületek döntő többségében jól megy a munka. Tehát amikor mindenki bemutatta a maga listáját arról, hogy mely szakmákat kell kiemelni vagy csak átlagosan támogatni, és melyeket nem, akkor látható volt, hogy a listák nagyon hasonlóan egymásra, és ettől kezdve nagyon jó volt az együttműködés. Senki nem ragaszkodott a saját erőssorrendjéhez: az, ha egy szakma az RFKB egyik tagjánál a harmadik helyen szerepel, a másikon pedig az ötödiken, az nem nagy különbség. Úgy vélem, az RFKB-k munkája eredményes lehet.

– Mint az ÉSZT képviselője, hogy látja, elegendő-e a szakoktatók létszáma a gyakorlati képzéshez?

– Tulajdonképpen igennel kell válaszolnom, hiszen a mostani heti néhány órához elegendő szakoktató van. Az a nagy probléma, hogy nagyon gyenge a gyakorlati képzés, kevés az óraszám. Sokkal több időt, energiát kellene erre a területre fektetni. Gyakorlat nélkül ma már nem lehet szakembereket képezni. Nem biztos, hogy a TISZK-ek megoldást jelentenek erre a problémára, hiszen van olyan központ, amelyben a szakképző intézetek között 200 kilométer több időt fordítani a gyakorlati képzésre? A szakképzésnek a vonzerejét szerintem úgy lehet visszaállítani, hogy azokat a kreatív gyerekeket, akik erre alkalmasak, nem matematikával, fizikával, magyarral tönkítjük továbbra is, hanem olyan kétkézi munkához juttatjuk a szakmai pályafutásuk elején, amely kedvet csinál ahhoz, hogy a szakmát szívvel-lélekkel megtanulják. Az elméleti oktatás csak ezt követné. A gond az, hogy a gyakorlati képzés nagyon költséges.

– Eddigi tapasztalatai alapján hogyan kell továbbfejleszteni az RFKB-knak?

– A munka világában tevékenykedő munkaadói szövetség-

nek és a munkavállalói érdekképviseleteknek valahol koordinálniuk kell a tevékenységüket és az információbázisukat, és meg kell teremteni az egymással való kommunikációt. Van egy konkrét probléma is, amelyre megoldást kell találni. Most a pályázati és szakképzési alapokból csak azok az iskolák kapnak pénzt, amelyek támogatott vagy kiemelten támogatott szakmákkal képeznek. Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy bizonyos kis szakmákra is nagyon nagy szükség van. A régiókban nyilván olyan kicsi ez a szám, hogy az adott szakma nem kap támogatást. Tehát bizonyos szakmákat nem régiós, hanem országos szükségletek szerint kell vizsgálni, hiszen az adott kis szakma folyamatos munkaerő-ellátása miatt lényeges lehet egy osztály indítása, és akkor az a kiválasztott iskola ugyanúgy részesedhetne a pályázati pénzekből. (Lásd a Regionális javaslat országos beiskolázású szakképzések körére című táblázatot). Tehát ezek a nagyon mereven, számszintű alapon hozott döntések hosszú távon nem biztos, hogy megozzák a kívánt eredményt, de első lépésként nagyon jók ahhoz, hogy világosan lássuk a helyzetet.

Szabó Enikő, az ASZSZ kommunikációs tanácsadója: A változásoknak még csak az elején tartunk Szükség van a regionális bizottságokra

Még a kezdetek kezdeténél vagyunk, korai lenne bármilyen értékelés, minősítés, mondja a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok működéséről Szabó Enikő, az Autónom Szakszervezetek Szövetsége kommunikációs tanácsadója, akit az eddigi tapasztalatokról és az együttműködés formáiról kérdeztünk.

Dalia László

– Az első lépés már megtörtént, felmérték a régiók szakmunkáshelyzetét. Milyen tapasztalatokat szereztek?

– Valóban, a bizottság első dolga, hogy felmérje a régiókban, megyékben a szakmunkások helyzetét s a vállalatok munkaerő-igényét. Látleletet adunk az ott folyó szakképzésről, arról, hogy találkozik-e a gazdaság, a piac igénye az ott folyó oktatás mennyiségével, minőségével. Képeznek-e olyan szakmunkásokat, akikre a helyi vállalatoknak szükségük van, vagy esetleg felesleges szakmákat oktatnak. Ideális esetben az oktatás kiszolgálja a cégeket, harmonizál a piaccal. A bizottságokra vár a feladat, hogy az eddignél jobban összehangolják a régiókban lévő oktatási intézményeket és a vállalatokat, hogy rugalmasabb legyen köztük az együttműködés, az oktatás jobban igazodjon a cégek igényeihez s a régió fejlődéséhez.

– Nem véletlenül hozták létre a területi integrált szakképző intézeteket (TISZK) sem, hiszen még az egy régióban működő iskolák sincsenek összehangolva, néha

ugyanazokat a divatos szakmákat oktatják, miközben a hiányszakmákra nem képeznek tanulókat.

– Mi is ezt tapasztaltuk, sőt sok helyen nem is tudtak TISZK-ről. Most már több iskola megmozdult, talán elindult volna valami. Manapság még előfordul, hogy friss bizonyítványokkal kijön egy diák a szakiskolából, és azonnal munkanélküli lesz, vagy rögtön mehet átképző tanfolyamra. Olyanról is hallottam, hogy valakinek négy szakmája van, de még egyikben sem dolgozott, mert nem tudott elhelyezkedni, miközben más szakmákban komoly munkaerő hiány van. Egyszerű dolog felfedezni, hogy kell gumiipari szakmunkás, amikor több gumiipari cég települt Magyarországra. Az ilyen igényekre tehát még számítani is lehet. De nem minden igény ilyen egyértelmű. Mi most a cégeket mértük fel, s nem foglalkoztunk a lakossági igényekkel. Márpedig előbb-utóbb az is sorra kerül, hiszen a villanyszelők, gázszerelők, a vízesek és az antennások a szolgáltatóiparban kapnak munkát és a lakossággal vannak kapcsolatban.

– A vállalatok mennyire voltak segítőkészek, megértették, hogy az ő érdekük is,

Szabó Enikő, az Autónom Szakszervezetek Szövetsége kommunikációs tanácsadója

ha nyilatkoznak a jelenlegi és a jövőendő munkaerőigényükről?

– Egyebek között ezért is mondtam, hogy a változásoknak még nagyon az elején vagyunk, mert a cégek tartózkodását is fel kell oldanunk. Sok cégvezető nem is nagyon értette, hogy miért van erre szükség, miért kerdegetjük őket, hiszen nincs idejük, nem érnek rá kérdőíveket kitölteni. Kétségtelen, hogy

ennek a munkának csak hosszú távon lesz haszna. A vállalatok egyébként nem is szívesen adnak ki adatokat magukról, üzleti titokként kezelik azokat. Megküzdöttek hát az adatfelvevők, de rengeteg eredményt hoztak a felmérések. Kiderült például, hogy a létező statisztikák milyen pontatlanok, a cégbírórságban lévő adatok sem frissek. Ha az államigazgatás feldolgozná az általunk készített felmérése-

ket, nemcsak a szakképzésben venné hasznát. Gyakran kutatni kellett-egy-egy cég után. Előfordult, hogy két hétig tartott, mire a nyomára jutottunk egy vállalatnak, mert Óbudáról Budáorsra költözött, majd Nyíregyházára. És olyan cég is volt, amelyet meg sem találtunk.

– Érdekes, hogy a cégek inkább tartózkodóak, pedig a vezető menedzserek gyakran panaszkodnak arra, hogy az

oktatás kullog a gazdaság után, és messze nem azokra a szakmákra marad a fiatalokat, amelyekre kereslet lenne.

– Kétségtelen, hogy a képzés ma még sokszor lemarad a piaci igények mögött, de nehéz is összehangolni, mert egyes cégek üzleti titokként kezelik, hogy milyen szakembereket lesz szükségük a jövőben. Többen pedig még nem képesek három-négy évre előre tervezni. Úgy tűnik, a magyar gazdaság még nem tart ott, hogy elbírja a hosszabb távú ütemezést.

– Ha a nagy vállalatok nem tudnak tervezni, akkor közepes és a kis cégek hogyan látnak előre?

– Sehoggy, ők aztán igazán csak a holnapra tudnak gondolni. Márpedig a szakképzés szempontjából nagyon fontos lenne, hogy minél több információnk legyen arról, a jövőben milyen szakmákra lenne szüksége a gazdaságnak. Egyelőre nem ezen az alapon történik még a beiskolázás, de mire megmozdul az oktatás, a gazdaság már rég új határokat feszeget. Amúgy sem könnyű az oktatást, az oktatási intézményeket „átállítani”, sok érdek sérül, például az oktatók egzisztenciája is. Ez valahogy úgy van, mint a lakásunk, ahol egy idő után rengeteg felesleges holmi összegyűlik, mégis nehezen szánjuk rá magunkat, hogy azokat kidobjuk. Mégis, jó az új rendszer, formálódik az együttműködés, tehát én optimista vagyok. Egy év után viszont sem kritikát, sem hozsannát nem mondanék. Csak annyit: a regionális bizottságok jó úton járnak, hogy bebizonyítsák, szükség van rájuk.

Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége

Ezentúl két régióban újra oktatják majd a bányászati szakmákat

Benkó István, az MSZOSZ képviselője is ígéretesnek nevezte, hogy a Szociális és Munkaügyi Minisztérium elhatározza, decentralizálja a döntési lehetőségeket a szakképzésben. Jogositványt kaptak a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok arra, hogy segítsék a változást, hogy az iskolák így közelebb kerüljenek a piachoz, a vállalatokhoz, s életszerűbb legyen az oktatás is.

Dalia László

– Ön is azt hangoztatta, hogy hitelesebb döntések születhetnek a bizottságokban, hiszen egymás mellett ül a munkáltató, a munkaadó, a fenntartó, valamint a kamarák és a minisztérium képviselője. Nem fenyegethet az a veszély, hogy így is formális lesz az együttműködés, s mindenki csak letudja a bizottságosdit?

– Az eddigi tapasztalataim nem ezt mutatják. Komoly, érdemi vitáknak lehettünk tanúi. Túl nagy a tét: a cégeknek dolgozók kellene, az iskolák esetében pedig gyakran a létezésük van veszélyben, s ezt senki sem veheti félvállról. Nagy dolog, hogy egymás mellett ülnek az iskolák és a vállalatok képviselői, és mindenféle áttétel vagy közvetítő nélkül szembesülnek a valósággal. Sokkal hitelesebb döntések születhetnek így, hogy minden érdekelt ott van. Azt régóta tudjuk, hogy nagy a feszültség a beiskolázások, az oktatási struktúra és a vállalatok valós igényei között. Ha ezek közelítenek, akkor lényegesen javulna a helyzet. Am még nagyon az elején tartunk, ezt tekinthetjük fel-

készülési időszaknak is. Elemzések már készültek, de csodák még nem történtek. Szeptemberben, októberben megszülettek az első döntések, de ezek még nagyon óvatosak voltak. Tulajdonképpen ez is érthető, hiszen hosszú távra kiható döntések csak nagyon alapos elemzés után hozhatók. Négy kategória alapján ítéltünk, vagyis van olyan szakképzés, amely kiemelten támogatott, támogatott, nem támogatott vagy dupla nullás, amikor sem igény, sem képzés nincs.

– Állítolag a régiók között nincsenek lényegese eltérések, még a hiányszakmák is azonosak, pedig amúgy egyes megyék, s így régiók között is óriásiak a különbségek a gazdasági fejlettség alapján.

– A hiányszakmákban valóban nem találunk lényeges eltérést, tehát ács, hegesztő, géplakatos, kőműves vagy bolti eladó mindenhol hiányzik a kínálatból. Ezekből a szakmákból nincsenek beiskolázási plafonok, tet-szöveges mértékben növelhetők a felvételi létszámok. Ugyanakkor a bányászati képzés, vagyis a vajúrók, valamint föld alatti lakatosok és villanyyszerelő-képzése megszűnt, ám most két régióban, Közép-Dunántúlon és

Észak-Magyarországon újra kell indítani, mert a bányászatnak újra van jövője. Több vállalat is úgy nyilatkozott, hogy húsz évre tudnak számukra munkát biztosítani.

– A bizottságok elsősorban számokban gondolkodnak, de egyes felmérésekből, visszajelzésekből az is kiderült, hogy a szakmunkások megbecsültsége sincs rendben, ezért sokan később elhagyják a pályát.

– Ez is igaz, mert miközben arra törekszünk, hogy összehangoljuk a beiskolázások és a gazdálkodók igényeit, gyakran azzal találjuk magunkat szembe, hogy hiába van képzés, sokan néhány hónap múlva felhagynak az eredeti, tanult szakmájukkal. Ennek többek között az az oka, hogy nem becsülik meg őket eléggé. Alacsony a munkabér, túlságosan kiszolgáltatottak, például nem kötnek velük kollektív szerződést. A beiskolázásnál arra is kellene gondolni, hogy biztosítsunk egy életpálya modellt. Ha azt várjuk, hogy többen jelentkezzenek ácsnak, akkor vonzóvá kell tenni a szakmát...

– Hallottam már olyan véleményeket is, hogy a pályaválasztás sem elég hatékony, kevés információt, tájékoztatást kapnak a diákok, ezért gyakran a szülők döntenek helyettük is, és nem minden fiatal szereti meg men-ti közben a választott szakmát.

– Mi is kaptunk efféle visszajelzéseket. Valóban, sokszor a szülők választanak a gyerekeknek szakmát, s ezek többnyire a divatos, elismert, megbecsült szakmák közül kerülnek ki. S ezek nem mindig a hiányszakmák. Többen javasolták, hogy alaposabb tájékoztatást kell adni a szülőknek és a diákoknak is. Az kevés, hogy azt mondjuk, ezek a hiányszakmák, biztos lesz állásuk, ha ezek közül választanak. Vonzóvá kell tenni ezeket a szakmákat, jobban megismertetni a szépségüket. Sajnos azt tapasztaljuk, hogy a pályaválasztási tanácsadók meglehetősen felületesek, letudják egy-két beszélgetéssel és üzemlátogatással a dolgukat, de ez kevés.

– Az iskolák sincsenek könnyű helyzetben, hiszen ha a gazdaság igényeihez kell jobban alkalmazkodniuk, akkor ez számukra is áldozatokkal jár. Új szakokat kell indítani, új szakoktatókkal, egyes tanárok pedig feleslegessé válhatnak...

– Az átállásnak is lehetnek áldozatai, bár idén ez még nem okozott problémát. Kétségtelen, hogy oktatói állások szűnhetnek meg. Ha ugyanis a kozmetikus-képzés helyett jövőre lakatosokat kell oktatni, akkor nyilván más tanárookra lesz szükség.

– Az sem titok, hogy maga a szakkunsképzés nem túl népszerű, s az iskolák igazgatói is panaszkodnak, hogy nem minden fiatal szereti meg men-ti közben a választott szakmát.

Benkó István, az MSZOSZ képviselője

– Ez tény, az utóbbi években lényeges eltolódás következett be a gimnáziumok és szakközépiskolák javára. Ma már csak a tanulók 20 százaléka jelentkezik szakkunsképzésbe, és valóban nem a legjovább a fiataloknak. És akkor visszatérhetünk a szakmunkások megbecsüléséhez. Bár most már a felsőoktatási intézmények vezetői is panaszkodnak, hogy náluk is sok a gyenge képességű hallgató. Ugyanakkor van itt még valami: Nyugat-Dunántúlon a beiskolázási számokat összehasonlították a vállalati igényekkel, és azok nagyjából lefedték egymást. A szakemberhiány mégis újratemmelődik. Sokan ugyanis átjárnak dolgozni Ausztriába. Naponta lehet ingázni, nincsenek nagy távolságok, a fizetés sokkal magasabb és a munkakörülmények is jobb. Tehát ha nem tesszük vonzóbbá a munkahelyeket, akkor az oktatás javítása önmagában még nem segít a magyar gazdaságon.

Év múlva milyen szakemberekre lesz szükségük. Hogy lehet ezt áthidalni?

– Ez is változó, bár kétségtelen, hogy sok cég nem lát előre évekre, ezért óvatosabban jelez. Am egy kérdőíves elemzés alapján nem is lehet határozni az oktatási struktúráról. A bizottságok tehát nemcsak a vállalati jelzéseket veszik figyelembe, hanem a gazdasági trendeket, valamint a munkaügyi központok és a kutatóintézetek elemzéseit is. Szerencsére egyes beruházások, mint ahogy a Mercedes kecskeméti gyára is, évekkal előbb kiderül, s így az oktatás is felkészülhet. Sokszor egyébként a multik már a döntés után felveszik a kapcsolatot a helyi oktatási intézményekkel, hogy gondoskodjanak a szakemberekről. Több cég esetében ez már a döntés előtt fontos szempont. A zöldmezős beruházásoknál, amikor 9 hónap alatt felépül egy üzem, akkor arra nem lehet felkészülni, de sok önkormányzat elég rugalmas ahhoz, hogy felzárkózzon a beruházáshoz, az oktatás támogatásával is.

Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája

Felértékelődött a szakképzés ügye 2008-ban

A szakképzés ügye a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok (RFKB) megalakulásával felértékelődött, és megvan az esély arra, hogy végre elinduljanak a rég várt kedvező változások a szakképzésben. Munkatársunk Szabó Imrével, a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájának szakértőjével, a szakképzési projekt országos koordinátorával beszélgettünk.

Losonczy Livia

– Mik az eddigi tapasztalatai az RFKB-k működéséről?

– Az eltelt viszonylag rövid idő alapján, hiszen alig telt el fél év az „új típusú” RFKB-k megalakulása óta, alapos, mélyreható következtetéseket még nem tudunk levonni. Néhány általános megállapítás azonban mindenképpen megtehető. Egyrészt a szakképzés ügye 2008-ban felértékelődött, másrészt a decentralizált döntési rendszer létrejöttét általában mindenki pozitívan fogadta. Végül, de nem utolsósorban, a bizottságok megváltozott összetétele – vagyis az, hogy ezekben a testületekben többsége kerültek a gazdaság szereplői – megfelelő alap arra, hogy kedvező változások induljanak el a szakképzésben.

– Beváltják-e ezek a bizottságok azokat a reményeket, hogy a gazdasági élet szereplői ténylegesen beleszólhassanak a szakképzési folyamatokba?

– A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, amely lényegében az „ügygazdának” tekinthető, következetesen képviseli ezt az igényt, ami egyébként a keresletvezérelt szakképzés követelményeként fogalmazódik meg. Ennek megfelelően az ideai szakképzési projektben érintett érdekképviseletek részvételével folyamatosan működtek a konzorciumi tanácsok is, ahol ennek érdekében megfelelő döntések is születtek. Tehát röviden úgy gondolom, hogy igen, a bizottsá-

gok képesek lesznek arra, hogy beleszólhassanak a szakképzési folyamatokba.

– Milyen konkrétumokról tud beszámolni az RFKB-k működésével kapcsolatban?

– Az idei év volt az első, amely arról szólt, hogy az RFKB-k hozzájárulnak a szakképzés kérdésében a legfontosabb határozatokat, azaz döntenek a beiskolázás irányairól és arányairól, továbbá a decentralizált fejlesztési források odaítéléséről. Ezek a döntések minden régióban határidőre megszülettek. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy a bizottságok – minden előzetes félelem ellenére – óvatos és megalapozott döntéseket hoztak, ugyanakkor ezek jelzésértékűek is voltak a szakképzés jövőjét illetően, azaz már most látszik, hogy elindult a korábbi nem túl előnyös szak-képzési struktúra átalakítása.

Szabó Imre, a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligájának szakértője

– Megfelelő-e bizottságok megalakulása, szerepe és összetétele ahhoz, hogy ebben a kérdésben valódi változás történjen, és a gazdaság és a képzés közelítsen egymáshoz?

– Igen, egyértelműen erről van szó. Jó esélyt kapott a szakképzés ezzel a változással.

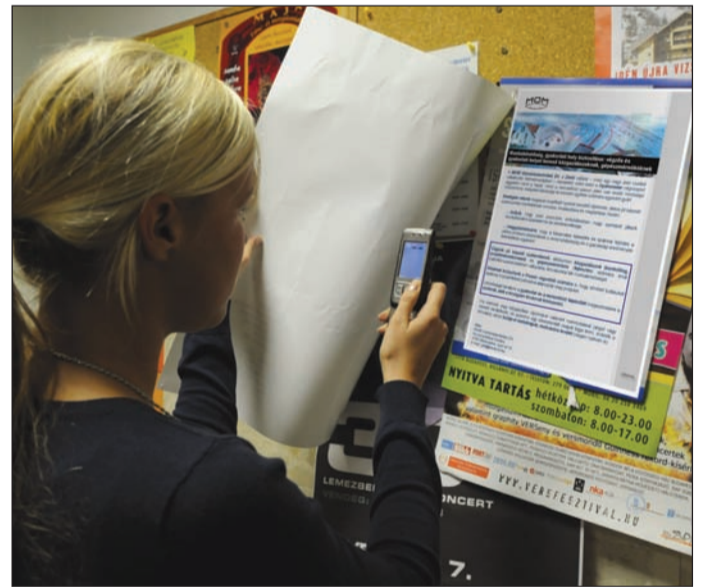
– Meglátása szerint mennyi időre van szükség ahhoz, hogy valóban az igényeknek megfelelően alakuljon át a szakképzés?

– A szakképzés „átfutási ideje” több év, és a siker nem csak a döntéshozóktól függ, hiszen ez egy többszereplős döntési folyamat. A szülők és a gyerekek döntésétől legalább annyira függ, mint a többi érintettől. A sikerhez jelentős szemléletformálásra is szükség van, el kell hitetni mindenkivel, hogy a jól képzett szakmunkásnak van jövője, perspektívája. Néhány hiányszakmában már most is olyan kezdő bérek vannak, ami sok esetben a diplomások jövedelmével konkurál. Erőteljes kommunikációra van tehát ezen a területen is szükség, olyan üze-

neteket kell küldeniük – többek között e projekt keretében is –, amik erősítik a folyamatot. De például az Országos Érdekegyeztető Tanácsban most folyó béralku nem ezt erősíti, ugyanis a munkaadói érdekképviseletek hallani sem akarnak a szakmunkás bérmínimumok emeléséről. Ez nagyon rossz – és szerintem nem is adekvát – üzenet a mai helyzetben.

– Nem minden területen, de bizonyos szakmákban szemtanúi vagyunk a szakszervezetek meggyengülésének. Ebben a helyzetben megítélése és tapasztalatai szerint mennyire hangsúlyos a szakszervezetek véleménye?

– Ez nem hagyományos érdekvédelmi kérdés, nem a konfliktusok terepe, mert itt minden szereplő érdeke azonos. A szakszervezetek gyengülése egyébként – sajnos – világszerte is megfigyelhető, a tőke globalizációjával, szerepének jelentős erősödésével. Mindezen túl az egyéni stratégiáknak a kollektív érdekvédelemmel szembeni térnyerése, a társadalmi méretekben is jellemző „szolidaritási deficit” és számos más tényező oda vezetett, hogy ma a tőke-munka viszonylatban – finoman fogalmazva – jelentős egyenlőtlenség tapasztalható. Tekintettel azonban arra, hogy a képzett munkaerő a szakszervezetek hagyományos bázisát jelenti, a munkavállalói érdekképviseletek alapvetően érdekeltek a szakképzés mennyiségi és minőségi fejlesztésében, ezért – többek között – a LIGA Szakszervezetek is jelentős erőfeszítéseket tesznek a szakképzés ügyének előtérbe állítása érdekében. Ennek érdekében a konföderáción belül mind a központi apparátusban, mind a régiós rendszereinkben, továbbá a tagszervezeteinknél is jelentős hangsúlyt kapnak ezek a kérdések.

Álláshirdetéseket böngésző egy tanuló

– Az RFKB-k megalakulásának és bennük az érdekképviseletek részvételének van-e, lesz-e valamilyen hatása a szakszervezetek által képviselt munkavállalók szempontjából?

– Mint említettem, a szakképzés többdimenziós ügy, aminek egyik jelentős metszete a képzett munkaerő anyagi és erkölcsi megbecsülése, de ugyanígy említhetném a munkakörülmények alakulását is. Azt gondolom, hogy a magyar gazdaság egyik fundamentuma a foglalkoztatás. Ha ebben a kérdésben nem történik jelentős áttörés, akkor nem sok jóra számíthatunk a jövőben. A szakszervezetek szerepe ebben a kérdésben megkerülhetetlen, az érdektelme munka megbecsülésének fokozása mind az egyes munkahelyeken, mind globálisan, gondolok itt például az adórendszer jövőbeni átalakítására, olyan kihívás, aminek megválaszolásához a szakképzés ügye is jelentős mértékben segíthet.

– Van-e valamilyen együttműködés, egyeztetés az egyes RFKB-k között?

– Formálisan egyelőre erre még nem igazán volt lehetőség,

bár szeptember első napjaiban a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara szervezett egy work shopot, amelyen sikerült több kérdésben „egyenszilárdítani” magát a rendszert. Azt gondolom, hogy a részt vevő érdekképviseletek úgy tudnak ebben a folyamatban együttműködni, hogy saját szervezeteik felkészítését tovább folytatják, ezáltal ugyanazokat a kérdéseket hasonló módon lesznek képesek megközelíteni – nyilván a régiós bizottságok figyelembevételével – valamennyi RFKB-ban. Azt gondolom egyébként, hogy ez a modell megfelelő minta is lehet a jövőre nézve a nem állami szereplők együttműködésére, illetve arra, hogy bizonyos elkülönített pénzügyi alapok esetében – ahol egyértelmű, hogy ezek lét-rehozásában kik vesznek részt – lényegesen nagyobb szerepet kell kapniuk a befizetőknél. Ezekben a területeken az állami szerepvállalás visszaszorítható, sőt akár az önkormányzatiság is céltűzhető ki. Gondolok itt a Munkaerő-piaci Alapra, de akár a társadalombiztosításra is. Ezekben a kérdésekben jelentős szerepet kaphatnak a munkavállalói érdekképviseletek is.

Munkástanácsok Országos Szövetsége:

Kevés az esztergályos, hegesztő, ács, kőműves és géplakatos

Szigorú bizottságok, tanuló pályázók

Nagy Imre, a Munkástanácsok Országos Szövetsége (MOSZ) képviselője immár évek óta a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság tagja. Ebből a funkciójából eredően igazán tudja, mi a különbség a régi és a mai bizottság között, míg korábban csak javaslattevői jogok volt, most pedig döntési helyzetbe kerültek. Ők határozzák meg, hogy a térség iskoláiban milyen képzést folytassanak.

Dalia László

– Érzékelhető már a különbség, hogy jóval nagyobb szerepet kaptak január elsejétől a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok?

– Miután sok éve magam is tagja vagyok az egyik bizottságnak, nagyon jól érzékelem a különbséget: immár lehetőségünk van komoly, kielélt döntéseket hozni, s így segíteni a szakmunkásképzést. Ki lehetne illetékesebb ilyen hosszú távú döntést hozni, mint az a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság, amelynek tagja a szakminisztérium, a kamarák, a munkaadók és a munkavállalók, valamint a fenntartók képviselője is. Meghatározhatunk prioritásokat, amelyeket támogathatunk, pályázatokat írhatunk ki. S ez már idén is megtörtént...

– Hallani olyan visszajelzéseket, ha úgy tetszik, kritikákat, hogy nagyon szigorúan bírálták el a pályázatokat.

– Ezt mi is hallottuk. Vannak, akik szerint túl szigorú volt az elbírálás, de a bizottság tagjai azzal is tisztában vannak, hogy mivel közpénzek elosztásáról van szó, nem lehet engedékeny. Amúgy e pénzek forrása az a szakképzési alap, amelybe a pénzt a cégek fizetik be. Nagyon szigorúan kell ellenőriznünk, hogy a pályázatok megfelelnek-e a kiírás feltételeinek, s minden uniós követelménynek, mert ahhoz is igazodnunk kell. A pályázathoz jelentős segítséget adtunk, a pályázók az apróbb alaki, formai hibákat ki is javíthatták. Viszont alapvető hibákat már nem lehet elkövetni. Az egyik bizottsági tag meg is fogal-

mazta: meg kell tanulni pályázatot írni. Nem hiányozhatnak az előírt mellékletek vagy az önrészről szóló igazolás, ezeket prezentálni kell.

– Régióként felmérték a jelenlegi szakmunkásigényt, most már pontosan lehet tudni, hogy például a Közép-dunántúli régióban melyek a hiányszakmák?

– Eddig is voltak erről ismereteink, de a mostani felmérés hitelesebb. Nagy különbség egyébként nincs a régiók között. Nálunk főleg kőművesek, CNC-forgácsolók, hegesztők, géplakatosok és ácsok hiányoznak, s ez többé-kevésbé igaz a többi régióra is. Sok céget végigjártunk, s általános tapasztalat, hogy nem nagyon tudnak előre tervezni, az esetleges profilváltást meg egyáltalán nem képesek előre jelezni. Persze a nagyobb cégek, a multik általában nem váltanak évente tevékenységet, tehát nagyjából tudható, hogy mennyi szakemberre van vagy lesz szükségük. Ugyanakkor éreztünk náluk is bizonytalanságot, már ők sem képesek több évre előre tervezni. Recesszió idején az anyavállala-

tok egyébként is elsőként a külföldön lévő leányvállalataikat zárják be. Megéltük mi már Székesfehérváron, hogy egy világcég zárt be egy nagyüzemet. Most például veszélybe kerülhetnek az autópár cégek, s különösen azok beszállítói. A kis- és középvállalatok még nehezebb helyzetben vannak, ők aztán igazán nem tudnak tervezni, sőt sokszor az életben maradásuk a tét.

– Sok bevásárlóközpont nyílt az utóbbi években, és mintha kevés lenne a szakképzett kereskedelmi eladó, ön mégsem említette a hiányszakmák között.

– Ez érdekes kérdés, mert valóban azt tapasztaljuk, hogy a kereskedelem is hiányoznak szakemberek, de ott inkább a foglalkoztatással van gond. A multik ugyanis nem igénylik a szakképzett eladókat, inkább olcsó munkaerőt keresnek, beérnek a betanított eladókkal. A divatkereskedelemből is hiányoznak szakemberek, de ott inkább a vállalkozó kénytelen bezárni az üzletet, ezért sokan elvándorolnak a szakmából. És furcsa ez egy szakszervezetis szájából, de már a munkamorál sem a leg-

jobb. Miközben harcolunk a feketegazdaság ellen, zászlónkra tűztük a gazdaság kifehéritését, maguk a munkavállalók is mint ha csak a mának élnek. Sokakat nem érdekel, hogy fizetik-e utánuk a járulékokat, van-e biztosításuk, s lesz-e majd nyugdíjuk. A szakmunkásképzésben is tettenérhető, hogy a 14 éves gyerekek még nem tudja eldönteni, hogy merre induljon el, ezért a szülők rábeszélnek egy-egy szakmára, s amikor végez, akkor döbben rá, hogy nem szereti, nem érdeklő igazán a szakma.

– Az iskolákat sikerül majd új pályára állítani, a Közép-dunántúli régióban például van elég géplakatos, műszerész?

– A mi régióink egy kis előnyben van, hiszen Székesfehérváron viszonylag korán megtelepedtek a gépipari üzemek, tehát a szakképzés már rég felzárkózott, s ez többé-kevésbé igaz Komárom-Esztergom és Veszprém megyére is. Dunaújvárosban a gumigyár gyorsan felépült, s most már lesz gumipari szakmunkás is. A zöldmezős beruházásokat persze sosem lehet előre megjósolni, de miután a megyéink ipara már megerősödött, jobban lehet tervezni, még akkor is, ha a vállalatok nem jeleznek előre.

– A szakmunkásképzésnek megannyi hátránya van még,

hiszen hiába működik helyben az iskola, az még nem garancia, hogy a szakemberek ott is maradnak, különösen, ha külföldi munkavállalásra is van lehetőség.

– Valóban, ezekkel a problémákkal is foglalkoznunk kell, ez a következő stáció. Kérdés, hogy képesek vagyunk-e megtartani a végzős szakmunkásokat. Most hallottam, hogy Kaposváron vagy Nagykanizsán külön pénzt fizetnek azért, hogy a végzősök ott maradjanak. Ezeket a jó kezdeményezéseket terjeszteni, felkarolni kellene. Miután Nyugat-Európában a hazaihoz képest 8-10-szeres bért fizetnek a hegesztőknek vagy CNC-esztergályosoknak, mi pedig uniós „jogosítványt” adunk a kezükbe. Ugyan mi tartja vissza majd őket? A magyar szakképzés még mindig jó, tehát elindulhatnak világgá, mint hajdan a céhes legények. Nagy kérdés viszont, hogy visszajönnek-e néhány év múlva, ha megszokták egy jó életszínvonalat. Nemrégiben Hollandiában jártam, s ott is mesélték, hogy sok a betöltetlen szakmunkás állás és ott is fog a népesség, előbb-utóbb toborzó körútra mehetnek Európába. Ám az ő béreikkel találnak majd szlovák, lengyel vagy román szakmunkásokat. De mi hol találunk megfelelő szakembereket?

A munkaerő-piaci szereplők részvétele az iskolarendszerű szakképzés koordinációjában

Nívódíjas szakképzés, decentralizált forráselosztás

A közoktatásról szóló törvény 2007. szeptember 1-jén, valamint a szakképzési hozzájárulásról szóló törvények 2008. január 1-jétől hatályba lépő módosításai, a keresletvezérelt szakképzés rendszerének kialakítása érdekében, a szakképzésfejlesztés regionális koordinációjában jelentős szakmai hatáskörökkel ruházta fel a regionális fejlesztési és képzési bizottságokat, azaz az RFKB-kat.

Köpeczi Bócz Attila

Az RFKB személyi összetételének, vezetési szerkezetének átalakításával az Országos Érdekegyeztető Tanácsban részt vevő gazdasági érdekképviseletek mindegyike tagi, a területi kereskedelmi és iparkamarák az Agrárkamarával együttműködve társelnöki delegálási jogot kaptak, ezzel a felelős részvételi lehetőség a szakképzés regionális fejlesztésében szervezetenként megteremtődött.

A jogszabályi változás indukálta feladatbővülés ellátására a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács 2007. november 28-i ülésén hozott állásfoglalása nyomán megszületett miniszteri döntés életre hívta azt a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara koordinációjával megvalósuló projektet, – melyben a magyar szakképzés történetében egyedülálló módon – a gazdaság szereplői, felismerve a közös célt, összefogtak egymással.

A projekt fő célja, hogy a megvalósítási időszak végére kialakuljon egy széles alapokon nyugvó szakmai háttérbázis, mely már a kialakítás évében megfelelő támogatást tud nyújtani az RFKB-k számára. Konkrét cél volt, hogy a 2009/2010-es tanév szakképző évfolyamaira történő beiskolázás vonatkozásában meghatározásra kerüljenek az iskolarendszerű szakképzés irányai és arányai.

A miniszteri döntés alapján kezdődött meg a program 16 szervezet által történő megvalósítása. Kiemelt fontosságú újdonság a szakképzési projektek területén, hogy a megvalósítás és a jelentkező eredmények regionális szintűek így megfelelőbben reagálnak a helyben felmerülő, területi sajátosságokat érzékenyebben tükröző szakképzésfejlesztési igényekre. A program koordinációja ugyan országos szinten zajlik, de a szakmai döntések és azok eredménye mind regionális szinten jelennek meg. Az országos és regionális projektmunka összehangolása az MKIK feladata volt.

Valamennyi részt vevő szervezet, valamennyi régióban koordinátori feladatokkal megbízott munkatársat foglalkoztat, a lokális feladatok hatékony elvégzése valamint a helyi gazdálkodói kapcsolatok biztosítása végett. A régió belüli munka koordinációját a társelnökök delegáló megyei kereskedelmi és iparkamara látja el, összefogva mind a kamarai, mind az érdekképviseleti regionális szervezetek munkáját.

Az együttműködő szervezetek közösen alakították ki a munkavégzés kereteit és az egységes elvekre épülő megállapodásokat. A projektmunka sikeressége és eredményessége érdekében elengedhetetlen volt a feladat és felelősségi körök elhatárolása.

Az iskolarendszerű szakképzés aktuális helyzetének feltérképezéséhez illetve a keresletvezérelt szakképzés alapjainak lefektetéséhez szükséges volt az iskolarendszerben oktatott alapszakképzések elosztása a szervezetek között, mely központi koordinációval az érintettek vállalásai alapján történt meg. A szakképzések teljes spektrumának lefedése mellett az ország teljes területének lefedése is fontos elv volt a feladat-elhatárolás során, így a kistérségek szervezetek közötti elosztására is sor került, a szakképzések elosztásához hasonlóan.

A feladatlehatárolást követően megkezdődhetett a konkrét operatív és szakmai megvalósítás, melynek három alappillére volt.

Az első egy kutatás, melynek célja a gazdálkodók várható szakképzett munkaerő iránti keresletének feltérképezése központi szintűen, mely elengedhetetlen információ a 2009/2010 tanév szakképzési évfolyamaira történő beiskolázás irányainak és arányainak meghatározásakor.

A kutatás során eddig egyedülálló módon mintegy 12 100 gazdálkodó körében 420 kérdező bevonásával készült kérdőíves felmérés. A szervezetek egyenként 700 kérdőívet készítettek el, ettől eltérően a kereskedelmi és

iparkamarák 1600 kérdőív kitöltését vállalták. A minta olyan módon került meghatározásra, hogy tükrözni tudja a gazdaság szerkezetét. Ennek érdekében egy úgynevezett „zártlista” is kialakításra került, melyen stratégiailag fontos, a munkaerőpiacon meghatározó vállalatok szerepeltek. Ez a lista 5300 céget tartalmazott. A további vállalatokat a munkában részt vevő szervezetek részben saját tagbázisukra építve kapcsolták be a felmérésbe.

A felmérés adatai az MKIK által az elmúlt években folyamatosan fejlesztett ISZIIR rendszer részeként egy online rögzítő rendszerben kerültek összegyűjtésre és feldolgozásra, mely folyamatos nyomonkövetést biztosított a programban együttműködő szervezetek számára. Az így létrejött adatbázis szintén online módon lekérdezhetővé vált, így biztosítva, hogy minden szervezet a saját feladataival megfelelő információval rendelkezzen.

A felmérés követően a kutatás szakmai háttérét biztosító MKIK Gazdaság- és Vállalkozásfejlesztési Intézete egy átfogó országos és regionális szempontok alapján megszülető elemzést készített, mely a régiók képzési és beiskolázási szerkezetének kialakítása során elengedhetetlenül fontos

A 2008. évi Nívódíj pályázat nyertes intézményei:

Dél-alföldi régió: II. Rákóczi Ferenc Mezőgazdasági, Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola és Kollégium
Nyugat-dunántúli régió: Lukács Sándor Mechatronikai és Gépészeti Szakképző Iskola és Kollégium, Gazdasági Pénzügyi Szolgáltató Központ, Győr – Gábor László Építőipari Szakképző Iskola, Győr
Észak-magyarországi régió: Eötvös József Építőipari Szakiskola

szakértői elemzéseket biztosított a szakmai munkához.

Elhhez szorosan kapcsolódva és részben erre épülve régióként 28 szakmai konzultációs fórum került megtartásra, melyek a felmérés információit kiegészítve a megismert eredményeket árnyalva járultak hozzá az RFKB megfelelő döntésének megszületéséhez.

A regionális fejlesztési és képzési bizottságok elé kerülő javaslatok egységes elvek és metodika mentén kerültek kialakításra a fenti folyamat lezárásaként. Szeptember elején egy workshop keretében a szervezetek régióinkénti szekciókban állították össze a javaslatokat.

Az alap szakképzéseket négy kategóriába sorolták:

1. Kiemelten támogatott szakképzés
2. Támogatott szakképzés
3. Szakképzési fejlesztési forrás által nem támogatott szakképzés

4. A régióban iskolarendszerben nem oktatott szakképzés

Fontos kiemelni, hogy egyetlen szakképzés megszűntetéséről vagy oktatásának ellehetlenítéséről sincs szó. A cél az volt, hogy a fejlesztési források azokhoz a szakképzésekhöz kerüljenek, melyekben jelentős munkaerő-piaci kereslet mutatkozik, és ily módon a „befektetés” valóban megtérül, mert mind az egyén, mind a társadalom számára hasznosnak bizonyul az oktatás folyamata.

A megvalósítás harmadik elengedhetetlen pillére a humán erőforrás-kapacitás megteremtése, kiépítése, bővítése és ennek révén a munkaerő-piaci szereplők együttműködésének, párbeszédének erősítése. A kapacitásbővítés folyamatát ketté kell választani egy minőségi és egy mennyiségi bővítésre, hiszen egyfelől a regionális koordinátorok hálózata révén kialakításra

került egy olyan szakmai háttérbázis, mely megfelelő alapot biztosít az RFKB-k szakmai döntéseikhez, másfelől pedig a kutatáshoz kapcsolódóan mennyiségben kellett olyan rendelkezésre álló munkaerőt biztosítani, mely a területben és elemszámban kiterjedt adatfelvételt produkálni tudja, ugyanakkor ismeri a vállalkozások világát is.

A szakképzési beiskolázási irányok és arányok meghatározása mellett, de attól nem teljesen függetlenül az RFKB-knak egy másik jelentős feladatot is el kellett látni, mégpedig a 2008. évi szakképzési decentralizált pályázatok lebonyolítását. Ennek keretében el kellett készíteni a pályázati kiírásokat, meg kellett határozni a prioritásokat, a pályázati témákat és feltételeket.

A decentralizált pályázat célja az iskolai rendszerű, nappali oktatás munkarendjében megvalósuló szakképzésben a gyakorlati oktatás tárgyi feltételeinek fejlesztésére irányuló beruházások támogatása (lásd a táblázatot).

E feladat keretében az RFKB-k ítélték oda az arra érdemesnek tartott intézmények számára a „Nívódíjas szakképzés 2008” címet is. A Nívódíj pályázat a szociális és munkaügyi miniszter által adományozható olyan cím, amely annak elismerésére szolgál, hogy a szakképző iskola, illetve a felsőoktatási intézmény az adott évben a munkaerő-piaci igényeknek megfelelő szakképzést folytatott.

A Munkaerő-piaci Alap képzési alapjének 2008. évi decentralizált keretösszegének felhasználása országos összességében

Pályázók köre	Pályázatok száma	Nyertes pályázatok száma	Összes odaítélt támogatás összege	Arány a teljes kerethez viszonyítva
Szakképző intézmény	551 db	371 db	3 219 353 285 Ft	46%
Központi képzőhely (TISZK)	4 db	4 db	76 408 748 Ft	1%
Felsőoktatási intézmény	23 db	17 db	231 962 977 Ft	3%
Hozzájárulásra kötelezett	935 db	589 db	3 562 049 470 Ft	50%
Összesen	1 513 db	981 db	7 089 774 480 Ft	100%

Németországban gyakorlatorientált a szakképzés Eltörölték a szakképzési adót

A 2000-es évek elejétől érzékelhető, hogy a munkaadók egyre nehezebben találják jól képzett munkaerőt, illetve szakképzésre jelentkező fiatalot. A szakképzési törvény 2005. évi módosításai éppen annak érdekében születtek, hogy még több fiatal vehessen részt a gyakorlat-orientált szakképzésben.

Munkatársunktól

A szakképzett munkaerő (szakmunkások, szakemberek, vezetők) hiánya, valamint a vállalati képzőhelyre jelentkező fiatalok csökkenő száma eleinte csak a kis- és középvállalkozásoknak jelentett problémát. Manapság

A német munkaadók is egyre nehezebben találják jól képzett munkaerőt

már nagy cégek is hasonló helyzetre panaszkodnak. Ugyanakkor több munkaerőre lenne szükség Németország minden tartományában, főként bizonyos üzletágakban (például informatika, építőipar, szolgáltatások). Gyakran már „üresre seprtek munkaerőpiacról” beszélnek a vállalatok és a munkaerő-keresésben közreműködő szolgáltató cégek. Sőt, 2010-re azzal számolnak, hogy az akkortájt nyugdíjba vonuló magas száma miatt drasztikus munkaerő-csökkenés fog bekövetkezni.

A munkaerő-piaci gondok nagyrészt a negatív demográfiai változásokra, valamint a gyors műszaki fejlődésre vezethetők vissza. Jóformán minden szakmában folyamatosan változnak a követelmények; a munkaadók a szakmai tudás és a kulcsképeségek tekintetében is egyre magasabb elvárásokat támasztanak. Általánosan elfogadott tény, hogy a szakiskolai ismeretanyag csak alapokat tud adni; a munkaerőpiac által diktált újabb és újabb követelményeknek a vállalatok belüli továbbképzések révén lehet megfelelni. A friss statisztikai adatok szerint a német munkavállalók csupán 40 százaléka vesz részt évente rendszeres továbbképzésben. Ez az arány néhány EU-tagállamban magasabb, így például Ausztriában és Finnországban eléri a 80 százalékot. Németországban

az alacsony iskolázottsággal rendelkező vagy idősebb korú munkavállalóknak az élethosszig tartó tanulásba való bevonásával lehetne a helyzetet javítani, és minden módon erősíteni kell a gyakorlati képzést.

A vállalatok a munkaerőszerezés érdekében igyekeznek attraktív munkahelyként bemutatkozni, és leendő munkavállalóiknak rugalmas munkaidőt, strukturált juttatási rendszert, a munkahely és a családi élet közötti egyensúlyt, jobban biztosító megoldásokat kínálni. A fiatalok szá-

mára pedig a vállalatok belüli továbbképzési lehetőségeik és a rendszeres továbbképzés tehetik vonzóvá a szakképzésben való részvételt.

A Német Kamarák Szövetsége, a német kormányzat összetett intézkedési csomagot készít elő: ebben szerepelnek az élethosszig tartó tanulást pénzügyileg ösztönző elemek, valamint minden szociális partner vonatkozásában egyedi intézkedések is. A vállalatok rugalmas munkaidő-szabályozással, továbbképzések felkínálásával válhatnak egy-egy munkavállaló számára munkavállaló-baráttá. A kis- és középvállalkozásoknak utóbbi területen nagy lemaradást kell behozniuk, a személyzetfejlesztésnek több figyelmet kell szentelniük.

2004-ben a kormány és a szociális partnerek, gazdasági csúciszervezetek képviselői aláírták a szakképzés és szakember-utánpótlás biztosításáról szóló megállapodást. Ennek értelmében a vállalatok további képzőhelyek létrehozását, több fiatal meggyőzését vállalták, az állam pedig eltekintett a szakképzési adó kivetésétől. A kezdeményezés eredményes volt, a gazdaság által vállalt célok teljesültek. A 2005. évi adatok szerint több mint 190 000 német vállalat vett részt a fiatalok gyakorlati képzésében. 2006 és 2007 között 5,5 százalékkal nőtt a megkötött tanulószerveződések száma. Továbbra is vannak olyan vállalatok, akik a saját munkaerőigényükön felül is foglalkoznak fiatalok szakmai képzésével. 2007-ben a megállapodást további három évre meghosszabbították. A célok között szerepel a többi közt, hogy évente 60 000 új képzőhelyre kell fiatalot találni, és 30 000 további vállalatnak kell a szakképzésben szerepet vállalnia.

(Forrás: Észak-pesti szakképzés A-Z)

Magyar Agrárkamara Hiányzik az agrárium országos szakképzési stratégiája

Az agrárszakképzés területén országos stratégia kialakítására lenne szükség – állítja Téli Róbert, a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság tagja, aki a területen a Magyar Agrárkamart képviseli. Véleménye szerint a gyakorlati oktatás érdekében be kellene vonni a tanulószerveződések rendszerbe

L. L.

– Milyen gondokkal küzd az agrárszakképzés? Mennyire vonzó az agrárium a fiatalok számára?

– Az agrárszakképzés több szempontból is jelentős nehézségekkel küzd. Mindenekelőtt azért, mert részben minisztériumi, részben önkormányzati fenntartású iskolákban – alapvetően túl sok iskolában – folyik. Másrészt a munkaerő-piaci kereslet is csökkent, ugyanakkor a következő időkben jól felkészült, döntési kompetenciák befogadására képes szakemberek lesz szükség. Ma már egy-egy munkaeszköz értéke több tízmillió forint, de kevés szakiskola van, ahol a modern gépeket is ki tudják próbálni a tanulók, a gyakorlatban pedig szinte nem is tanulják meg kezelni. Szükséges lenne az agrárszakképzés keretében országos stratégia kialakítása, de a régiókban mindenképpen át kell gondolni az agrárszakképzést. Nyilvánvalóvá kell tenni a tanulók számára, hogy csak azoknak szabad ezt a szakmát választaniuk, akik az elhelyezkedés során is az ágazatban kívánunk dolgozni. A gépész szakmákon túl, agrárvégzettség nem tud más szakmában elhelyezkedni a végzős tanuló, így potenciális munkanélküliként jelenhet meg a munkaerő piacon. Szükséges lenne átgondolni a tangazdaságok bevonását a tanulószerveződések rendszerbe, mivel ezek a szakma nagyon széles választékát képesek alapgyakorlatok tekintetében megismertetni, oktatni. Mindezen túlmenően az is fontos, hogy a tanulók az utolsó évben vállalkozásokban, gazdálkodóknál találkozzanak a majdani foglalkoztatókkal. Szükséges lenne az ágazati szakmákban a közgazdasági ismereteket, vállalkozási ismereteket nagyobb óraszámokban, gyakorlatorientáltan oktatni, mivel az így felkészített tanulók a munkavégzésük során képesek lesznek önálló döntéseket hozni, átlátják a döntések vállalkozásra gyakorolt hatását.

– Mit tart az RFKB-k eddigi működése során a legfontosabbnak?

– A Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottság és az Oktatási Hivatal regionális Igazgatósága az elmúlt időszakban együttesen próbálta az elfogadott stratégia mentén fejleszteni a szakképzést. A bizottsági munka során az intézményfenntartók és a gazdasági-vállalkozói körrel aktív kapcsolatban lévő szervezetek (gazdasági kamarák, szakszervezetek) képesek feltárni a problémákat. Ebben a folyamatban a munkaerő-piaci felmérés jelentheti a kezdetet a szakképzés és az aktív munkaerőpiaci igények közelítésében. Mára gyakorlatilag a köztu-

datba bekerült a hiányszakma, mint kiemelten támogatandó képzési irány meghatározása. A bizottságok regionális szinten határoznak a decentralizált alapok pályázati kiírásáról, a támogatások megítéléséről. Tehát a munkaerő piaci felmérés és a képzési keretszámok meghatározása az első lépéseket jelenti,

Az agrárszakképzés nehézségeivel küzd

hatása, eredményessége közep-távon állapítható meg.

– Valódi áttörés mikor várható a szakképzés területén?

– A munkaerő-piaci igényeknek teljeskörűen megfelelő szakképzést – véleményem szerint – nem lehet kialakítani. A képzési szerkezet átalakítása során arra kell törekedni, hogy a szakképzésben közelítsük a munkaerő piaci igényeket, egyre magasabb szakismeretekkel, egyre újabb technológiák megismerésével, azok gyakorlatban történő használatával kell felvértezni a tanulókat, kiegyensúlyozott szerkezetben az iskolai gyakorlatok és a tanulószerveződések keretében elsajátított gyakorlati ismeretekkel. A tanulószerveződés amellett, hogy a „munkabér” ösztönzése mellett motiválja a tanulót, segít az elhelyezkedésben, munkahelyszerzésben.

Kritikussá válik a szakemberhiány

Eredményes a francia kamarai képzés

Nyugat-Európa ugyanazzal a gondokkal küszködik a szakmunkásképzés területén, mint Magyarország. Hasonlóan rossz a demográfiai helyzet, egyre súlyosabb gondot jelent a végzettség nélküli, illetve a munka nélküli fiatalok nagy száma, illetve az egyes szektorokban tapasztalható, már-már kritikussá váló szakemberhiány. Ezért különböző szisztémákkal próbálkoznak a szakmunkás hiány enyhítésére.

Losonczy Livia

Franciaországban a szakképzés finanszírozásában az állami szerepvállalás az utóbbi években fokozatosan csökkent, míg a cégek és a gazdálkodóké jelentősen nőtt. A képzésért, a tanuló vizsgára bocsátásáért az állam vállal garanciákat. Ezt a jogosultságot átruházhatja a kamarákra is. Ez azt jelenti, hogy a kamarák is létesíthetnek iskolákat, illetve kialakíthatnak képzési programokat. (Fontos tudni, hogy Franciaországban kötelező a kamarai tagság.) A kamarai képzések előnye, hogy a fiatal közvetlen céges munkatapasztalatokat, vagyis gyakorlatot szerez. Naprakész technikai, technológiai ismeretek birtokába jut a gyakorlati munkája során, nem utolsósorban pedig a cégek a legmodernebb technológia oktatását is lehetővé teszik az iskolai oktatás keretében azért, hogy az intézmények rendelkezésére bocsátják saját termékeik és eljárásaik leírását. A módszer eredményességét mutatja, hogy a kamarai gyakorlati képzésben részt vevők 85 százaléka a

végzést követő hat hónapon belül állást talál (míg az állami szakiskoláknál ez az arány 51 százalék).

A gyakornoki képzés során az adott cég nem gyakorlati helynek, hanem munkahelynek tekintendő. Mind a juttatások, mind a kötelező oktatás, védőfelszerelés stb. tekintetében a munkáltató köteles a gyakornoki képzésben részt vevő fiatalot alkalmazottként kezelni, valamint kinevezni mellé egy szakoktatót is. A gyakornoki szerződés egyben munkaszerződés is, melyben kikötött próbaidő és más, az alkalmazottakra vonatkozó kitétel is szerepel.

Franciaországban most az az is kísérleteznek, hogy a legalább hároméves szakmai gyakorlatot beszámítják a szakmai végzettségbe. A szakirányú képzőintézmény döntésén múlik, hogy a gyakorlat igazolása alapján kiadja-e a végzettséget igazoló dokumentumot. Ez a rendszer azonban még nem terjedt el általánosan: a képző intézmények attól tartanak, hogy a gyakorlat beszámítása – képzettségnékvagy vizsgának – csökkentheti a szakképesítésük értékét.

Zatik Faáruházak Kft.

Cégen belül specializálódnak a szakemberek

A Zatik faáruházak, fatelepek 25 munkatársából egyikük sem asztalos, erdész, illetve faipari mérnök, ennek ellenére – a helyi képzésnek köszönhetően – elegendő szaktudással rendelkeznek, és szakszerűen végzik munkájukat mind a szarítási technológiában, mind a raktártechnológia területén, valamint az informatikában – mondta el Zatik József, a kft. tulajdonos ügyvezető igazgatója.

Strbik László

A Zatik Kft.-nél azért nem dolgoznak szakirányú végzettségű szakmunkások, mert a cég saját technológiát alkalmaz és ezt tanulják meg a munkatársak. Zatik József szerint a mai világban szinte lehetetlen a szakmunkás-igényt előre megfelelően behatárolni. Egy adott területen a technológiai fejlődés illetve a specializálódás okán csak arra a szakterületre jellemző általános alapképzésnek van értelme. Az a megoldás, hogy a munkahely az igényeknek megfelelően specializálja a munkatársait.

– Tapasztalataim szerint jelenleg a szakmát szerzett embereknek csak mintegy 20 százaléka

Zatik József ügyvezető igazgató

dolgozik azon a területen, ahol szakmunkás-bizonyítványt szerzett – hangsúlyozta Zatik József. Budakalászon, Budapesten,

A raktártechnológiához is kell képzés

Vecsés határában és Győrben található faáruházakban csaknem 2 500–2 500 különböző fa féléksz illetve késztermék található, melyek a mindennapi életben használatosak, bútorkészí-

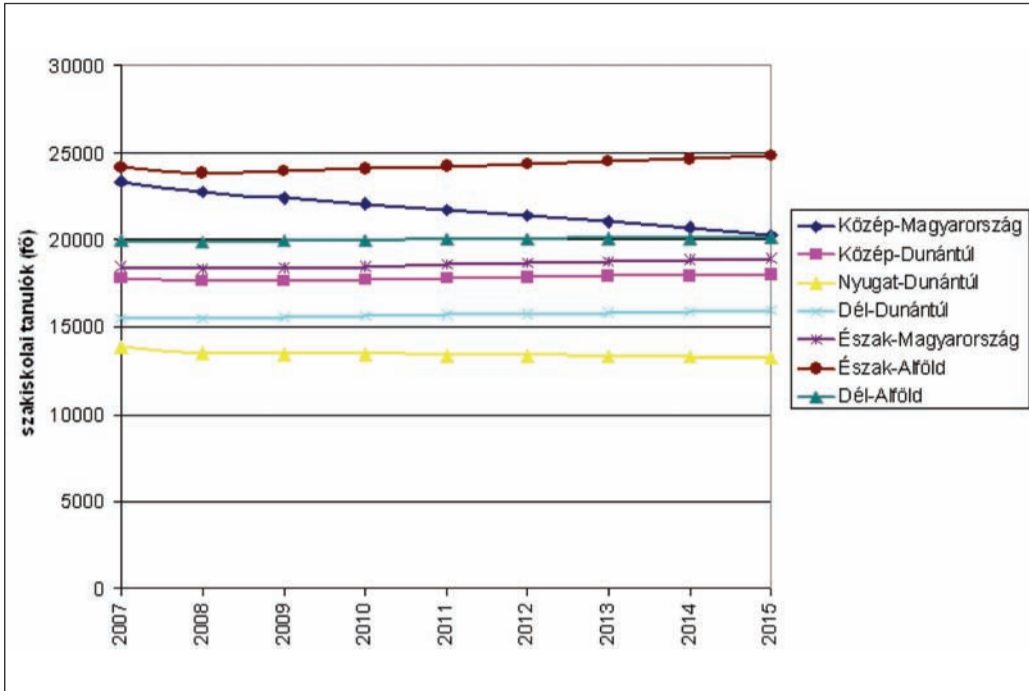
téshez, barkácsoláshoz, belső-építéshez, kerti és kültéri építmények szerkezetéhez.

A munkahely az igényeknek megfelelően specializálja a munkatársait

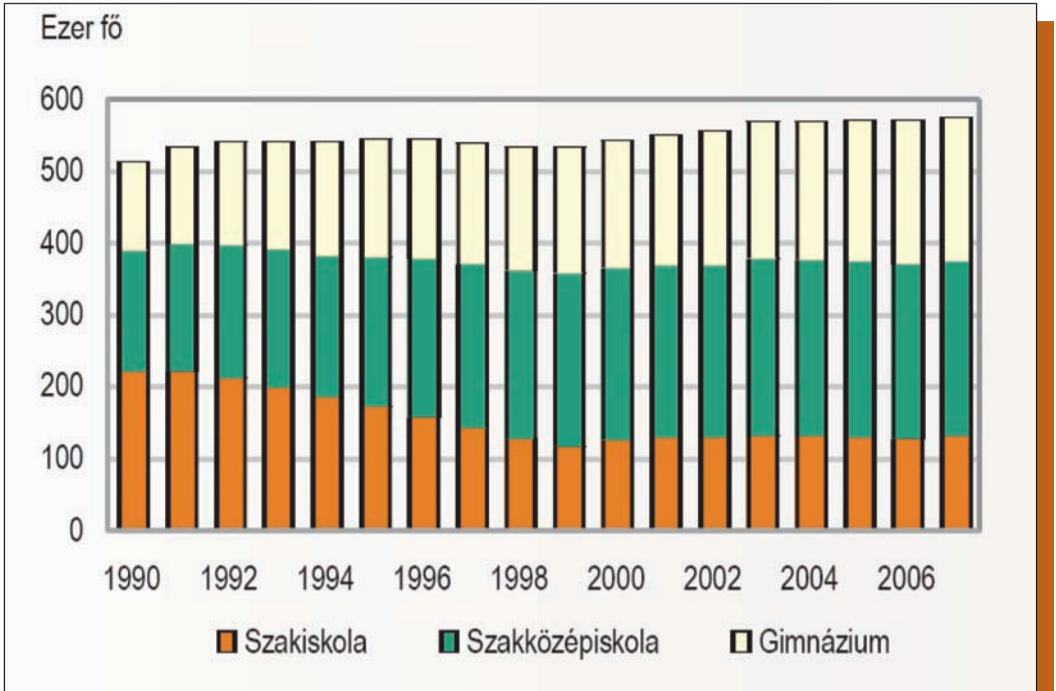
A szakképzéssel és a tanulókkal kapcsolatos statisztikai adatok

A szakiskolában tanulók várható létszáma 2015-ig, régióként (fő)

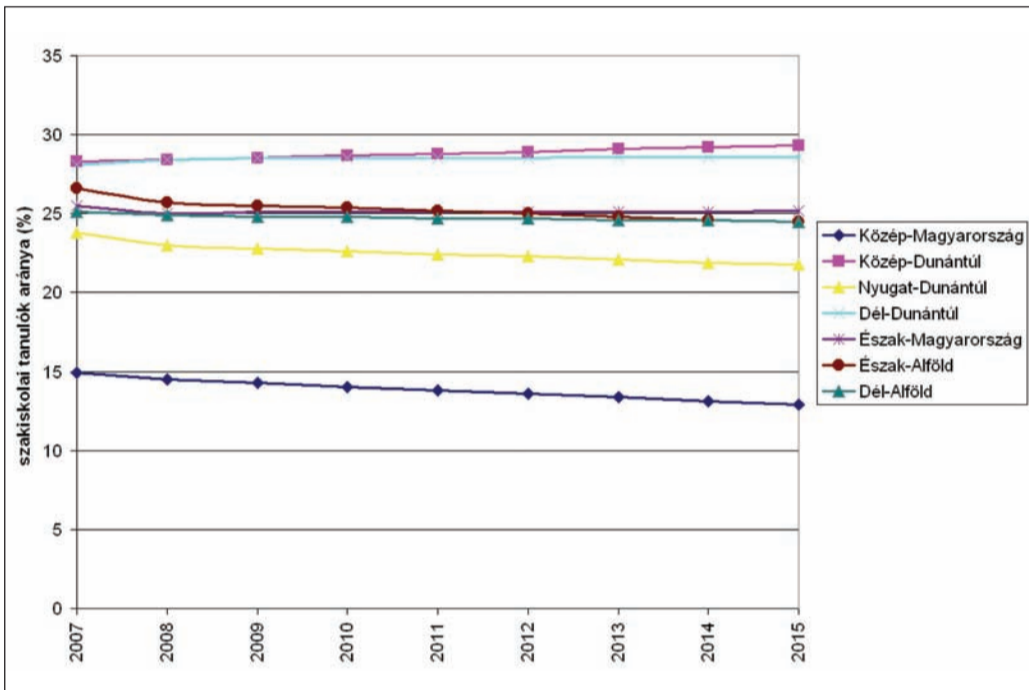
Forrás: Németh Nándor, 2008.

A középfokú oktatás nappali képzésén tanulók száma

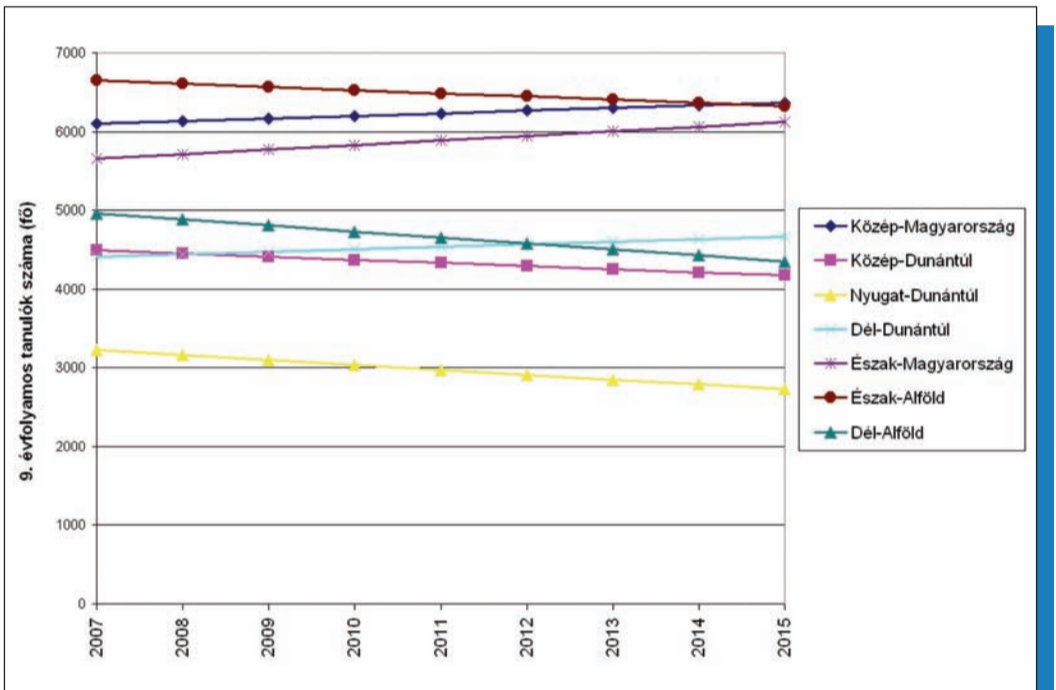
Forrás: KSH Statisztikai Tükör, 2008/41.

A szakiskolában tanulók várható aránya 2015-ig, régióként (%)

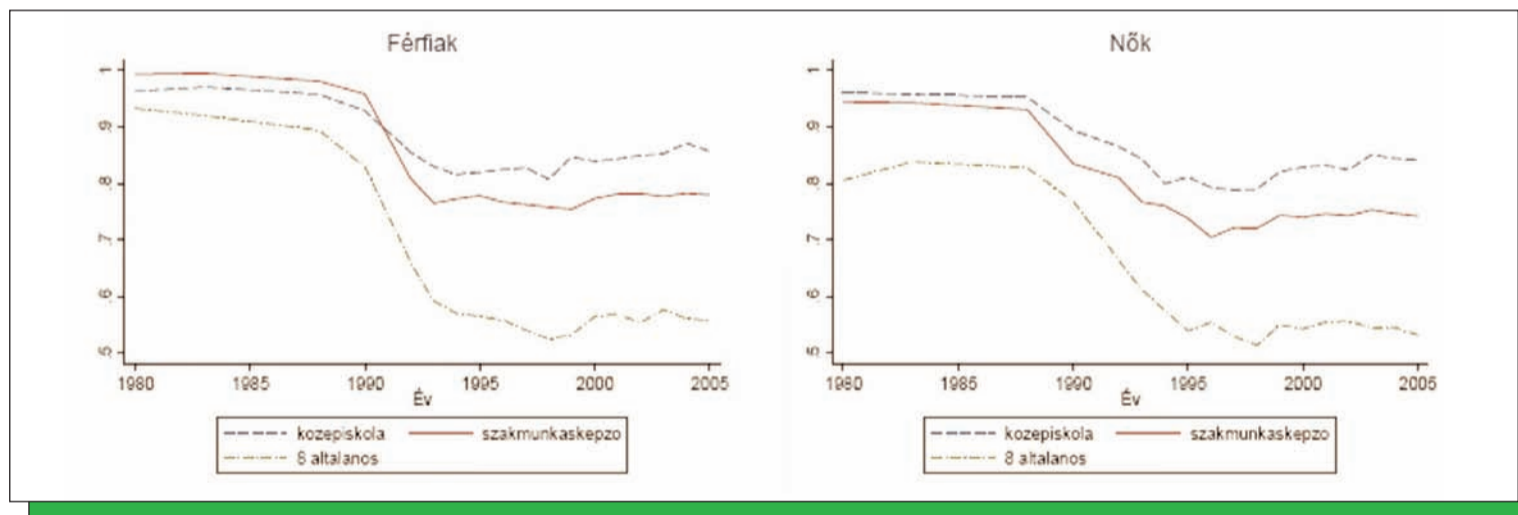
Forrás: Németh Nándor, 2008.

Adott megyében tanuló 9. évfolyamos szakiskolai és speciális szakiskolai tanulók várható száma régióként (fő)

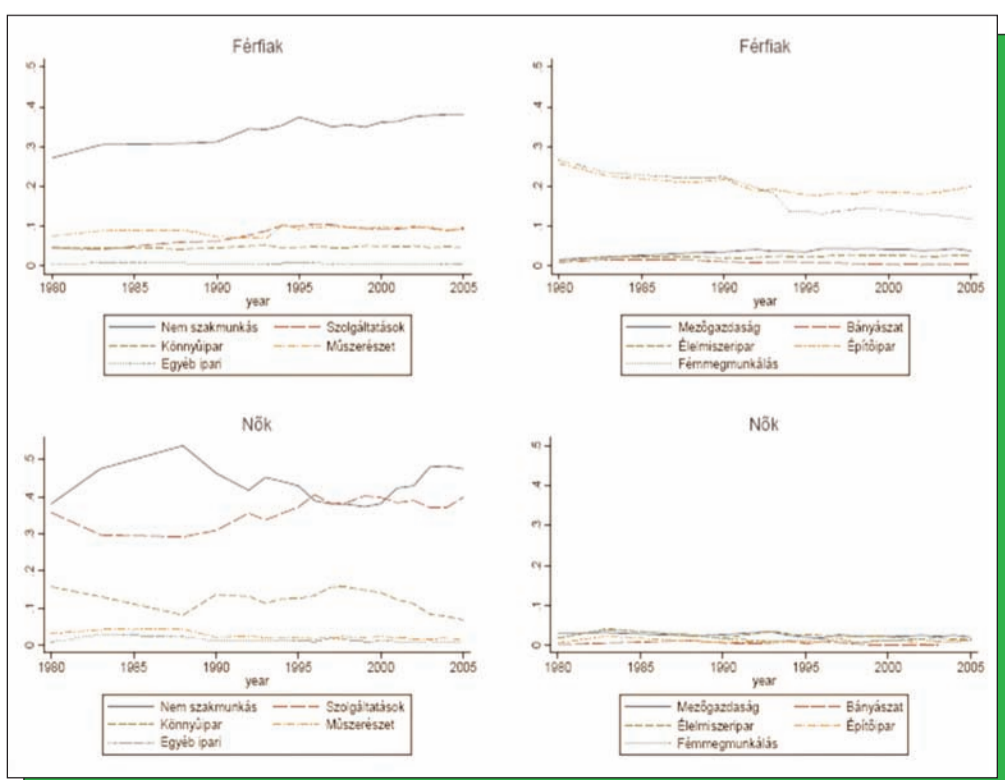
Forrás: Németh Nándor, 2008.

Foglalkoztatási arányok változása a 8 általánost, szakmunkásképzőt, középiskolát (érettségivel) végzettek körében

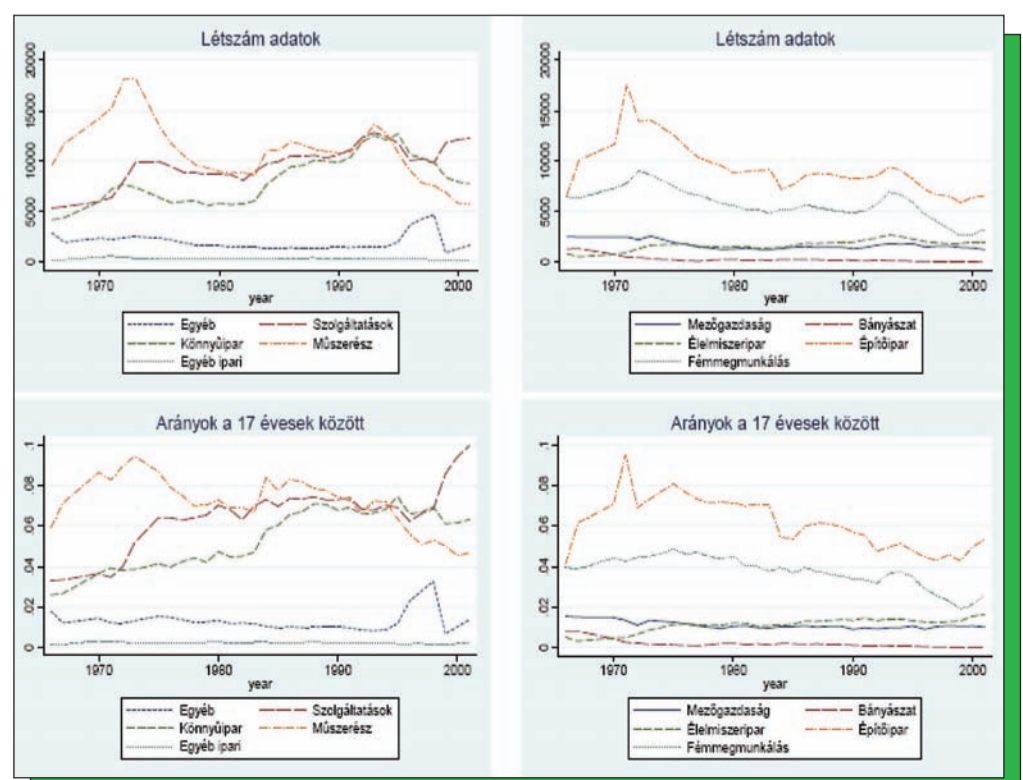
Forrás: Kézdi, 2007

Az érettségi nélküli szakképzettek foglalkoztatási megoszlása szakcsoportok szerint

Forrás: Kézdi, 2007

Az érettségi nélküli szakképzés évenkénti kibocsátása szakcsoportok szerint

Forrás: Kézdi, 2007

ELMŰ Nyrt.: Beszállítóik is vesznek fel végzett fiatalokat Külföldi gyakorlaton a villanszerelő tanulók

Az ELMŰ Nyrt.-nél úgy tapasztalják, hogy szinte évről évre csökken a szakmunkástanulók tudásának színvonala, ezért a cég többféle módon ösztönzi az általuk képzett növendékeket tudásuk gyarapítására. A társaság a velük tanuló-szerződésben álló fiatalok mintegy tíz százalékát tudja elhelyezni.

Erdélyi T. László

A Budapesti Elektromos Művek (ELMŰ) Nyrt. villanszerelő képzésében vesz részt, s Terényi Nándor tájékoztatása szerint minden évben elegendő tanuló jelentkezik. A személyzet-fejlesztési osztályvezető ugyanakkor azt tapasztalja, hogy az utóbbi tíz esztendőben gyengült a növendékek felkészültsége.

Ma már kettős tanulmányi eredménnyel is be lehet jutni a szakmunkásképzőbe. Ezért mi is megkeressük a szakiskolákban tanuló kilencedik-tizedik évfolyamos diákokat, akik pályaválasztás előtt vannak, s igyek-

szünk meggyőzni őket, hogy válasszák a villanszerelő szakmát – fűzi hozzá Terényi Nándor.

A szakember örvendetesnek nevezi, hogy megalakultak a Térségi Integrált Szakképző Központok (a TISZK-ek), s így központosítják az erőforrásokat – egyebek között a képzéshez szükséges gépeket. Gondként említi viszont, hogy Pest Megye Önkormányzatának Hivatala úgy döntött, a szentendrei Petzelt József Szakiskolában jövőre nem indul villanszerelő osztály.

Az ELMŰ minden évben képez bizonyos számú növendéket, akikkel tanuló-szerződést is köt.

Rendszerint három-négy tanítétezből, köztük a Petzelt

József Szakiskolából verbuváljuk a tanulókat. A megyei önkormányzat döntése miatt kieső létszámot tudjuk ugyan pótolni más iskolából, de jobban szeretünk olyan tanítétekből növendékeket szerződtetni, amelyeket jól ismerünk, s a tanáraikkal régóta kapcsolatban állunk – magyarázza Terényi Nándor, hogy számukra miért hátrányos, ha Szentendrén kimarad egy évfolyam.

Az ELMŰ a vele egy cégcsoportban lévő Észak-magyarországi Áramszolgáltató (ÉMÁSZ) Nyrt.-vel oldja meg a gyakorlati képzést, ez utóbbi ellátási területén, Salgótarjánban és Szerencsen. Ezért a tanuló-szerződéseket a jog-

szabálynak megfelelően a Nógrád megyei, illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kamarával kell ellenjegyeztetni. A személyzetfejlesztési osztályvezető arról is beszámol, hogy mivel a növendékek felkészültsége szinte évről évre gyengébb, a társaság e helyzetet többféle módon igyekszik javítani. Egyrészt hazon belül szakmai versenyeket rendez az „elműs” és az „émászos” tanulók számára, másrészt tanulmányi kirándulásokra viszi őket, például a Paksi Atomerőműbe, a gibárti vízi erőműbe és a Mátrai Erőműbe.

A Petzelt József Szakiskolának már több alkalommal sikerült eredményesen pályáznia az Európai Unió által meghirdetett Tempus Leonardo-program kiírásaira. E pályázatokba az ELMŰ német tulajdonosainak egy-egy áramszolgáltatóját is bevonják, így csereprogram révén a cég évente négy-hat tanuló tud kiküldeni Németországba, ahol hat hétig az RWE, illetve az EnBW konszernnél folyó munkát tanulmányozhatják. Terényi Nándor szerint a tanulók ezen idő alatt többet fejlődnek, mint idehaza fél év alatt. Tapasztalatokat szereznek például arról, hogy melyek odakinn az áramszolgáltatás minőségi mutatói, vagy milyen a szerelőautó felszereltsége, milyen különbségek vannak a hálózatüzemeltetésben az itthoni és a kinti helyzet között. (A társaság számára ezért is kedvezőtlen, ha kimarad egy évfolyam.)

Az osztályvezető tájékoztatása szerint a náluk képzett tanulóknak mintegy tíz százalékát a szakképesítés megszerzése után fel is veszik, s további 40 százalékukat el tudják helyezni a beszállító alvállalkozóknál, akik az ELMŰ hálózatán dolgoznak.

Az iskolában szerzett tudás nem elég a sikerhez

A tanulókra is figyel a L'Oréal

A L'Oréal Magyarország Kft. fodrászati divíziója, professzionális fodrászati termékek értékesítésével, a magyarországi fodrászati szakma fejlesztésével foglalkozik – tudtuk meg Michel Tóthtól, a cég marketingigazgatójától. Célkitűzéseikbe és jelenlegi működésükbe egyre nagyobb mértékben beletartozik a fiatal, tehetséges fodrászok segítése is. Tevékenységük egyik legfontosabb pillére az oktatás.

Andrássy Antal

– Színvonalas oktatás nélkül nem lehet minőségi fodrászati piacról beszélni – hangsúlyozta Michel Tóth, a L'Oréal magyarországi marketingigazgatója. Éppen ezért arra törekednek, hogy minél sokoldalúbban segítsék a fiatalokat a fodrászati pályán, hiszen megkérdőjelezhetetlenül ők a letéteményesei a szakma jövőjének.

A pályakezdőket érintő tapasztalataik alapján Michel Tóth úgy véli, jó alapot kapnak az iskolákban, ám amikor elhagyják az intézményt, a fejükből lévő tudás még közel sem teljes ahhoz, hogy sikeresek legyenek a szakmában, és esetleg a későbbiekben jól tudjanak majd egy fodrászszalonat működtetni. Fel kell ugyanis ismerniük, hogy a tárgyi tudásnak és a művészi látásmódnak egyszerre kell birtokeában lenniük, ám emellett is elengedhetetlen a folytonos tanulás. Olyan szakmában dolgoznak, ahol folyamatos megújulás, és ez alatt nemcsak a divatvilág hullámzásait kell érteni, hanem a hajvágás és hajfestés területén megjelenő új technikák elsajátítását is. Ennek mindegyikét jellemzőnek kell lennie a szakiskolákban oktató tanároknak is, mert a diákok számára fontos, hogy az alaptéchnikák ismerete mellett az újabb irányzatokból kialakult fogásokat is elsajátíthassák. A tanulóévek alatt elsajátíthatják az elméletet, ám amint kikerülnek az iskolából és bekerülnek egy szalonba, máris a fodrászat egy

majd a frizuradivatot – szögezte le a marketingigazgató. Azt is elismerte: a szakképzés terén még nem rendelkeznek régmúlt-ra visszanyúló tapasztalatokkal, mivel még nem alakítottak ki kellően szoros együttműködést a tanulókkal, illetve a képző intézményekkel.

Éppen ezért a L'Oréal Magyarország Kft. a 2008-as év elejétől új célokat tűzött ki maga elé, melyben a tanulókkal való kapcsolat kiépítése kiemelt helyet foglal el. Áprilisban részt vettek a Szakma Sztár Kiállításán, ahol, mint főtámogatók, standdal is megjelenhettek, és nagyon sok tanulóval volt alkalmuk találkozni, beszélgetni. A jövőt illetően is

A szépségszakmákban folyamatosan tanulni kell

a vendég legközelebb is hozzá térjen vissza. Mindenképpen fontos, hogy a fiatal szakembert érdekelje a szakmája, őrizze meg a kreativitását, sőt, időről időre inspirációt érezzen és képezze magát. Legyen nyitott minden újdonságra, mert ő lesz az, aki formálja

vannak terveik az együttműködés megerősítése érdekében, mert szeretnék, ha ők is hozzá tudnának járulni a fodrászati piac és a szakmai oktatás fejlesztéséhez, hogy a jövő fodrászaira is méltán legyen büszke a szakma.

A munkabiztonságra is ügyelni kell

A Paksi Atomerőmű magas színvonalú képzést biztosít a dolgozóknak

Ahol válogathatnak a jól felkészült kezdő szakmunkások közül

A Paksi Atomerőmű (PA) Zrt. jelenleg mintegy 250 szakmunkást, valamint 850 szakközép-iskolai végzettségű munkavállalót alkalmaz. Mittler István a társaság kommunikációs vezetője elmondta: 2005–2008 között mintegy 220-230 ilyen végzettségű új felvételejük volt, akik jelenleg is az atomerőműben dolgoznak, így gyakorlatilag 100 százalékban beváltak.

Strbik László

A szakmunkások megfelelésében közrejátszik az is – mondta el a Paksi Atomerőmű kommunikációs vezetője, hogy az atomerőmű viszonylag kis létszámú utánpótlást igényel, a sok pályázó közül gondosan választják ki a legjobbakat. Az is sokat számít, hogy a legtöbb munkakörben szükséges speciális szaktudást a fiatalok a belső képzési rendszer által biztosított 6-18 hónapos betanulás során szerzik meg.

A PA Zrt. utánpótlásigényének egy részét a helyi szakközépiskola, az Energetikai Szakközépfiskola és Kollégium biztosítja. Az iskola és az erőmű közelsége, a gyakorlati képzés közvetlen lehetősége és a szoros együttműködés garanciát biztosít a minőségi, gyakorlatorientált képzésre és az iskolából kikérülő fiatalok jó elhelyezkedési lehetőségére. Az alapítványi formában működő intézmény fő támogatója az atomerőmű.

A kommunikációs vezető kiemelte: 2008-ban a Paksi Atomerőmű Zrt.-nél tanuló-szerződéses alábbi szakképesítések tekintetében töltötték szakmai

gyakorlatukat a szakiskolai tanulók: egy-egy szerkezetlakatos, gépi forgácsoló, és villanszerelő, öt víz- és központifűtés-szerelő, továbbá két fémforgácsoló tanuló.

Középfokú szakképző intézménnyel kötött együttműködési megállapodás alapján pedig a következő szakképesítések megszerzésére fogadott a Paksi Atomerőmű Zrt. összefüggő, egy-négy hetes szakmai gyakorlatra szakiskolai és szakközépfiskolai tanulókat: egy-egy számítási szakügyintézőt, erőáramú elektrotechnikust, fémforgácsológát, idegenforgalmi technikust, és elektronikai technikust, két gazdálkodási menedzser asszisztent, négy pénzügyi-számviteli ügyintézőt, öt gépipari számítástechnikai technikust, tíz idegennyelvi titkárt, 11 környezetvédelmi nukleáris energiaipari technikust, valamint 15 gépgyártás-technológiai technikust.

Egy modern ipari nagyüzemnek csak jól kiképzett, szigorú vizsgakövetelményeknek eleget tevő személyek üzemeltethetnek. Nincs ez másképp a Paksi Atomerőmű esetében sem. Már az építkezés alatt megkezdődött az üzemeltető személyzet képzése és folytatódott az üzembe helye-

Mittler István, a társaság kommunikációs vezetője

zés időszakában is. A betanító képzésre orosz és német atomerőművekben került sor. Az erőmű telephelyén, valamint a hazai kutatóintézetekben és egyetemeken is olyan képzési programok indultak, amelyek megfelelő színvonalon biztosították és biztosítják a már vizsgázott személyzet utánképzését és a betanulók alapképzését.

Az üzemeltetői, karbantartói, gyártói és minőségbiztosítási területeken csak kiképzett és jogosító vizsgával rendelkező személyek dolgozhatnak. Bizonyos munkakörök esetében hatósági jogosító vizsga letétele is kötelező, amelyet három évente meg kell újítani.

Új lendületet adott az üzemeltetők képzésének területén az

1989-ben üzembe helyezett, közös magyar- finn fejlesztésű blokkszimulátor. Megszűnt a korábbi partnerektől való függés, a berendezés a paksi blokkok tökéletes szimulációjára, „testre szabottan” készült, és üzembe helyezése óta folyamatos fejlesztés alatt áll. Lehetőséget biztosít üzemi és üzemzavari helyzetek gyakorlására vagy új eljárások, üzemmodok bevezetés előtti tesztelésére.

1994-ben a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) jelentős szellemi és anyagi támogatásával kezdődött meg a személyzetképzés átfogó korszerűsítése a paksi atomerőműben. A négyéves munka felölelte a világban ma legkorszerűbbnek tekintett oktatási rendszer bevezetését, a karbantartó személyzet képzését szolgáló gyakorló-oktató központ létesítését és a biztonsági kultúra továbbfejlesztését. Ennek a komplex feladatnak szellemében készült el 1995–1996-ban a Karbantartó Gyakorló Központ.

Elérhető eredményként megfogalmazhatók:

- csak oktatott és vizsgázott személyzet végezhesen munkát,
- csökkenjen a karbantartási események száma,
- csökkenjen a karbantartás utáni meghibásodások száma és váljon hatékonyabbá a munkavégzés,
- az egyes munkafolyamatok inaktív körülmények között végrehajtható begyakorlással csökkenthető a blokkokon végzett tevékenységek személyi dózisterhelése.

A gyakorló központ feladata a betanító, a szintentartó, az ismétlődő és a rendkívüli képzések gyakorlati részének oktatása. Az oktatást főállású oktatók és nagy gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező meghívott szak-

emberek végzik. Az oktatáson túl az eredeti berendezések kintűnő, karbantartáshoz kapcsolódó technológiai fejlesztési lehetőségeket is biztosítanak. Lehetőség nyílik a karbantartási segédberendezések, javítási és ellenőrzési módszerek, dozimetriai eljárások és eszközök alapos kipróbálására a blokkokon történő műveletek elvégzése előtt – mindezt természetesen inaktív körülmények között. A műhelyekbe való belépés rendje is megegyezik az erőmű ellenőrzött zónájába történő belépés mozzanataival.

Az oktatást korszerű számítógépes háttér támogatja. Az impozáns épületben modern irodák és előadóterem biztosítják az oktatás és a vizsgáztatás megfelelő színvonalát. A karbantartó gyakorló központot 1997 márciusában adták át rendeltetésének. A NAÜ támogatásával létesült központban a világon egyedülálló megoldást alkalmaztak, az oktatási környezetet nem a szokásos makett berendezésekkel alakították ki. Az atomreaktor, a gőzfejlesztő, a keringtető szivattyúk, a tolózárok és az egyéb segédberendezések mind eredeti gyári szállítású egysé-

gek, amelyeket más, üzembe nem helyezett atomerőművekből szerzett be vagy saját forrásból biztosított az erőmű. Az új létesítmény tovább emeli az erőmű nukleáris és üzemeltetési biztonságának színvonalát.

Elsőként a hazai oktatásügy történetében, 1986-ban önálló középiskolát hozott létre és indított a Paksi Atomerőmű. Fő célunk a szakembergárda biztosítását tekintették a gépész, villamos és irányítástechnikai területen. Néhány évvel később megjelent a környezettechnikai és a menedzserasszisztens szak is. A szakközépfiskola hírneve hamar túlnőtt a megye határain, ma az országban a legelismerettebbek egyike. A négyéves szakközépfiskolai képzést követően sokan választják a technikai minősítés megszerzését is. Aki pedig felsőfokú képzettséget kíván szerezni, ugyanabban az iskolakomplexumban tanulhat tovább. A BME Gépészmérnöki Kara főiskolai oktatás keretében olyan energetikai mérnököket képez Pakson, akik műszaki, gazdasági és informatikai ismereteikkel képesek az energetika területén az üzemeltetési feladatok ellátására.

A Paksi Atomerőmű

Trilak Festégyártó Kft.: Akadémiát létesítettek a termék felhasználóinak Diplomát adnak a festőmestereknek

Nagy Klára, a Trilak Festégyártó Kft. kereskedelmi marketingvezetőjeként többek között a cége és a festőmesterek, valamint kereskedő partnereik közötti kapcsolat ápolásával foglalkozik. Am a szakképzés a szakiskolák támogatása, a már aktív festőmesterek továbbképzése, a festőmestereknek szervezett rendezvények szervezése is a teendői közé tartozik.

A. A.

– Miként foglalná össze cége tevékenységét, létrejöttét, jelenét, jövőbeni célkitűzéseit?

– A Trilak Festégyártó Kft. több mint 100 éves múlttal büszkélkedhet. Vállalatunk tagja Európa második legnagyobb festékipari konszernjének, az amerikai tulajdonú PPG EMEA cégcsoportnak, mely 2008 elején jött létre a SigmaKalon felvásárlásával. Magyarország piacvezető festégyártóként széles áruválasztékkal törekszünk a lakosság, a festőmesterek és az építőipar kiszolgálására. Legismertebb márkáink a Héra, a Trinát,

a Diszperzit, a Lazurán és a Modakril. Fontosnak tartjuk az utánpótlás támogatását, hiszen elengedhetetlen a jól képzett szakember. Bár jelentős térhódítást figyelhetünk meg az úgynevezett „Csináld magad!” területen, sok magánember saját maga próbálja szépíteni, csinosítani környezetét, mégis ez a terület a növekedésével is csak a töredékét jelenti a piacnak, elengedhetetlen a jól képzett szakemberek jelenléte. A Trilak Festégyártó Kft. fontos küldetésének tartja az utánpótlás és a folyamatos képzés hangsúlyozását is. Ezért igyekszünk mindkét területen aktívan tevékenykedni.

– Mennyire nyitottak a pályakezdő szakmunkásoknak a fogadására?

– Cégünk gyártóként tevékenykedik a piacon, nincsenek saját alkalmazásban lévő szakmunkásaink, alvállalkozókkal dolgozunk, akikkel hosszú évekre visszatekintő kapcsolatunk van. Több területen is dolgozunk velük, a márkáinkért felelős marketinges kollégák és fejlesztőmérnökeink munkáját sokban segítik aktív festőmesterek visszajelzései, tapasztalatai, melyeket beépítünk fejlesztéseinkbe, hiszen számunkra kiemelten fontos felhasználóink elégedettsége, ők azok, akik dolgoznak termékeinkkel. Ezenkívül igénybe vesszük szaktudásukat a kereskedelem területén is. A festékkészletekben úgynevezett mintafelületeket készítenek nekünk, melyeken termékeinket mutat-

juk be, valamint a Trilak VIP-üzleteit egységes külső megjelenéssel látjuk el, ami azonos homlokzatot is jelent. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy vásárlóink felé egységesen kommunikáljunk, legyen az az ország bármely pontja. A pályakezdő fiatalokkal a szakiskolákban találkozzunk először, amikor tehetjük, támogatjuk őket előadásokkal, termékekkel, hogy már a képzés szakaszában megismerkedhesse a vállalatunkkal, kipróbálják termékeinket, hiszen a jövőben ők is azokhoz a szakképzett festőmesterekhez tartoznak majd, akikkel folyamatos párbeszédet folytatunk. Ők használják elsősorban termékeinket, ezért kiemelten fontos számunkra vé-

ményük és javaslatuk termékeinkkel kapcsolatban.

– Úgy hallottam egy saját iskolát, „akadémiát” is működtetnek.

– A piaci verseny ma már minden szakmában megköveteli a folyamatos képzést. Ennek megfelelően mindannyian igyekszünk a saját szakmánkban tovább képezni magunkat, megfigyelve az újdonságokat, melyeket nemcsak megtanuljuk, hanem igyekszünk mi magunk is kitalálni. Eppen ezért gyárunk területén kialakítottunk egy területet, ahol létrehoztuk a Trilak Akadémiát, ahol 2000. óta rendszeresen szervezünk festőmesterek képző kurzusokat. Ezek háromnapos képzések, ahová végzett

festő szakembereket hívunk meg. Elméleti és gyakorlati oktatásban részesítjük őket kiváló szakmai ismeretekkel rendelkező kollégáink segítségével. Fontosnak tartjuk, hogy a szakmában dolgozó mestereket támogassuk az újdonságok, trendek bemutatásával, ezáltal segítve őket a piaci igények megfelelésében. A háromnapos képzés vizsgával zárul, melynek sikeres elvégzése esetén Trilak Diplomát kapnak a festőmesterek. Minden évben szervezünk festőmester találkozót, mely egy-egy napos rendezvény, ahol ünnepélyes keretek között átadjuk a Trilak Diplomát. Ezen a rendezvényen bemutatjuk aktuális újdonságainkat, a festőmesterek kipróbálhatják termékeinket, valamint remek alkalom ez arra, hogy személyes párbeszédet folytassunk a szakemberekkel. Ezek az alkalmakon fejlesztőmérnökeink közvetlen a festő-

Rendezvényeiken ki is próbálhatók a cég termékei

mesterektől hallhatnak véleményeket, igényeket termékeinkkel kapcsolatban. Ez is igazolja azt a törekvésünket, hogy gyártóként a szakmában dolgozó festőmesterek körében mindenekelőtt azt kell erősíteni, ami a piac legfrissebb információiból fakad, hiszen nap mint nap megjelennek az újdonságok, nem csak országunkban, hanem külföldön is, amiket érdemes megismerni, alkalmazni. Ezért ez a terület is része a Trilak Akadémián szervezett továbbképző kurzusainknak.

– Végül is miként támogatják jövőben a pályakezdő szakmunkásokat?

– Ők a jövőben termékeink használói lesznek, így már a képzésük alatt fontosnak tartjuk termékeink bemutatását. Természetesen az is fontos számunkra, hogy aktívan részt vegyünk a Szakma Kiváló Tanulója versenyen. Tavaly is ott voltunk, termékeinkkel, trilakos kollégák szakmai tudásával támogattuk a rendezvényt. A nyertes diákokkal találkoztunk azóta is, meghívtuk őket rendezvényünkre, ahol az újdonságokkal is találkozhattak és ki is próbálhatták azokat.

Folyamatosan bemutatják újdonságaikat

Népszerű a Trilak Akadémia

OBO Bettermann Kft.: fontos a pályamodell

A fiatal szakmunkások tudása a gyakorlatban nem elegendő

Vegyessék a fiatal pályakezdő szakmunkásokkal kapcsolatos vállalati tapasztalatait a villamos szerelési anyagok forgalmazásában Magyarországon piacvezető OBO Bettermann Kft.-nek. Garai János ügyvezető szerint pozitívum, hogy viszonylag jó elméleti tudással rendelkeznek, ezzel szemben a gyakorlati tudásuk nagyon kevés.

Strbik László

A fiatalok munkához való hozzáállásával is baj van, rövid munkában töltött idő után sokan felmondanak közülük. Indokaik eléggé változatosak: sok a munka, kevés a fizetés, fárasztó a három műszak, nem így képzelték el, a szülőktől továbbra is kapják a szepbénzt, autót stb.

A cégnek a jövőben a munkaeletről leginkább szerszámkészítő, műanyag, fröccsöntő és tűzihorganyzáshoz értő szakmunkásokra lenne szüksége. Jelenleg 303 szakmunkást foglal-

koztatnak, tanulószervezős tanulók nincsenek. Ennek oka, hogy nagyon szigorúak a törvényi feltételek – tudtuk meg az ügyvezetőtől. Így például a szerszámkészítő szakma esetében a tanuló két nap elméleti oktatást kap az iskolában és három nap gyakorlati képzést a cégnél. Ehhez a cégnek biztosítania kell egy tanműhelyt, ahol ugyanolyan szerszámkészítő gépek vannak, mint a termelésben, valamint egy főállású oktatót. A tanulókat ugyanígy nem szabad rögtön a termelésben foglalkoztatni.

– Egy tanműhely felszerelési költsége olyan magas, hogy

részünkről egyszerűen elképzelhetetlen – hangsúlyozta Garai János, s elmondta, hogy a cégcsoportnak több szakmunkás-képző iskolával van szerződése. Szakképzési hozzájárulási szerződéseik vannak a győri Pattantyús Á. Géza Ipari Szakközépiskolával, a kecskeméti Kándó Kálmán Szakközépiskola és Szakiskolával, az egeri Bornemissza Gergely Szakközép- és Szakiskolával, a dabasi Kossuth Zsuzsanna Szakképző Iskola, az újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola és Szakiskolával, a budapesti Öveges József Szakközépiskolával és a dunajvárosi Szakközépiskolával.

Ezek mellett például hegesztő-tanfolyamra vagy targoncások részére könnyűgép-kezelői tanfolyamra nem állami iskolával is kötöttek szerződést. Évente 5,5 millió forintot for-

dítanak szakmunkásképzési célokra – közölte az ügyvezető igazgató. Ebből a szakképzési hozzájárulás 2,5 millió forintot tesz ki, míg egyéb nem állami képzőintézményekre három millió forintot fordítanak.

Garai János kifejtette, hogy több javaslata van a szakmunkásképzési rendszer jobbítására. Így például kedvező lenne, ha az oktatási rendszer igazodna a piaci igényekhez, gyorsabban reagálna, mint jelenleg. Legyen összhangban az oktatási rendszer és a munkaiügyi központok tevékenysége, ahol szintén folynak képzések.

Az állami oktatás hálózatban működjön, mert jelenleg például hiába képeznek szerszámkészítőket jelenleg Esztergomban, Győrben és Békéscsabán, tudvaleg, hogy a magyar munkaerő nem igazán mobil, tehát nincs esélyünk magunkhoz csábítani a végzeteket.

Garai János szerint vissza kell adni a szakma becsületét, és annak megbecsülését, aki jó szakmával rendelkezik. Ezért is támogatják az MKIK kezdeményezését és vesznek részt jövőre is a jelenleg szervezés alatt álló

Vegyessék a fiatal pályakezdőkkel kapcsolatos vállalati tapasztalatok

SZKTV-n. A 2009-es versenyt csaknem egymillió forinttal támogatják, ez mintegy tíz százalékkal haladja meg az ideai támogatási összeget. A teljes összeg fele – több mint félmillió forint – a szponzori díj, amelyet a rendezvényen való részvételért fizet a cég, a másik feléből a cég a második helyezett diákok és felkészítő tanárai részére 75 000–75 000 forint értékű jutalmat biztosít.

Garai János reményének adott hangot, hogy a 2009-es SZKTV még jobban szervezett lesz, mint az ideai, mivel a versenyt a Budapesti Vásárcsarnokban a most elkészült új G pavilonban és a vele egybeépült A pavilonban rendezik meg, így nagyobb tér áll majd rendelkezésre. Természetesen a számukra legfontosabb villanyszerelő szakmai verseny helyszíne is tágasabb lesz.

„Nekünk nagyon fontos, hogy a villanyszerelő szakmában végző tanulók megismerjék a cégünket és a pályájuk kezdetén információkhoz jussanak termékeinkkel kapcsolatban” – mondta el Garai János, majd hozzáfűzte: kiemelt jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a szakképzés

Jelenleg 300 szakmunkást foglalkoztatnak

Az OBO Bettermann kelet-közép-európai központot épít nálunk

Az OBO Bettermann cég tulajdonosa Ulrich L. Bettermann 1993 őszén alapította az OBO Bettermann Hungary Kft.-t Budapesten. A cég kezdetben rögzítéstechnikai anyagok összeszerelését végezte az anyavállalat részére, majd később, 1994 tavaszán megkezdte kereskedelmi tevékenységét. A dinamikus fejlődésnek köszönhető, hogy három év alatt „kinötte” budapesti ingatlanát, ezért 1996-ban megvásárolta Bugyi községben a mintegy 20 hektárt kitevő mai telephelyét. Az új gyártócsarnok, áruáraktár és irodaépület kialakítása, illetve felépítése rövid idő alatt befejeződött, és 1997-ben megkezdődött azok rendeltetésszerű használata.

Bugyiban a cég új beruházásba kezd a meglévő telephely mellett található ipari parkban. A mintegy 15 ezer négyzetméter alapterületű két gyártócsarnokot kétféleképpen alakítják meg a saját és az anyacég pénzügyi forrásából. Az új gyártócsarnok 2009-re várható átadásával 50 új munkahelyet teremtenek. Bár ezek java része betanított munka, a műszakvezető, középvezetői tapasztalt villanyszerelő, villamosipari szakemberek lesznek. Az új üzemcsarnokban fogják gyártani a cég műanyagipari termékeinek a zömét, amit eddig külföldön állítottak elő. A fém alapú villamos szerelési anyagokat továbbra is gyártani fogják Bugyiban, a gyár jelenleg 530 főt foglalkoztat.

Termékeik kiváló minőségűek, Magyarországon a MEEI a vizsgálatra

bocsátott termékek közül még egyetlenegy sem utasított vissza. Mivel a cég telephelyének infrastruktúrája kiváló, kedvezőek a közlekedési feltételek, előnyösek a munkaerő-piaci adottságok. Az igen kedvező körülményeket felismerve az OBO Bettermann cég kelet-közép-európai központjának kiépítést kezdte el megalapozni ezen a területen.

Mint Garai Lászlótól megtudtuk, 2006-ban elkerülhetlenné vált az értékesítés és a termelés különválasztása. A cégvezetés döntése alapján az értékesítés 2006. január 1-jétől OBO Bettermann Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. néven önállóan folytatja munkáját.

A különböző elemek, szerelési anyagok tökéletesen illeszkednek egymáshoz, és hiánytalanul teljes programot alkotnak. Kínálatuk több mint 30 000 termékből áll, melyeket egységes koncepció szerint fejlesztenek és gyártanak.

Munkatársaik naprakész műszaki tanácsadással segítik a vevők munkáját. Partnereik minden jelentősebb szakmai kiállításon személyesen is kapcsolatba léphetnek velünk. Az OBO egész évben rendszeresen szervez szakmai szemináriumokat és oktatási programokat, ahol a tervezők, kivitelezők és kereskedők is elméleti és gyakorlati ismeretekhez juthatnak, megismerhetik a legújabb fejlesztési eredményeket, trendeket és szabványokat.